

TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ

Üç Aylık Pazar Verileri Raporu

BİLGİ
TEKNOLOJİLERİ
VE İLETİŞİM
KURUMU

2019 **3.**
ÇEYREK

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ	4
ÇİZELGELER LİSTESİ	6
ÖNSÖZ	7

YÖNETİCİ ÖZETİ	
2019 3. ÇEYREK ÖZET BİLGİLERİ	9
Genel Pazar Verileri	10
Sabit Pazar	11
Genişbant Pazarı	13
Mobil Pazar	15
Diğer Hizmetler	17

KISALTMALAR	18
1. GENEL PAZAR VERİLERİ	19
1.1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine Göre İşletmeci Sayıları	20
1.2 İşletmecilerin Gelirleri	21
1.3 İşletmeci Yatırımları	24
1.4 Toplam Trafik	26
1.5 Tüketici Şikâyetleri	28

2. SABİT PAZAR VERİLERİ	32
2.1 Sabit Pazarda Gelirler	35
2.2 Sabitten Arama Gelirleri	37
2.3 Sabit Pazarda Trafik Hacmi	38
2.4 Kısa Numaralar	43
2.5 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler	43
2.6 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)	44
2.7 Abone Başına Ortalama Çağrı Başlatma	44
2.8 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)	45
2.9 Sabit Numara Taşınabilirliği	45
2.10 Sabit Pazarda Yatırım	46

3. GENİŞBANT PAZAR VERİLERİ	47
3.1 Abone Sayıları	48
3.2 Pazar Payları ve Gelirler	49
3.3 OECD Ülkeleri Penetrasyon Oranları	50
3.4 Kullanım Miktarları	51
3.5 Abonelerin Hızlara ve Kullanımlara Göre Dağılımı	52
3.6 Mobil İnternet Hız Ölçümleri	54
3.7 Abonelerin Teknoloji Bazlı Dağılımı	54
3.8 Alan Adları	55
3.9 Elektronik ve Mobil İmza	56

4. MOBİL PAZAR VERİLERİ	57
4.1 Abone Sayısı ve Penetrasyon	58
4.2 Mobil Abone Profili	62
4.3 Mobil Trafik Hacmi	67
4.4 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler	70
4.5 Kısa Numaralar	70
4.6 SMS ve MMS	71
4.7 Mobil Gelir	73
4.8 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)	76
4.9 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)	78
4.10 Mobil Yatırım	79

5. DİĞER HİZMETLER	82
5.1 Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	82
5.2 Kablolu Yayın Hizmeti	84
5.3 Uydu Haberleşme Hizmeti	85
5.4 Uydu Platform Hizmeti	86
5.5 GMPACS Hizmeti	87
5.6 Rehberlik Hizmeti	88
5.7 Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti (OKTH)	89

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1-1 Toplam Gelirin İşletmeciler Arasında Dağılımı, 2018, Milyar ₺	22
Şekil 1-2 İşletmecilerin Toplam Gelirden Aldığı Pay, 2018, %	22
Şekil 1-3 Toplam Yıllık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika.....	26
Şekil 1-4 Toplam Üç Aylık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika	26
Şekil 1-5 Trafik Dağılımı, Milyar Dakika.....	27
Şekil 1-6 Trafik Dağılımı, %.....	27
Şekil 1-7 Sektör Bazında Üç Aylık Tüketici Şikâyeti Sayıları	28
Şekil 1-8 Milyon Abone Başına Tüketici Şikâyeti Sayısı (Adet)	29
Şekil 1-9 Mobil Sektörde Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı	30
Şekil 1-10 ISS Sektöründe Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı	30
Şekil 1-11 Uydu Platform Hizmetinde Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı	31
Şekil 1-12 Sabit Telefon Hizmetinde Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı.....	31
Şekil 2-1 Sabit Abone Sayısı ve Penetrasyon	33
Şekil 2-2 Türk Telekom'un Yıllık Gelirinin Dağılımı, %	36
Şekil 2-3 Türk Telekom'un Üç Aylık Gelirinin Dağılımı, %.....	36
Şekil 2-4 Türk Telekom Arama Gelirleri, Milyon ₺ *	37
Şekil 2-5 STH-TT Telefon Hizmetleri Gelirlerine Göre Pazar Payları, %	38
Şekil 2-6 Türk Telekom Trafik Dağılımı, %	39
Şekil 2-7 STH-TT Çağrı Başlatma (Şehir içi) Trafiği Kıyaslaması, %.....	39
Şekil 2-8 STH-TT Çağrı Başlatma (Şehirlerarası) Trafiği Kıyaslaması, %	40
Şekil 2-9 STH-TT Çağrı Başlatma (Mobile doğru) Trafiği Kıyaslaması, %	40
Şekil 2-10 STH-TT Çağrı Başlatma (Yurtdışına doğru) Trafiği Kıyaslaması, %.....	41
Şekil 2-11 STH-TT Sabitte Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafiği Kıyaslaması, %	41
Şekil 2-12 STH-TT Mobilde Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafiği Kıyaslaması, %	42
Şekil 2-13 STH-TT Sabitten Başlatılan Toplam Trafikteki Payları, %.....	42
Şekil 2-14 Sabit MoU, Dakika	44
Şekil 2-15 Çağrı Başlatan Abonelerin Ortalama Arama Süresi, Dakika	44
Şekil 2-16 Sabit ARPU, ₺	45
Şekil 2-17 Türk Telekom'un Yıllık Yatırım Miktarı, Milyon ₺	46
Şekil 2-18 Türk Telekom'un Üç Aylık Yatırım Miktarı, Milyon ₺.....	46
Şekil 3-1 Genişbant İnternet Abone Sayısı	48
Şekil 3-2 OECD Ülkelerinde Sabit Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları,%	50
Şekil 3-3 OECD Ülkelerinde Sabit-Mobil Genişbant İnternet Yaygınlığı, %.....	51
Şekil 3-4 Abone Başı Aylık Ortalama Kullanım Miktarı, GByte	52
Şekil 3-5 Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerinin Dağılımı	52
Şekil 3-6 Mobil Bilgisayardan İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, %.....	53
Şekil 3-7 Mobil Cepten İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, %.....	53
Şekil 3-8 Mobil Veri İndirme ve Gönderme Hızları (Mbps).....	54
Şekil 3-9 Sabit Genişbant Abonelerinin Teknoloji ve İşletmeci Bazında Dağılımı, %.....	55
Şekil 3-10 ".tr" Uzantılı Alan Adlarının Dağılımı (adet)	55
Şekil 3-11 IP Adresi Ülke Bilgisi.....	56
Şekil 4-1 Toplam Mobil Abone Sayısı ve Nüfusa Göre Penetrasyon	58
Şekil 4-2 Aktif 4.5G Mobil Abone ve Uyumlu Cihaz Sayısı	59
Şekil 4-3 Mobil Abone Sayısı ve 0-9 Yaş Hariç Nüfusa Göre Penetrasyon.....	59
Şekil 4-4 Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Genişbant Abone Sayıları, Bin.....	61
Şekil 4-5 Türkiye ve Bazı Avrupa Ülkelerinin Mobil Penetrasyon Oranları, %	61
Şekil 4-6 Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %.....	62
Şekil 4-7 Bazı Avrupa Ülkeleri ve Türkiye'de Ön Ödemeli/Faturalı Abone Oranları, %	62
Şekil 4-8 3G ve 4.5G Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %	63
Şekil 4-9 Mobil İşletmeci Bazında Toplam Abone Sayıları, Milyon	63
Şekil 4-10 Toplam Mobil Numara Taşıma Sayıları.....	64
Şekil 4-11 MNT Kapsamında Mobil İşletmecilerin Net Gelen Abone Sayıları, Bin.....	64
Şekil 4-12 Mobil İşletmecilerin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %	65
Şekil 4-13 Mobil İşletmecilerin Abone Kayıp Oranları (Churn Rate), %	65
Şekil 4-14 Mobil İşletmeci Bazında Ön Ödemeli / Faturalı Abonelerin Dağılımı, %	66

Şekil 4-15 Ön Ödemeli Abonelerin Dağılımı, %	66
Şekil 4-16 Faturalı Abonelerin Dağılımı, %.....	67
Şekil 4-17 Mobil Abonelerin Bireysel-Kurumsal Bazda Ayrımı, %.....	67
Şekil 4-18 Mobil İşletmecilerin Dönemlere göre Toplam Trafikleri, Milyar Dakika	68
Şekil 4-19 Mobil İşletmecilerin Trafığe Göre Pazar Payları, %.....	68
Şekil 4-20 Mobil Trafik Dağılımı, %	69
Şekil 4-21 Mobil Trafik Dağılımı, Milyon Dakika	69
Şekil 4-22 Dönemlere Göre SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet	71
Şekil 4-23 Yıllar İtibariyle Mobil Hizmetlerden Elde Edilen Gelir, Milyar ₺	73
Şekil 4-24 Mobil Hizmetlerden Elde Edilen Üç Aylık Gelirler, Milyar ₺*	73
Şekil 4-25 Mobil İşletmecilerin Toplam Gelire Göre Pazar Payları, %	74
Şekil 4-26 Mobil İşletmecilerin Abonelerden Elde Ettikleri Gelire Göre Pazar Payları, %*	74
Şekil 4-27 Mobil İşletmecilerin Gelir Dağılımı, %.....	75
Şekil 4-28 Mobil İşletmecilerin İşletmeci Bazında Gelir Dağılımı, %.....	75
Şekil 4-29 Mobil ARPU, ₺.....	76
Şekil 4-30 Ön Ödemeli Mobil ARPU, ₺.....	76
Şekil 4-31 Faturalı Mobil ARPU, ₺.....	77
Şekil 4-32 Türkiye ve AB’de Mobil ARPU, €*	77
Şekil 4-33 Mobil İşletmeci Bazında MoU Değerleri, dk/ay*	78
Şekil 4-34 AB ve Türkiye’de Mobil Abone Başına Ortalama Görüşme, dk/ay*	78
Şekil 4-35 Yıllık Mobil Yatırım, Milyon ₺	79
Şekil 4-36 İşletmeci Bazında Yıllık Mobil Yatırım, Milyon ₺.....	79
Şekil 4-37 Üç Aylık Mobil Yatırım, Milyon ₺.....	80
Şekil 5-1 İşletmecilerin Fiber Uzunluklarının Bir Önceki Döneme Göre Artışı, (km).....	83
Şekil 5-2 Kablo İnternet Abone Sayısı.....	85

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1-1 Hizmet Türlerine Göre Yetkilendirme Sayıları	20
Çizelge 1-2 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Yıllık Net Satış Gelirleri, ₺.....	21
Çizelge 1-4 Diğer İşletmecilerin Üç Aylık Gelir Bilgileri, ₺ *	23
Çizelge 1-3 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Üç Aylık Net Satış Gelirleri, ₺	23
Çizelge 1-5 Diğer İşletmecilerin Yıllık Gelir Bilgileri, ₺ *	24
Çizelge 1-6 Türk Telekom ve Mobil Şebeke İşletmecilerinin Üç Aylık Yatırımları, ₺	24
Çizelge 1-7 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Toplam Yıllık Yatırımı, ₺ *	25
Çizelge 1-8 Diğer İşletmecilerin Üç Aylık Yatırım Bilgileri, ₺ *	25
Çizelge 1-9 Diğer İşletmecilerin Toplam Yıllık Yatırımı, ₺*	25
Çizelge 1-10 Sektör Bazında Üç Aylık Tüketici Şikâyeti Sayıları	28
Çizelge 1-11 Tüketici Şikâyetlerinin Konusu İtibariyle Dağılımı.....	29
Çizelge 2-1 Abone Sayılarının Teknoloji Bazında Dağılımı.....	33
Çizelge 2-2 STH İşletmecilerinin Taşıyıcı Seçimi/Önseçimi Kullanıcı Sayıları.....	34
Çizelge 2-3 STH İşletmecilerinin Abone Sayısına Göre Pazar Payları	34
Çizelge 2-4 STH İşletmecilerinin Net Satış Gelirine Göre Pazar Payları.....	35
Çizelge 2-5 STH İşletmecilerinin Net Satış Gelirleri.....	37
Çizelge 2-6: Türk Telekom Trafik Dağılımı, Milyon Dakika.....	38
Çizelge 2-7 Sabit Telefonlardan En Sık Aranan Kısa Numaralar	43
Çizelge 2-8 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler.....	43
Çizelge 3-1 Toplam İnternet Abone Sayıları.....	49
Çizelge 3-2 İSS Pazar Payları	49
Çizelge 3-3 İSS Yıllık Hizmet Gelirleri, ₺	50
Çizelge 3-4 İSS Çeyrek Bazında Hizmet Gelirleri, ₺	50
Çizelge 3-5 Elektronik ve Mobil İmza Sertifika Sayıları	56
Çizelge 4-1 3G ve 4.5G Hizmeti Kullanıcı Verileri.....	60
Çizelge 4-2 En Fazla Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler.....	70
Çizelge 4-3 TT MOBİL, En Sık Aranan Kısa Numaralar	70
Çizelge 4-4 VODAFONE, En Sık Aranan Kısa Numaralar.....	71
Çizelge 4-5 TURKCELL, En Sık Aranan Kısa Numaralar	71
Çizelge 4-6 İşletmeci Bazında SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet	72
Çizelge 5-1 Alternatif İşletmecilerin Fiber Uzunlukları	82
Çizelge 5-2 Alternatif Altyapı İşletmecilerinin Pazar Payları	83
Çizelge 5-3 Alternatif Altyapı İşletmeciliği Hizmetlerine ilişkin Gelirler”	84
Çizelge 5-4 Kablolu Yayın Hizmetleri.....	84
Çizelge 5-5 Uydu Haberleşme Hizmetlerine İlişkin Abone Sayısı ve Gelir.....	85
Çizelge 5-6 Uydu Haberleşme Hizmeti İşletmecilerinin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %	85
Çizelge 5-7 Abone ve Kullanıcı Sayıları*	86
Çizelge 5-8 Uydu Platform Hizmeti Gelirleri, ₺	87
Çizelge 5-9 GMPCS Hizmetine ilişkin Abone Sayısı ve Gelirler	87
Çizelge 5-10 GMPCS İşletmecilerinin Pazar Payları, %	87
Çizelge 5-11 Rehberlik Hizmetleri	88
Çizelge 5-12 Rehberlik Hizmeti İşletmecilerinin Pazar Payları	88
Çizelge 5-13 OKTH Hizmetleri.....	89

ÖNSÖZ

Son yıllarda internetin yaygınlaşmasında en önemli etken mobil teknolojilerle hızlı internet erişiminin sağlanabilmesi olmuştur. 3G ile başlayan genişbant mobil bağlantılar, 4.5G ve yakın gelecekteki 5G ile daha yüksek hızlara çıkarken bu hızı sağlayabilmek için gerekli spektrum ihtiyacı da artmaktadır.

Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) tarafından düzenlenen, kablosuz teknolojilerin spektrum ihtiyaçları, uydu yörüngeleri ve diğer teknolojilerin frekans planlaması gibi bir çok konunun ele alındığı ve geleceğe yön veren önemli kararların alındığı Dünya Radyo-komünikasyon Konferansı'na Kurumumuz temsilcilerinin yanı sıra ülkemizin ilgili kuruluşlarından katılımcılarla birlikte iştirak ettik. Konferans, küresel olarak spektrum ve uydu yörünge taleplerini karşılayacak uluslararası anlaşmanın katılımcı ülkeler tarafından imzalanması ile sonuçlandı.

2019 yılının üçüncü çeyreğinde elektronik haberleşme sektörümüzde yaşanan gelişmeler ve ortaya çıkan verilerin yer aldığı bu raporumuzun özeti şu şekildedir:

- Sektörde faaliyet gösteren işletmecilerimizin 2019 yılının üçüncü çeyreğinde net satış gelirleri toplamı yaklaşık 17,5 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.
- Bu dönemde sabit telefon abone sayısı yaklaşık 11,5 milyon, mobil abone sayısı ise yaklaşık 82,9 milyon olmuştur. Mobil penetrasyon oranı %101,1 olurken makineler arası iletişim (M2M) abone sayısı ve 0-9 yaş aralığındaki nüfusu çıkardığımızda, mobil penetrasyon oranı %115,4 olmaktadır. 2019 yılı üçüncü çeyreğinde, 480 dakikalık ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Türkiye, önceki dönemde olduğu gibi incelenebilen Avrupa ülkeleri arasında ilk sırada yer almıştır. Bu dönemde yaklaşık 3,3 milyon abone numarasını taşımış olup bugüne

kadar taşınan numara sayısı toplamda yaklaşık 132,3 milyon olmuştur.

- Genişbant verilerine bakıldığında, 14,1 milyonu sabit abone, 63 milyonu mobil abone olmak üzere toplam yaklaşık 77,1 milyon genişbant internet abone sayısına ulaşılmış, internet abone sayısı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %4,4 artmıştır. En yüksek artış %38’lik bir oranla “Eve Kadar Fiber” abone sayısında, müteakiben %16,6’lık bir oranla da “Kablo İnternet” abone sayısında gerçekleşmiştir. Sabit genişbant abonelerinin aylık ortalama data kullanımı 113,2 GByte olmuştur.
- 1 Nisan 2016 tarihinde ülkemizde kullanılmaya başlanan 4.5G hizmetinin abone sayısı, 2019 yılı Eylül ayı sonunda 76 milyonu geçmiştir. Ancak bazı vatandaşlarımızın cihazı veya SIM kartının 4.5G hizmetine uyumlu olmaması nedeni ile aktif olarak bu hizmeti kullanabilenlerin sayısı ise yaklaşık 45,8 milyon olarak gerçekleşmiştir. Mobil genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı 6,4 GByte seviyesinde iken, cihazı ve SIM kartı 4.5G hizmetine uygun olan 4.5G abonelerinin data kullanımı ise aylık 8,3 GByte olmuştur.
- Fiber altyapı açısından ise, bir önceki yılın aynı döneminde 345.275 km olan fiber uzunluğu, 2019 yılı üçüncü çeyreğinde 371.304 km’ye ulaşmış ve %7,5 oranında bir artış gerçekleşmiştir.

Elektronik haberleşme sektörümüzde yaşanan gelişmeleri ve sektörel verileri içeren bu Raporu kamuoyunun bilgilerine sunuyor, sektörümüzdeki tüm paydaşlarımıza yılın son çeyreğinde başarılar diliyorum.

Saygılarımla,

Ömer Abdullah KARAGÖZOĞLU

Kurul Başkanı

YÖNETİCİ ÖZETİ

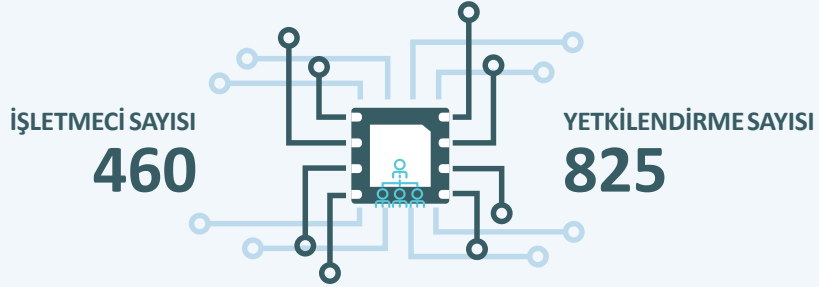
2019-3. ÇEYREK ÖZET BİLGİLERİ

2019 yılı üçüncü üç aylık dönem (Temmuz-Ağustos-Eylül) sonu itibarıyla Türkiye elektronik haberleşme pazarında yaşanan gelişmeler aşağıda özetlenmektedir.¹

¹ Bu raporda yer alan rakamlar virgülden sonra bir hane yuvarlanmıştır. Yuvarlamaya bağlı olarak raporda yer alan pazar payı bilgisi vb. bazı grafikler tam olarak %100'e ulaşmayabilmektedir. İstatistiki amaçlarla hazırlanan bu rapordaki veri ve istatistiki analizler yöntem değişikliği ve işletmecilerden kaynaklanan düzeltmeler nedeni ile dönemsel olarak revize edilebilmektedir.

Genel Pazar Verileri

2019 yılının üçüncü çeyreği sonunda elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı **460** olup bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı **825**'tir.

2019 yılı üçüncü üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin net satış gelirleri toplamı yaklaşık **13,3 milyar ₺** olarak gerçekleşmiştir.

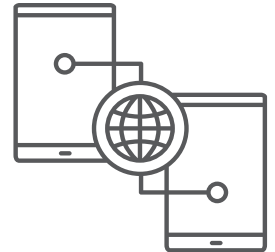
Diğer işletmecilerin aynı dönemdeki net satış gelirleri toplamı yaklaşık **4,1 milyar ₺** olmuştur.

2019 yılı üçüncü çeyreğinde Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırım miktarı yaklaşık **2,1 milyar ₺**'dir.

Diğer işletmeciler tarafından aynı dönemde yaklaşık **654 milyon ₺** yatırım gerçekleştirilmiştir.

2019 yılı üçüncü çeyreğinde toplam mobil trafik miktarı **70,2 milyar dakika** olurken sabit trafik miktarı ise yaklaşık **1,5 milyar dakika** olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil trafik miktarı **%1,7** artarken, sabit trafik miktarı ise **%2,2** oranında azalmıştır. Trafikğin büyük bir kısmını (**%94,1**) mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır.

2019 yılı üçüncü çeyreğinde tüketicilerden Kuruma toplam 39.775 şikâyetin geldiği ve bu şikâyetlerin yaklaşık %51,9'unun internet servis sağlayıcılığı hizmeti ile ilgili olduğu görülmektedir. Milyon abone başına tüketici şikâyeti sayısı incelendiğinde ise ilk üç sırada internet servis sağlayıcılığı hizmeti, uydu platform hizmetleri ve sabit telefon hizmetine yönelik şikâyetler yer almaktadır.

Sabit Pazar

2019 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla **11.542.548** sabit telefon abonesi bulunan Türkiye’de, penetrasyon oranı yaklaşık **%14,1** seviyesindedir.

2019 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla taşıyıcı seçimi/önseçimi bilgilerine bakıldığında, taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısının **184.274** ve arama bazında taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısının ise **20.379** olarak gerçekleştiği görülmektedir.

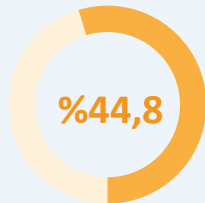
2019 yılının üçüncü çeyreğinde PSTN gelirleri toplam gelirin **%21,3**’ünü teşkil ederken erişim gelirleri toplam gelirin **%57,6**’sını oluşturmuştur.

2019 yılının üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla Türk Telekom’un sabit telefon gelirleri yaklaşık **766 milyon ₺** olarak gerçekleşmiş olup bir önceki senenin aynı dönemine göre **%5,6** artmış ve bir önceki üç aylık döneme göre ise **%0,4** oranında azalmıştır.

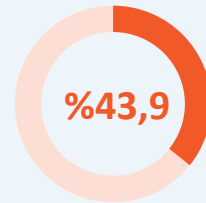
Yaklaşık **5,7 milyon** abone, sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecilerden hizmet almış olup bu işletmecilerin 2019 yılı üçüncü üç aylık dönem için tüm STH hizmetlerinden elde ettikleri gelirler yaklaşık **570 milyon ₺** civarında gerçekleşmiştir.

Türk Telekom’un trafik dağılımı incelendiğinde; bir önceki yılın aynı döneminde **%50,3** olan şebeke içi trafiğin toplam trafik içindeki payının 2019 yılının üçüncü üç aylık döneminde **%44,8** olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki yılın aynı döneminde toplam trafiğin **%39,9**’unu oluşturan mobile doğru trafik 2019 yılının üçüncü çeyreğinde toplam trafiğin **%43,9**’unu teşkil etmiştir.

2019 yılının üçüncü çeyreğinde şebeke içi trafiğin toplam trafik içindeki payı

2019 yılının üçüncü çeyreğinde mobile doğru trafiğin toplam trafik içindeki payı

2018 yılının üçüncü çeyreğinde yaklaşık **975 milyon dakika** olan Türk Telekom’un ses trafiği, 2019 yılının üçüncü çeyreğinde yaklaşık **787 milyon dakika** olarak gerçekleşmiştir.

Şehir içi trafikte STH işletmecilerinin payı **%16,8** ve Türk Telekom'un payı ise **%83,2** olarak gerçekleşmiştir.

Şehirlerarası arama trafik miktarında STH işletmecilerinin pazar payı **%59,7** ve Türk Telekom'un pazar payı ise **%40,3** olarak gerçekleşmiştir.

Mobile doğru çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı **%57,2** olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un payı **%42,8** olarak gerçekleşmiştir.

Yurtdışına doğru çağrı trafiğinde Türk Telekom'un payı **%32,1** olarak gerçekleşirken STH işletmecilerinin payı **%67,9** olarak gerçekleşmiştir.

Sabit şebekede sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde Türk Telekom'un payı **%14,6** olarak gerçekleşirken STH işletmecilerinin payı **%85,4** olarak gerçekleşmiştir.

Mobil şebekelerde sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı **%81** olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un payı **%19** olarak gerçekleşmiştir.

Sabit şebekede başlatılan toplam trafikte STH işletmecilerinin payı **%48,1** olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un payı **%51,9** olarak gerçekleşmiştir.

Türk Telekom şebekesinden en çok aranan kısa numara **182 (Hastane Randevu)** olmuştur.

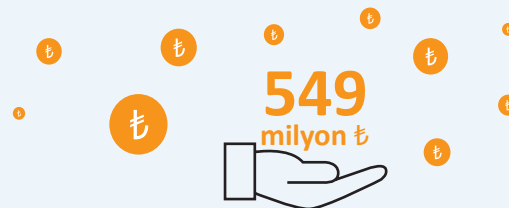
2019 yılı üçüncü çeyrekte de sabit şebekeden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke **Almanya**'dır.

2019 yılının üçüncü üç aylık döneminde **105 dakika** olarak gerçekleşen sabit MoU, bir önceki yılın aynı dönemine göre **%0,4**, bir önceki döneme göre ise **%3,5** oranında artmıştır.

2019 yılının üçüncü çeyrek verilerine göre Türk Telekom'un abone başına aylık geliri **31,72 ₺** olarak gerçekleşmiştir.

Türk Telekom'un, 2019 yılının üçüncü üç aylık dönemindeki yatırım miktarı, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla **%1,6** oranında azalırken, bir önceki üç aylık döneme göre ise **%38,1** oranında artarak yaklaşık **549 milyon ₺** olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılı üçüncü üç aylık dönemde yaklaşık gerçekleşen yatırım miktarı

Genişbant Pazarı

- 2008 yılında 6 milyon civarında olan genişbant internet abonesi, 2019 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla **77 milyonu** aşmıştır.
- 2019 yılı üçüncü çeyreğinde toplam internet aboneliğinde bir önceki üç aylık döneme göre yaklaşık **%2,4 artış** gerçekleşmiş olup fiber, xDSL ve kablo internet abone sayısının artmasıyla birlikte internet abone sayısındaki genel artış eğilimi devam etmiştir. Toplam internet abone sayısının yıllık artış oranı ise **%4,4** olarak gerçekleşmiştir.
- 2019 yılı üçüncü çeyrekte xDSL abone sayısı **9,7** milyonu, fiber abone sayısı ise **3,1** milyona yaklaşmıştır.
- Kablo internet abone sayısı önceki üç aylık döneme göre **%4,8** oranında artarak 1 milyonu aşmıştır.
- 2019 yılı üçüncü çeyrekte internet servis sağlayıcılığına ilişkin toplam gelir **2,4 milyar ₺** seviyesine ulaşmıştır.

- 2019 yılı üçüncü çeyrekte sabit genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı **113,2 GByte** seviyesinde, mobil genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı ise **6,4 GByte** seviyesinde gerçekleşirken, cihazı ve SIM kartı 4.5G hizmetine uygun olan 4.5G abonelerinin data kullanımı ise **8,3 GByte** olarak gerçekleşmiştir.
- Türkiye'deki sabit genişbant abonelerinin yaklaşık **%32,9**'nun 10-16 Mbps hızda bağlantı sunan paketleri tercih ettikleri görülmektedir.
- Mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına bakıldığında aylık **100 MByte** üzeri kullanımı olan abonelerin oranının **%67,8** olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 MByte aralığında ise abonelerin yaklaşık **%29,1**'i bulunmaktadır. Mobil cepten internet abonelerinden aylık 100 MByte üzeri kullanımı olanların oranı ise **%82,9**'dir.

- 2019 yılı üçüncü çeyrekte hizmet kalitesi bildirimleri kapsamında 5 ilimizde yapılan ölçümlere göre;
 - Bu illerdeki mobil veri indirme hızında ilk üç ilimiz olan İstanbul, Muğla, Bolu'da mobil veri indirme hızı sırasıyla **8,3 Mbps, 7,7 Mbps ve 7,5 Mbps**; mobil veri gönderme hızı olarak ise **1,7 Mbps ilâ 2,2 Mbps**;
 - İzmir ve Ordu'da mobil veri indirme hızı olarak **7,4 Mbps ilâ 6 Mbps**; mobil veri gönderme hızı olarak ise **2,1 Mbps ilâ 1,8 Mbps** arasında değişen değerler ölçülmüştür.
- Alternatif işletmecilerin xDSL teknolojisi ile sundukları hizmetin sabit genişbant pazarındaki payı 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla **%17,7** olarak gerçekleşirken bu dönemde TTNNet'in sabit genişbant pazarındaki xDSL payı gerilemeye devam ederek **%51,3** seviyesine inmiştir. Ayrıca toplam sabit genişbant pazarında kablo internet hizmeti sunan işletmecinin pazar payı **%7,3** olurken fiberin pazar payı **%22** olarak gerçekleşmiştir. Bunun yanında 9,7 milyonu aşan xDSL abonelerinde alternatif işletmecilerin payı **%25,6** seviyesinde gerçekleşmiştir.

- Bu çeyrekte nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı **%17,2** iken mobil genişbant penetrasyon oranı **%76,8** olmuştur.
- 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla “Nic.tr” kayıtlarında **404.958 adet “.tr”** uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının **%82,8’i “.com.tr”, %3,5’i “.gen.tr”, %3,4’ü “.gov.tr”, %2,7’si ise “.org.tr”** uzantısına sahiptir.

- 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla toplam 6 (altı) adet yetkilendirilmiş elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı bulunmakta olup bu şirketler tarafından Eylül 2019 sonu itibarıyla **3.723.753 elektronik imza ve 598.338 mobil imza** olmak üzere toplam **4.322.091 elektronik sertifika** oluşturulmuştur.

Mobil Pazar

- Eylül 2019 sonu itibarı ile Türkiye’de yaklaşık **%101,1** penetrasyon oranına karşılık gelen, makineler arası iletişim (M2M) aboneleri dâhil, toplam **82.896.108²** mobil abone bulunmaktadır. Makineler arası iletişim (M2M) ve 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranı **%115,4** olarak gerçekleşmiştir.
- 2019 yılı üçüncü çeyrekte 3G abone sayısı **4.959.802’ye** düşerken 4.5G abone sayısı **76.028.440’a** çıkmıştır. 3G ve 4.5G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan mobil genişbant abone sayısı **62.978.601** olmuştur. 2019 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil internet kullanım miktarı ise **1.183.411 TByte** olarak gerçekleşmiştir.
- 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla M2M abone sayısı **5,7 milyona** ulaşmıştır.
- 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla ön ödemeli mobil genişbant abone sayısı **24.777.567**, faturalı mobil genişbant abone sayısı ise **38.201.034** olarak gerçekleşmiştir.
- 2019 yılı üçüncü üç aylık döneme bakıldığında mobil abonelerin **%41,3’ünü** ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranının **%58,4’ten %58,7’ye** çıktığı görülmektedir.
- 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemde mobil numara taşıma sayısı bir önceki üç aylık döneme göre **%15,53** oranında artmış ve **3.309.804** olarak gerçekleşmiştir. 11 Kasım 2019 tarihi itibarıyla toplam **132.321.916** mobil numara taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.
- 2019 yılı üçüncü üç aylık dönem itibarıyla abone sayısına göre Turkcell’in **%41,5**, Vodafone’un **%31**, TT Mobil’in ise **%27,5’lik** paya sahip olduğu görülmektedir.
- 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla TT Mobil abonelerinin **%59,4’ü**, Vodafone abonelerinin ise **%61,4’ü**, Turkcell abonelerinin ise **%56,3’ü** faturalı abonelerden oluşmaktadır.
- Toplam mobil abonelerin yaklaşık **%87,5’i** bireysel, **%12,5’i** ise kurumsal abonelerdir.
- 2019 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil trafik hacmi **70,2 milyar dakika** olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam mobil trafiğin **%1,7** oranında arttığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise **%1,8** oranında arttığı görülmektedir.
- İşletmeci bazında incelendiğinde ise bir önceki döneme göre **Turkcell’in trafiğinin %2,4**, **Vodafone’un trafiğinin %2,1** ve **TT Mobil’in trafiğinin ise %0,6** oranında arttığı görülmektedir.
- 2019 yılı üçüncü çeyrekte de mobil şebekelerden toplamda en fazla trafik gönderilen ve en fazla trafik alınan ülke **Almanya**’dır.
- TT Mobil, Vodafone ve Turkcell hatlarından en çok aranan kısa numara **182 (Hastane Randevu)**’dur.

- 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemde toplam SMS sayısının yaklaşık **15.528 milyon**, MMS sayısının ise yaklaşık **10,1 milyon** civarında gerçekleştiği görülmektedir.
- TT Mobil'in SMS sayısı **%1,5** oranında, MMS sayısı **%2,1** oranında azalmış, Vodafone'un SMS sayısı **%6,7** oranında azalmış, MMS sayısı **%4,5** oranında artmış, Turkcell'in SMS sayısı **%7,8** oranında, MMS sayısı ise **%0,7** oranında azalmıştır.
- 2019 yılı üçüncü çeyrek dönem itibarıyla gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının **%42,1**, Vodafone'un pazar payının **%34,8** ve TT Mobil'in pazar payının ise **%23,1** seviyelerinde olduğu görülmektedir.
- 2019 yılı üçüncü çeyrekte gelire göre pazar payları bir önceki dönem ile kıyaslandığında **Vodafone'un pazar payının 0,5 puan TT Mobil'in pazar payının 0,3 puan azaldığı, Turkcell pazar payının 0,9 puan arttığı** görülmektedir.
- 2019 yılı üçüncü çeyrek dönem itibarıyla abonelerden elde edilen gelire göre Turkcell'in pazar payının **%45,2**, Vodafone ve TT Mobil'in pazar paylarının ise sırasıyla **%30,1** ve **%24,8** seviyelerinde olduğu görülmektedir.
- Konuşma gelirleri Turkcell'in gelirlerinin **%12,3**'ünü, Vodafone'un gelirlerinin **%9,2**'sini ve TT Mobil'in gelirlerinin **%37**'sini oluşturmaktadır. SMS ve MMS gelirleri Turkcell'in gelirlerinin **%2,9**'unu, Vodafone'un gelirlerinin **%6,1**'ini ve TT Mobil'in gelirlerinin **%5,9**'unu oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Turkcell'de **%71,5**, Vodafone'da **%83,8** ve TT Mobil'de **%54,4** lük paya sahiptir.
- 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla abone başına aylık gelir Turkcell için **41,1 ₺**, Vodafone için **36,6 ₺**, TT Mobil için ise **34,03 ₺**'dir.
- Eylül 2019 itibarıyla Turkcell'in MoU değeri **440 dakika**, Vodafone'un **501 dakika** ve TT Mobil'in ise **486 dakika** olarak gerçekleşmiştir.
- 2019 yılı üçüncü çeyreğinde **480 dakika** olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Türkiye, yer verilen Avrupa ülkelerine kıyasla mobil telefonla en fazla görüşme yapan ülke olmuştur.

Diğer Hizmetler

2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla alternatif işletmecilerin toplam fiber uzunluğu **76.627 km**'dir. Türk Telekom'un ise **294.677 km** fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık **124.743 km**'si omurga, kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.

Alternatif altyapı işletmecilerinin 2019 yılı üçüncü çeyreğinde elde ettikleri toplam gelir yaklaşık **697 milyon ₺** seviyesindedir.

Türksat'ın 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam kablo TV abone sayısı **1.257.535** olup Teledünya markasıyla sunulan sayısal kablo TV abone sayısı **1.111.419** olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, kablo telefon hizmetinden yararlanan **320.904** Türksat abonesi bulunmaktadır.

Uydu Haberleşme Hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 2019 yılı üçüncü çeyreği sonunda **11.412** aboneye hizmet sağlarken bu hizmete ilişkin aynı dönemde elde edilen toplam gelirler ise yaklaşık **144,9 milyon ₺** seviyesinde gerçekleşmiştir.

Uydu Platform Hizmetinden “**İmzalanan Abonelik Sözleşmesi ile Hizmet Alan Kullanıcı Sayısı**” toplamı 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile **4.326.135** olmuştur. Bu hizmete ilişkin toplam gelirler ise yaklaşık **72,3 milyon ₺** seviyesinde gerçekleşmiştir.

GMPCS Mobil Telefon hizmetinde toplam abone sayısı 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile **6.432** olmuş, GMPCS hizmetlerine ilişkin gelir ise yaklaşık **3,9 milyon ₺** olarak gerçekleşmiştir.

Rehberlik hizmeti kapsamında 2019 yılı üçüncü çeyreğinde toplam çağrı sayısı **1.655.046** olup toplam çağrı süresi **2.558.700** dakikadır. Bu dönemde **2.873.222** adet isim ile sorgulama, **5.210.731** adet de numara ile sorgulama gerçekleştirilmiştir. Yapılan sorgulamaların **2.570.241** adedinde bireysel numara ve **1.019.353** adedinde kurumsal numara sorgulanmıştır. Rehberlik hizmeti sunan işletmecilerin üç aylık gelirleri ise yaklaşık **8,4 milyon ₺** olarak gerçekleşmiştir.

Bu dönemde Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti sunan işletmecilerin toplam abone sayısı **2.947** ve kullanıcı sayısı **120.604** olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılı üçüncü çeyreğinde bu hizmetlerden sağlanan gelir yaklaşık **20,4 milyon ₺** olmuştur.

KISALTMALAR

Rapor kapsamında adı geçen işletmeciler ve kısaltmalarına aşağıda yer verilmektedir.

İŞLETMECİ ADI	KISALTMA
11818 REHBERLİK VE MÜŞTERİ HİZMETLERİ AŞ	11818 Rehberlik
ALFA İLETİŞİM HİZMETLERİ PAZARLAMA TİCARET AŞ	Alfa İletişim
AT&T GLOBAL İLETİŞİM SERVİSLERİ LTD. ŞTİ.	AT&T Global
BLOOMBERG İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ LTD. ŞTİ	Bloomberg
BN TELEKOM HABERLEŞME TİCARET AŞ	BN Telekom
BT BİLİŞİM HİZM. AŞ	BT Bilişim
BT TELEKOM HİZM. AŞ	BT Telekom
CALLTÜRK TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİ AŞ	Callturk
DEMİRÖREN TV DİGİTAL PLATFORM İŞLETMECİLİĞİ AŞ (Eski unvanı: Doğan TV)	Demirören TV Digital (D-Smart)
DİGİTAL PLATFORM TEKNOLOJİ HİZMETLERİ AŞ	Digital Platform (Digiturk)
DORUK İLETİŞİM VE OTOMASYON SAN. VE TİC. A.Ş.	Doruknet
ESER TELEKOMÜNİKASYON SAN. VE TİC. AŞ	Eser Telekom
ESKİŞEHİR BİLİŞİM İLETİŞİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Eskişehir Bilişim
EQUANT İSTANBUL TELEKOM AŞ	Equant İstanbul
GLOBALSTAR AVRASYA UYDU SES VE DATA İLETİŞİMİ AŞ	Globalstar
GRID TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİ AŞ	Grid
İŞ NET ELEKTRONİK BİLGİ ÜRETİM DAĞITIM TİC. VE İLETİŞİM HİZM. AŞ	İş Net
JAN İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Jan İletişim
HATNET BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE TİCARET LTD ŞTİ	Hatnet
KULE HİZMET VE İŞLETMECİLİK AŞ	Kule
KOBİKOM TELEKOMÜNİKASYON BİL. HİZM. AŞ	Kobikom
MEGA ULUSLARARASI TELEKOMÜNİKASYON HİZM. AŞ	Mega Telekom
MİLLENİCOM TELEKOMÜNİKASYON HİZM. AŞ	Millenicom
MOBİLKOM ELEKTRONİK SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.	Mobilkom
NETGSM İLETİŞİM VE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ AŞ	Netgsm
PLUSS TELEKOM İLETİŞİM TİC. AŞ	Pluss Telekom
SUPERONLINE İLETİŞİM HİZMETLERİ AŞ	Superonline
T SYSTEMS TELEKOMÜNİKASYON LTD. ŞTİ.	T-Systems
TEKNOMOBİL UYDU HABERLEŞME AŞ	Teknomobil
TEKNOTEL TELEKOMÜNİKASYON SAN. Ve Tic. AŞ	Teknotel
TELSAM TELEKOMÜNİKASYON YAZ. SAN. Ve TİC. LTD. ŞTİ.	Telsam Telekom
TI SPARKLE TURKEY TELEKOMÜNİKASYON AŞ	TI Sparkle
TT MOBİL İLETİŞİM HİZMETLERİ AŞ (Eski unvanı: Avea)	TT Mobil
TT INTERNATIONAL TELEKOMÜNİKASYON SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.	TT Int (MTCTR Memorex)
TTM TEL. VE İLETİŞİM HİZM. AŞ	TTM Telekom
TTNET A.Ş.	TTNET
TURKCELL İLETİŞİM HİZMETLERİ AŞ	Turkcell
TURKNET İLETİŞİM HİZMETLERİ AŞ	Turknet
TÜRK TELEKOMÜNİKASYON AŞ	Türk Telekom
TÜRKSAT UYDU HABERLEŞME KABLO TV VE İŞLETME AŞ	Türksat
VODAFONE NET İLETİŞİM HİZMETLERİ AŞ	Vodafone Net
VODAFONE TELEKOMÜNİKASYON AŞ	Vodafone

The background of the slide is a dark blue gradient. It is decorated with a complex network of thin, light blue lines that resemble circuit traces or data paths. These lines are interspersed with small, solid blue circles of varying sizes, some of which are slightly larger and more prominent than others. The overall effect is a high-tech, digital aesthetic.

1. BÖLÜM

GENEL PAZAR

VERİLERİ

GENEL PAZAR VERİLERİ

Bu rapor, Türkiye elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları veriler esas alınarak hazırlanmış olup, rapor kapsamında 2019 yılı üçüncü üç aylık (Temmuz-Ağustos-Eylül) dönemine ait veriler önceki dönemler ile kıyaslamalı olarak incelenmektedir.

1.1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine Göre İşletmeci Sayıları

30 Eylül 2019 itibarıyla elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 460 olup bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 825'tir. Çizelge 1-1'de hizmet türlerine göre yetkilendirme sayılarına yer verilmektedir.

Çizelge 1-1 Hizmet Türlerine
göre Yetkilendirme Sayıları

Yetkilendirme Türü	Hizmetler	Yetkilendirme Sayısı
Görev Sözleşmesi	Uydu ve Kablo TV Hizmetleri	1
İmtiyaz Sözleşmesi	GSM Hizmeti	3
	IMT-2000/UMTS Hizmeti	3
	Çeşitli Telekomünikasyon Hizmetleri	1
	Uydu Haberleşme Hizmeti	34
Bildirim Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	Uydu Platform Hizmeti	12
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	146
	İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti	286
	Kablolu Yayın Hizmeti	17
	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	8
	Hava Taşıtlarında GSM 1800 Mobil Telefon Hizmeti	2
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	32
Kullanım Hakkı Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	IMT Hizmeti	3
	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	4
	Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti	60
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	12
	Sabit Telefon Hizmeti	160
	Rehberlik Hizmeti	11
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	30
TOPLAM		825

1.2 İşletmecilerin Gelirleri

İşletmecilerden hisseleri yurtiçinde ya da yurtdışında halka açık olanların mali bilgileri Kurumumuza Vergi Usul Kanunu (VUK)'nun yanı sıra Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) göre raporlanmakta olup UFRS ve VUK'a göre yapılan raporlamalarda mali bilgiler arasında bazı farklılıklar bulunabilmektedir.³ Bununla birlikte, söz konusu işletmecilerin yatırımcılarına yaptığı açıklamalarda UFRS'ye göre bilgi sundukları dikkate alınarak, işletmecilerin açıkladığı bilgilerle Kurumumuz tarafından hazırlanan raporlardaki bilgilerin azami ölçüde uyumluluğunun sağlanmasını teminen, bu raporda aksi belirtilmediği sürece anılan işletmecilerin mali bilgileri UFRS'ye göre hesaplanmış değerlerden oluşmaktadır.

Bu kapsamda, Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin UFRS ve VUK esas alınarak 2014 yılından itibaren yıllık net satış gelirleri ile üçer aylık ARPU değerleri ve abone sayıları esas alınarak hesaplanan yıllık gelirlerine Çizelge 1-2'de yer verilmektedir. 2018 yılında söz konusu işletmecilerin toplam net satış gelirleri bir önceki yıla göre %14,1 artışla 45 milyar ₺'yi aşmıştır.

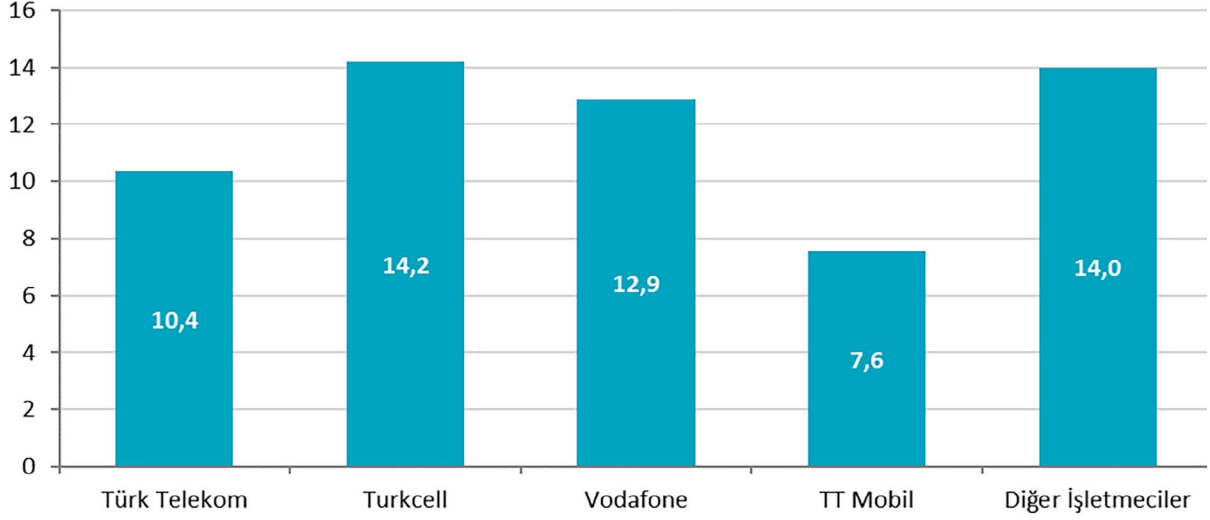
Çizelge 1-2 Türk Telekom ve
Mobil İşletmecilerin Yıllık Net
Satış Gelirleri, ₺

Net Satış (₺)		2014	2015	2016	2017	2018
UFRS	Türk Telekom	7.698.705.632	7.935.891.670	8.970.047.591	9.667.090.166	10.369.769.362
	Turkcell	9.371.204.954	10.060.441.508	10.583.662.879	12.176.754.583	14.188.307.033
	Vodafone	6.747.411.285	8.427.327.284	10.015.336.567	10.963.199.653	12.908.523.375
	TT Mobil	4.312.489.175	4.966.653.570	5.766.290.784	6.645.526.224	7.567.699.295
	TOPLAM	28.129.811.046	31.390.314.032	35.335.337.821	39.452.570.626	45.034.299.065
VUK	Türk Telekom	7.299.814.772	7.551.953.946	8.487.048.768	8.938.157.411	9.496.616.949
	Turkcell	9.569.192.094	10.231.570.128	10.775.188.882	12.103.871.275	13.935.760.610
	Vodafone	5.153.420.107	6.152.362.942	7.158.815.763	8.018.324.661	8.983.235.996
	TT Mobil	4.269.465.539	4.925.584.027	5.720.532.260	6.596.296.916	7.532.437.127
	TOPLAM	26.291.892.512	28.861.471.043	32.141.585.672	35.656.650.263	38.116.161.347
ARPU	Turkcell	9.364.888.800	9.846.855.000	10.427.553.637	11.948.367.999	13.507.470.280
	Vodafone	5.352.176.100	6.301.707.000	7.325.034.646	8.203.983.676	9.259.233.183
	TT Mobil	4.194.895.800	4.672.428.000	5.447.636.038	6.306.541.361	7.393.031.053
	TOPLAM	18.911.960.700	20.820.990.000	23.200.224.322	26.458.893.036	30.159.734.516

3 UFRS kapsamında işletmecinin iş modeline göre cihaz satışından elde edilen gelirler, işletmecinin cihaz tedarikçisi ile yaptığı sözleşmenin kapsamına veya söz konusu sözleşme kapsamında işletmeci tarafından alınan risk derecesine göre işletmecinin geliri olarak kaydedilebilirken, cihaz satışlarına sadece aracılık yapılması halinde gelir olarak kaydedilememektedir.

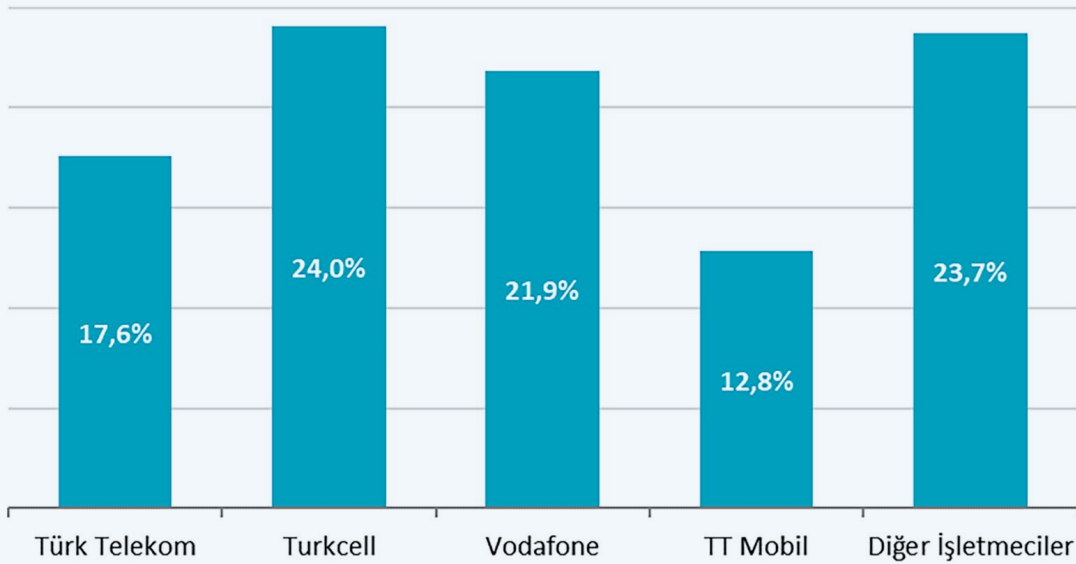
Şekil 1-1’de 2018 yılı sonu itibarıyla işletmecilerin gelir dağılımı gösterilmektedir. Pazarda Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecileri haricindeki işletmecilerin net satış gelirleri toplamı yaklaşık 14 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 1-1 Toplam Gelirin İşletmeciler Arasında Dağılımı, 2018, Milyar ₺

Şekil 1-2’de 2018 yılında elde edilen toplam gelirin işletmeciler arasında yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. 2018 yılında toplam gelirlerin yaklaşık %24’ünü Turkcell, %21,9’unu Vodafone, %17,6’sını Türk Telekom, %12,8’ini TT Mobil ve %23,7’sini diğer işletmeciler elde etmiştir.

Şekil 1-2 İşletmecilerin Toplam Gelirden Aldığı Pay, 2018, %

Çizelge 1-3’te Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin üç aylık net satış gelirlerine yer verilmekte olup söz konusu değerler, işletmecilerin Kurumumuza bildirdiği gelir bilgilerini içermektedir. 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 13,3 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-3 Türk Telekom ve
Mobil İşletmecilerin Üç Aylık
Net Satış Gelirleri, ₺

	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
Türk Telekom	2.706.572.034	2.737.881.820	2.708.571.148	2.834.191.453	3.019.336.298
Turkcell	3.817.265.404	3.734.640.705	3.614.442.614	3.860.077.282	4.348.946.232
Vodafone	3.391.221.867	3.138.141.243	3.330.545.182	3.330.754.247	3.595.274.325
TT Mobil	2.036.895.629	1.949.302.368	2.033.781.835	2.205.826.670	2.383.298.594
TOPLAM	11.951.954.935	11.559.966.137	11.687.340.779	12.230.849.653	13.346.855.449

Çizelge 1-4'te Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecileri haricindeki işletmecilerin çeyrek dönemler itibarıyla gelir bilgilerine yer verilmektedir. Yetkilendirme türleri arasında gelir kırılımını sağlayamayan işletmecilerin gelir bilgilerine ana faaliyet alanında yer verilmiştir. Bu çerçevede, aşağıda belirtilen yetkilendirme türleri kapsamında sektörde faaliyet gösteren diğer işletmecilerin toplam gelirleri 2019 yılı üçüncü çeyreğinde yaklaşık 4,1 milyar ₺ olmuştur.

Çizelge 1-4 Diğer
İşletmecilerin Üç Aylık Gelir
Bilgileri, ₺ *

Yetkilendirme Türü	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
İSS	1.990.779.141	2.126.939.569	2.178.550.457	2.305.387.407	2.417.375.350
STH	609.406.624	414.878.152	452.671.778	512.826.286	569.507.119
Altyapı	634.988.133	647.033.705	663.942.587	683.298.475	696.782.985
Uydu Haberleşme	207.100.819	192.676.844	161.162.237	153.560.268	144.855.065
Rehberlik	9.618.422	9.349.756	8.220.504	8.038.103	8.419.143
Kablo TV	233.501.492	227.029.341	245.939.854	264.548.989	262.049.931
GMPCS	4.065.084	3.611.287	5.762.966	4.571.364	3.932.972
OKTH	6.987.176	7.315.234	16.012.670	14.407.251	20.446.251
TOPLAM	3.696.446.891	3.628.816.965	3.732.680.165	3.946.638.143	4.123.368.816

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği 3 aylık gelir bilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Çizelge 1-5'te Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecileri haricinde, aşağıda belirtilen yetkilendirme türleri kapsamında hizmet sunan işletmecilerin 2014-2018 yılları arasında sahip oldukları yetkilendirmeler kapsamında işletmeci veri formları ile Kurumumuza sundukları gelir bilgilerine yer verilmektedir.

Çizelge 1-5 Diğer
İşletmecilerin Yıllık Gelir
Bilgileri, ₺ *

Yetkilendirme Türü	2014	2015	2016	2017	2018
İSS	4.727.462.320	5.016.168.787	6.051.876.856	6.973.587.152	7.956.004.840
STH	1.139.833.515	1.283.312.696	1.338.845.104	1.511.824.982	1.847.212.935
Altyapı	676.161.483	914.404.177	1.469.796.979	1.966.215.893	2.501.088.175
Uydu Haberleşme	281.045.706	358.538.288	443.961.513	502.648.222	768.794.607
Rehberlik	73.282.533	74.988.425	69.760.806	50.331.653	37.066.706
Kablo TV	442.094.384	513.812.412	477.102.461	641.351.419	838.363.089
GMPCS	13.128.713	10.211.031	14.444.743	14.651.649	18.132.240
OKTH	17.688.158	18.058.901	29.638.217	33.890.717	29.427.719
TOPLAM	7.370.696.812	8.189.494.718	9.895.426.680	11.694.501.687	13.996.073.388

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği 3 aylık gelir bilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

1.3 İşletmeci Yatırımları

Çizelge 1-6 ve Çizelge 1-7’de sırasıyla Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin çeyrek dönemler halinde yatırım bilgilerine ve 2014-2018 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım miktarlarına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyreğinde Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin toplam yatırım miktarının yaklaşık 2,1 milyar ₺ olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Çizelge 1-6 Türk Telekom ve
Mobil Şebeke İşletmecilerinin
Üç Aylık Yatırımları, ₺

	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
Türk Telekom	558.194.831	753.631.061	158.011.797	397.882.906	549.375.993
Turkcell	444.841.006	912.151.986	977.429.819	1.522.454.396	845.292.276
Vodafone	199.883.181	393.115.774	283.982.330	285.488.746	290.317.971
TT Mobil	305.977.325	553.121.059	230.634.265	208.223.872	375.966.433
TOPLAM	1.508.896.342	2.612.019.880	1.650.058.210	2.414.049.919	2.060.952.673

Çizelge 1-7’de yer alan yıllık yatırım bilgilerine göre, bir önceki yıla kıyasla 2018 yılı sonunda Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırımlarının bir önceki yıla oranla %14,6 oranında arttığı; şirketler bazında ise yıllık olarak Türk Telekom’un yatırım tutarının %5,6, Turkcell’in yatırım tutarının %15,4, Vodafone’un yatırım tutarının %12,4 ve TT Mobil’in yatırım tutarının %31 artış gösterdiği görülmektedir.

Çizelge 1-7 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Toplam Yıllık Yatırımı, ₺ *

	2014	2015	2016	2017	2018
T. Telekom	1.012.532.009	1.219.033.242	1.439.668.995	1.827.515.219	1.929.095.053
Turkcell	1.360.000.236	6.772.281.657	1.876.971.946	2.072.239.104	2.391.654.631
Vodafone	942.973.136	3.853.415.613	1.170.575.054	984.173.712	1.106.670.033
TT Mobil	782.085.603	4.112.035.110	1.236.550.438	986.850.087	1.292.428.576
TOPLAM	4.097.590.985	15.956.765.623	5.723.766.433	5.870.778.122	6.719.848.292

* * İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği 3 aylık yatırım bilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır. 26 Ağustos 2015 tarihinde gerçekleştirilen IMT Hizmet ve Altyapılarına İlişkin Yetkilendirme İhalesi kapsamında mobil şebeke işletmecilerinin ihale bedelleri, ilk ödemenin yapıldığı 26 Ekim 2015 tarihli TCMB Avro kuru üzerinden ₺’ye dönüştürülerek 2015 yılı yatırım bedellerine eklenmiştir.

Çizelge 1-8’de pazarda faaliyet gösteren diğer işletmecilerin çeyrek dönemler itibariyle yatırım bilgilerine yer verilmektedir. Buna göre, 2019 yılının üçüncü çeyreğinde diğer işletmeciler tarafından yaklaşık 654 milyon ₺ yatırım gerçekleştirilmiştir.

Çizelge 1-8 Diğer İşletmecilerin Üç Aylık Yatırım Bilgileri, ₺ *

	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
Diğer İşletmeciler	782.877.056	1.167.809.156	461.273.992	390.575.491	654.003.661

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği 3 aylık yatırım bilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Diğer işletmecilerin 2014 - 2018 yılları arasında gerçekleştirdikleri toplam yıllık yatırım miktarlarına ise Çizelge 1-9’da yer verilmektedir.

Çizelge 1-9 Diğer İşletmecilerin Toplam Yıllık Yatırımı, ₺ *

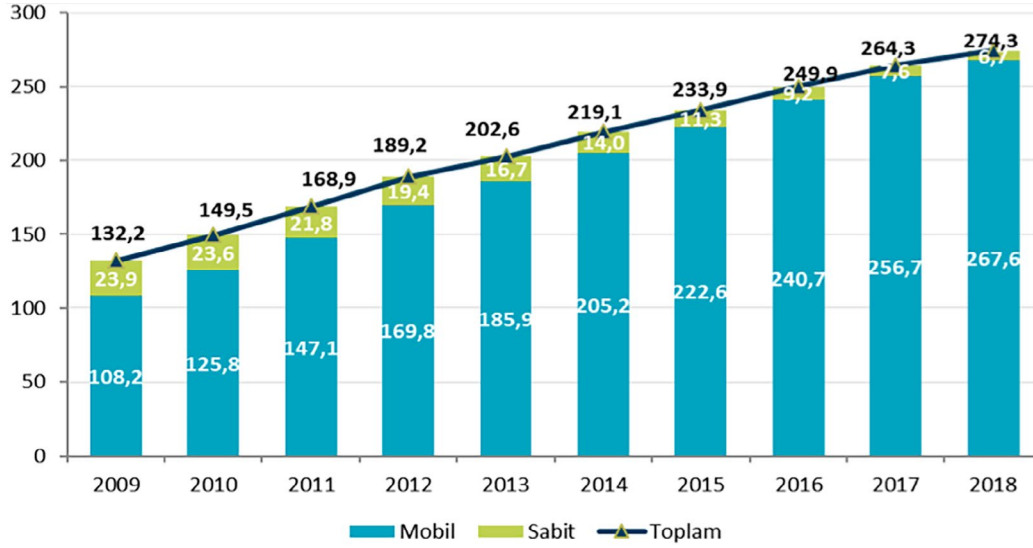
	2014	2015	2016	2017	2018
Diğer İşletmeciler	1.572.643.140	1.318.208.361	1.703.826.153	2.283.465.048	2.684.221.747

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği 3 aylık yatırım bilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

1.4 Toplam Trafik

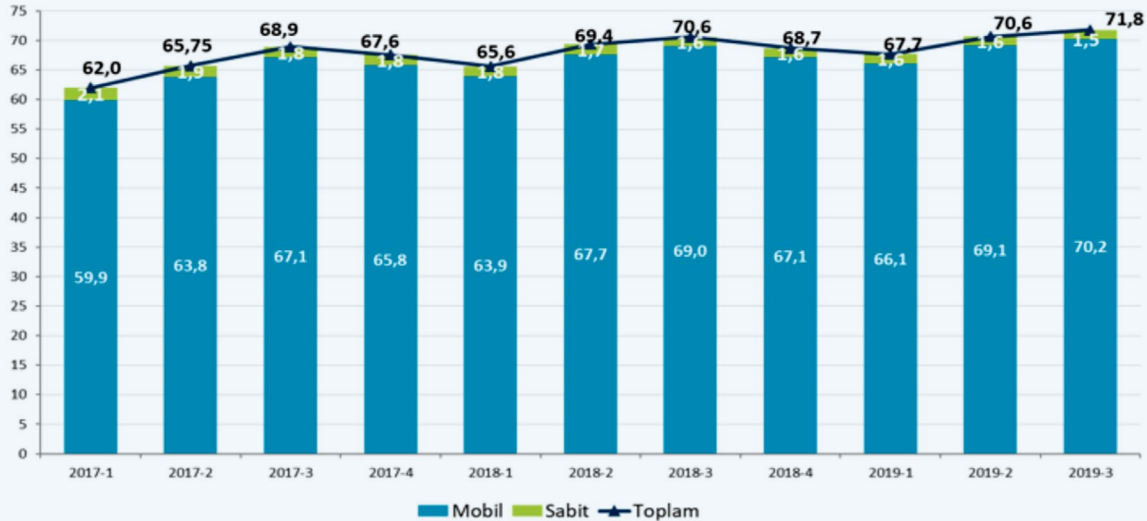
Şekil 1-3 ve Şekil 1-4'te Türkiye elektronik haberleşme sektöründe sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu toplam trafik miktarına ve dağılımına yer verilmektedir. Toplam trafiğin dağılımına bakıldığında yıllar itibarıyla mobil arama trafik miktarı artarken sabit arama trafik miktarının düştüğü görülmektedir. 2018 yılında, bir önceki yıla göre toplam trafik miktarı %4,2 artarak 274,3 milyar dakikaya ulaşırken bu trafiğin yaklaşık %97,6'sını mobil trafik oluşturmuştur.

Şekil 1-3 Toplam Yıllık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

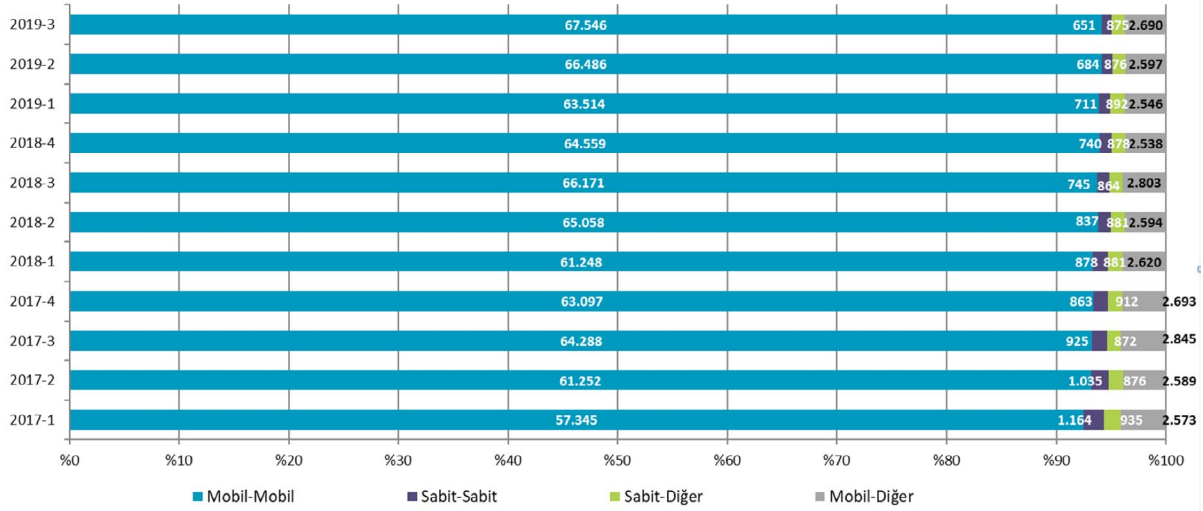
Şekil 1-4'te 2017 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde sabit ve mobil toplam trafik miktarları verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil trafik miktarı yaklaşık 70,2 milyar dakika olurken sabit trafik miktarı ise 1,5 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil trafik miktarı yaklaşık %1,7 artarken, sabit trafik miktarı ise yaklaşık %2,2 oranında azalmıştır. 2018 yılı üçüncü çeyrekte yaklaşık 70,6 milyar dakika olan toplam trafik miktarı, 2019 yılı üçüncü çeyrekte 71,8 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 1-4 Toplam Üç Aylık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

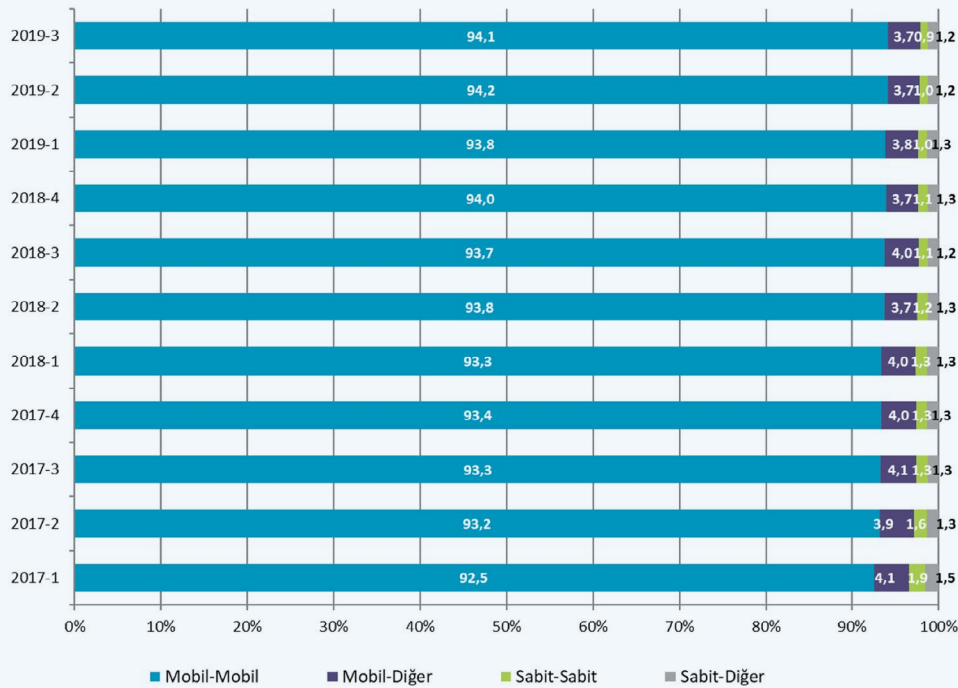
Türkiye elektronik haberleşme sektöründe sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu trafiğin yönlerine göre dağılımı üçer aylık dönemler halinde aşağıdaki şekillerde kıyaslanmaktadır. 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemde mobilden mobile trafik miktarı bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %2,1 oranında artarken, sabitten sabite arama trafik miktarı %12,6 oranında azalmıştır. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise mobilden mobile trafik miktarı yaklaşık %1,6 oranında artarken, sabitten sabite arama trafik miktarı ise %4,8 oranında azalmıştır.

Şekil 1-5 Trafik Dağılımı, Milyar Dakika

Yılın üçüncü çeyreğinde toplam trafiğin büyük bir kısmını (%94,1), mobil işletmecilerin kendi şebekelerinde gerçekleşen ve aynı zamanda diğer mobil şebekelere doğru yapılan aramalardan oluşan mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır (Şekil 1-6).

Şekil 1-6 Trafik Dağılımı, %

1.5 Tüketici Şikâyetleri

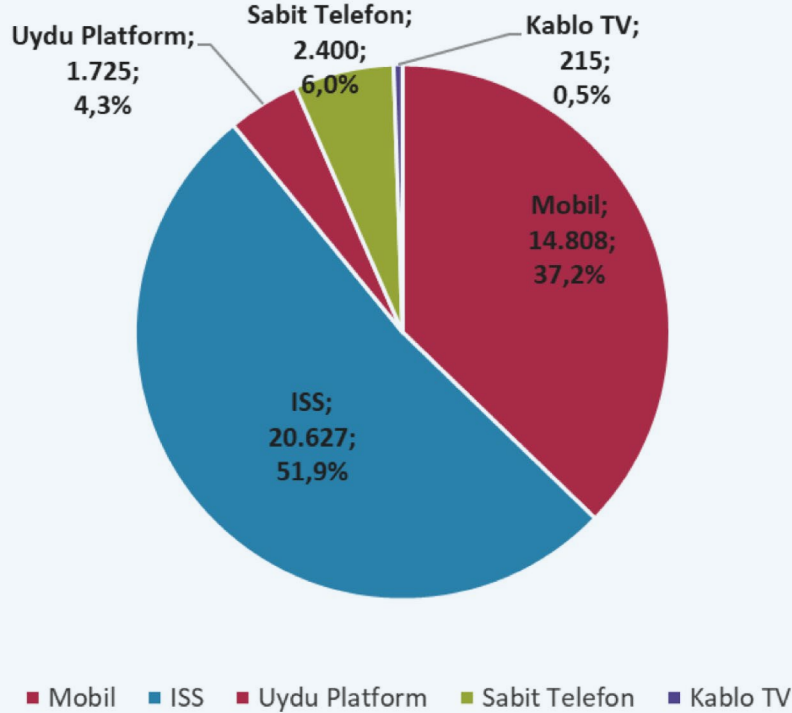
Çizelge 1-10'da üçer aylık dönemler itibarı ile, BTK Online Tüketici Şikâyet Sistemi üzerinden Kuruma iletilen şikâyet sayılarına sektörler bazında yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyreğinde Kuruma toplam 39.775 şikâyet iletilmiştir.⁴

Çizelge 1-10 Sektör Bazında Üç Aylık Tüketici Şikâyeti Sayıları

	2018-2	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
Mobil	14.146	14.426	17.045	17.895	15.052	14.808
ISS	18.059	23.739	31.001	29.807	21.220	20.627
Uydu Platform	940	1.396	1.465	1.282	920	1.725
Sabit Telefon	2.282	2.703	3.483	3.137	2.442	2.400
Kablo TV	122	105	104	124	68	215
TOPLAM	35.549	42.369	53.098	52.245	39.702	39.775

Şekil 1-7'de, 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile toplam şikâyetlerin hizmet bazında dağılımına yer verilmektedir. Buna göre en fazla şikâyetin %51,9 oranında İSS hizmetleri ile ilgili olarak yapıldığı görülmektedir.

Şekil 1-7 Sektör Bazında Üç Aylık Tüketici Şikâyeti Sayıları

4 Tüketici Şikâyet Sistemi, Haziran 2019'da yenilenmiş ve tüketici başvurularına ilişkin konu başlıkları güncellenmiştir.

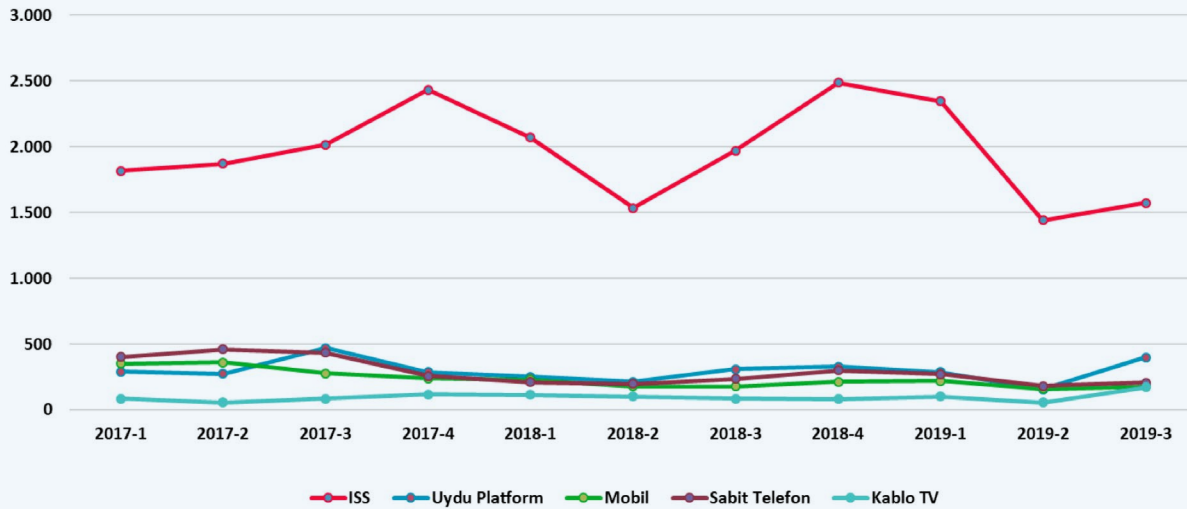
Sektörler bazında alınan şikâyetlerin içinde en fazla yer tutan şikâyet konularının yüzdesel dağılımına aşağıdaki çizelgede yer verilmektedir.

Çizelge 1-11 Tüketici
Şikâyetlerinin Konusu
İtibariyle Dağılımı

	İlgili Sektörde En Fazla Şikâyet Edilen Konunun Toplam Şikâyet içindeki Payı
Mobil Hizmetler	Faturalar → %25,3
İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti	Bağlantı / Hizmet Sorunu → %48,9
Uydu Platform Hizmeti	Abonelik İşlemleri → %21,9
Sabit Telefon Hizmeti	Bağlantı / Hizmet Sorunu → %53,8
Kablo TV Hizmeti	Bağlantı / Hizmet Sorunu → %19,5

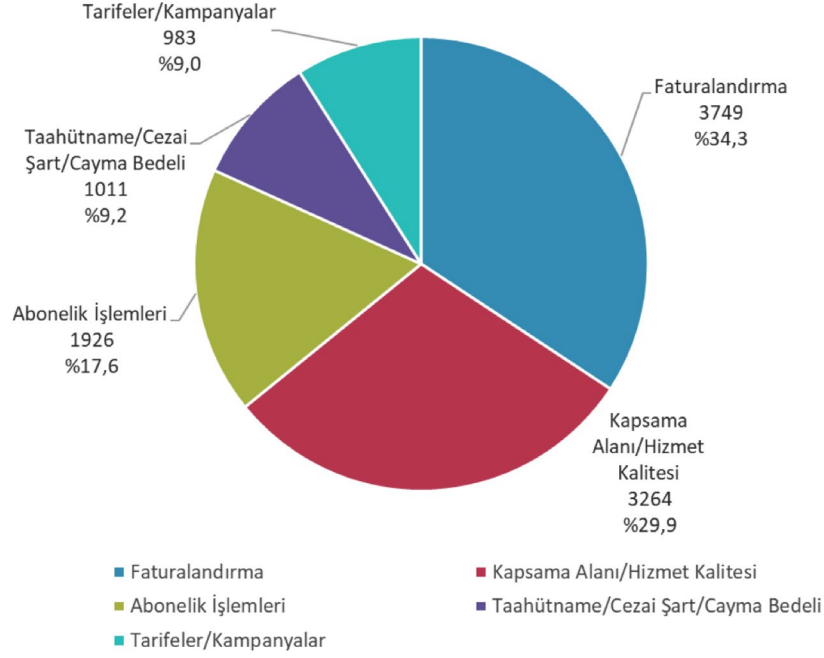
Şekil 1-8’de ise, sektörel bazda milyon abone başına tüketici şikâyeti sayısına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile bir milyon abone başına ortalama olarak İnternet Servis Sağlayıcılığı hizmetine yönelik 1.573, sabit telefon hizmetlerine yönelik 208, mobil hizmetlere yönelik 179, uydu platform hizmetlerine yönelik 399 ve Kablo TV hizmetlerine yönelik 171 tüketici şikâyeti gelmiştir.

Şekil 1-8 Milyon Abone
Başına Tüketici Şikâyeti
Sayısı (Adet)

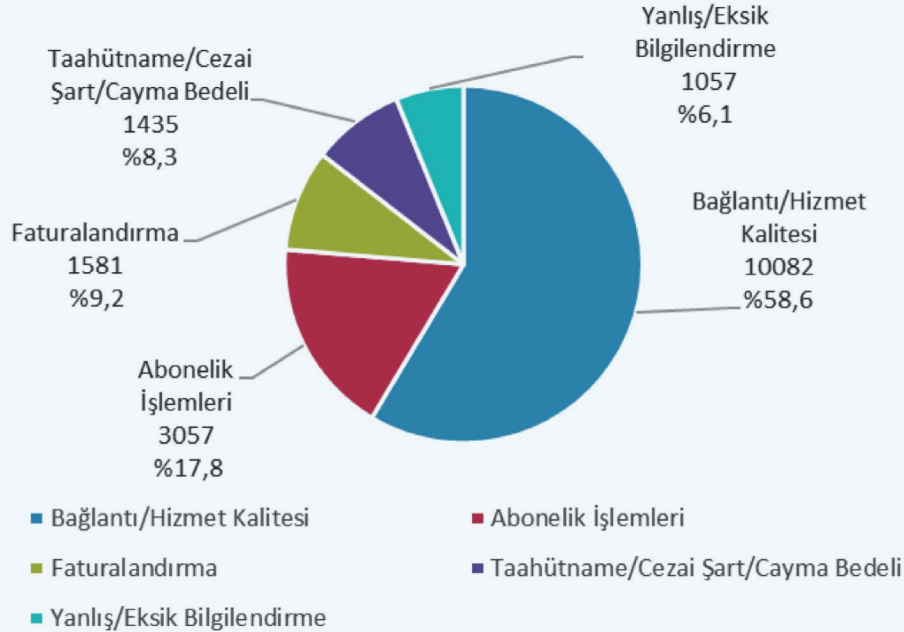
Şekil 1-9'da mobil sektörde en fazla tüketici şikâyetine konu olan ilk beş hususa yer verilmektedir. Mobil sektörde en fazla şikâyetine konu olan husus olan faturalara ilişkin olup, 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile faturalandırma ile ilgili şikâyetler, şikâyet edilen ilk beş husustaki toplamın %34,3'ünü oluşturmaktadır.

Şekil 1-9 Mobil Sektörde
Tüketici Şikâyetlerinin
Konularına Göre Dağılımı

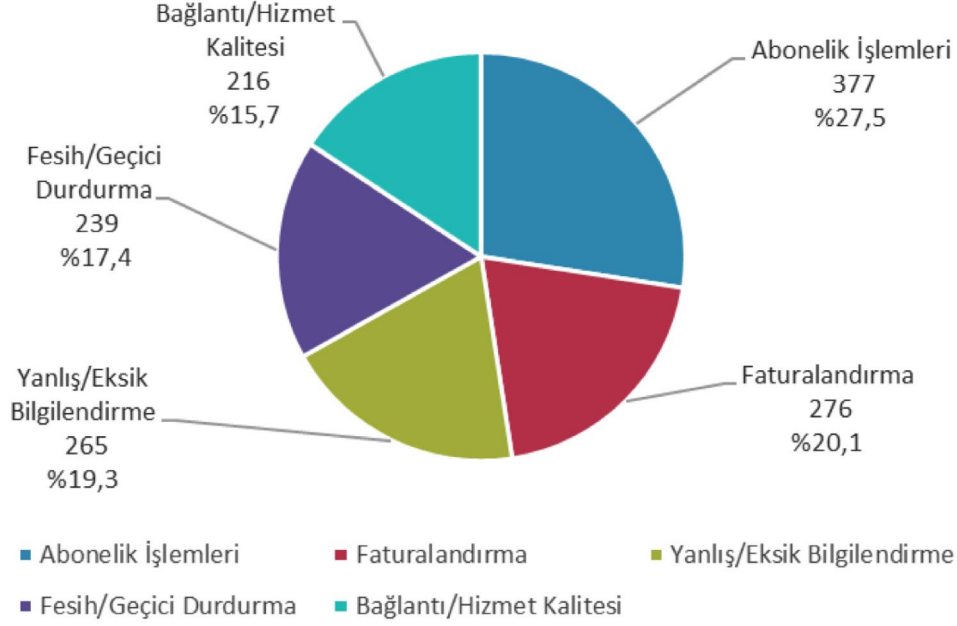
Şekil 1-10'da İnternet Servis Sağlayıcılığı hizmetine ilişkin en fazla tüketici şikâyetine konu olan ilk beş hususa yer verilmektedir. İnternet Servis Sağlayıcılığı hizmetinde en fazla şikâyet bağlantı/hizmet kalitesine ilişkin olup 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile söz konusu şikâyetler, şikâyet edilen ilk beş husustaki toplamın yaklaşık %58,6'sını oluşturmaktadır.

Şekil 1-10 ISS Sektöründe
Tüketici Şikâyetlerinin
Konularına Göre Dağılımı

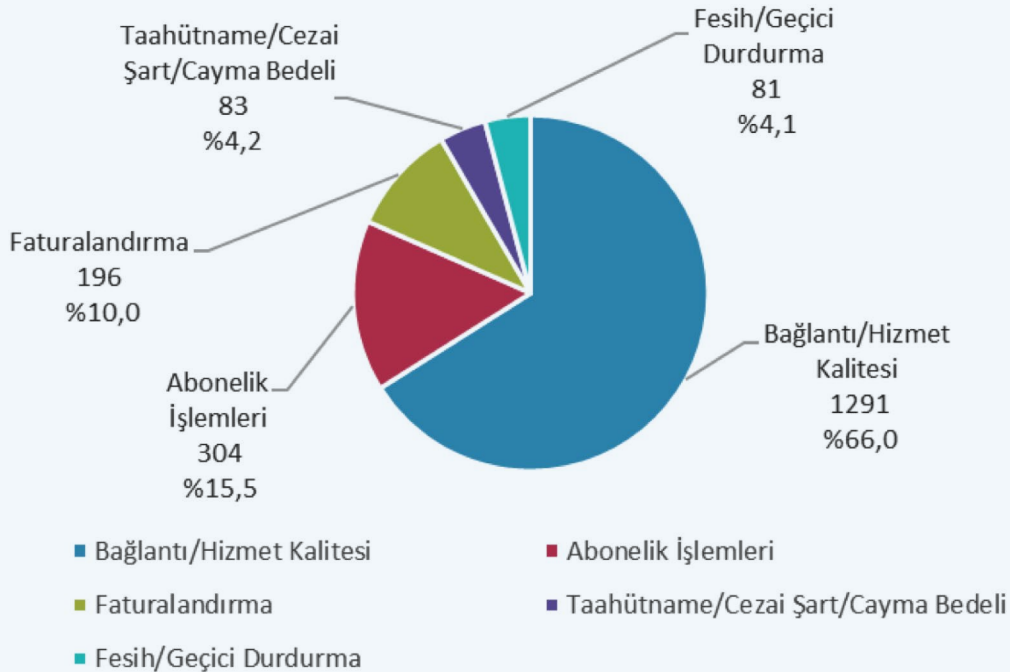
Şekil 1-11’de Uydu Platform Hizmetine ilişkin en fazla tüketici şikâyetine konu olan ilk beş hususa yer verilmektedir. Uydu Platform Hizmetinde en fazla şikâyet abonelik işlemlerine ilişkin olup 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile söz konusu şikâyetler, şikâyet edilen ilk beş husustaki toplamın yaklaşık %27,5’ini oluşturmaktadır.

Şekil 1-11 Uydu Platform Hizmetinde Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı

Şekil 1-12’de Sabit Telefon Hizmetine ilişkin en fazla tüketici şikâyetine konu olan ilk beş hususa yer verilmektedir. Sabit Telefon Hizmetinde en fazla şikâyet bağlantı/hizmet kalitesi ilişkin olup, bu sorun şikâyet edilen ilk beş husustaki toplamın yaklaşık %66’sını oluşturmaktadır.

Şekil 1-12 Sabit Telefon Hizmetinde Tüketici Şikâyetlerinin Konularına Göre Dağılımı

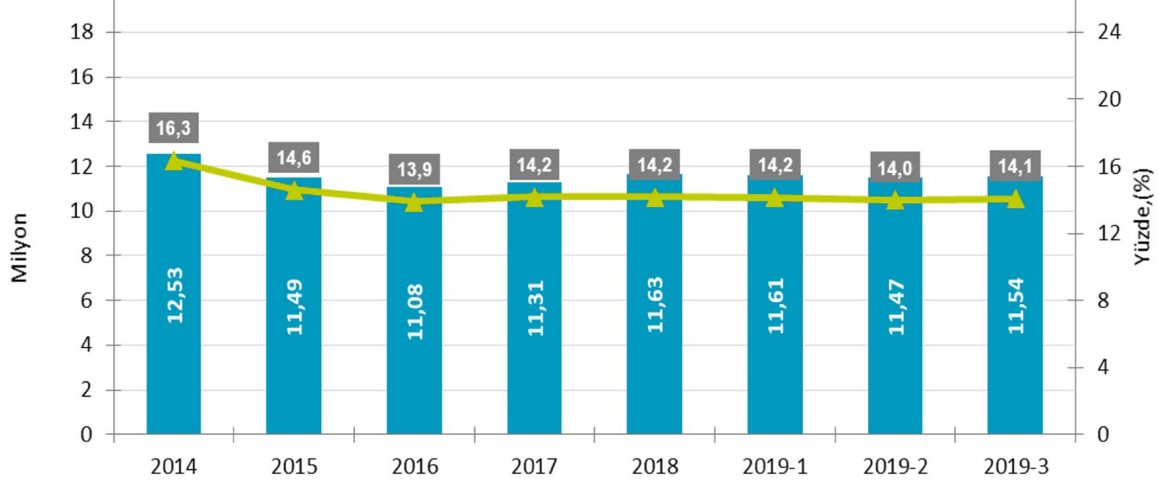
2. BÖLÜM

SABİT PAZAR VERİLERİ

2. SABİT PAZAR VERİLERİ

2019 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla 11.542.548 sabit telefon abonesi bulunan Türkiye’de penetrasyon oranı yaklaşık %14,1 olmuştur (Şekil 2-1)⁵. Türkiye’de ortalama hane halkı büyüklüğünün 3,4⁶ olduğu göz önünde bulundurulduğunda sabit telefon hizmetlerinin Türkiye’nin önemli bir kesimine ulaştığını söylemek mümkündür.

Şekil 2-1 Sabit Abone Sayısı ve Penetrasyon

Çizelge 2-1’de yer alan teknoloji bazında toplam abone sayısı bilgilerine bakıldığında, analog sabit telefon hat sayısının, ISDN ses kanalı dengi sayısının ve ankesörlü telefon sayısının azalma eğiliminde olduğu görülmektedir. VoIP abonelik sayısı ise 2019 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla 1.179.623’e düşmüştür.

Çizelge 2-1 Abone Sayılarının Teknoloji Bazında Dağılımı

		Analog Sabit Telefon (PSTN) Hat Sayısı	ISDN Ses Kanalı Dengi Sayısı	VoIP Abonelik Sayısı	Ankesörlü Telefon Sayısı	TOPLAM
2018-3	Türk Telekom	6.177.626	291.174	-	64.711	11.542.100
	STH	3.652.152	35.743	1.365.185		
2018-4	Türk Telekom	5.987.899	287.048	-	63.856	11.633.461
	STH	3.973.934	38.910	1.320.694		
2019-1	Türk Telekom	5.772.299	281.036	-	61.195	11.605.347
	STH	4.210.508	30.803	1.281.814		
2019-2	Türk Telekom	5.549.107	267.524	-	57.561	11.470.165
	STH	4.376.948	30.565	1.188.460		
2019-3	Türk Telekom	5.387.034	267.332	-	55.773	11.542.548
	STH	4.621.801	30.985	1.179.623		

5 Sabit telefon abone sayısı ilgili dönemin veya çeyreğin sonu itibarıyla aktif sabit hat sayısı (analog telefon hat sayısı, ISDN ses kanalı dengi sayısı, VoIP abonelikleri sayısı gibi unsurların) toplamını kapsamaktadır.

6 TÜİK’in 8 Mayıs 2019 tarihli haber bülteninde yer alan 2018 yılı verisidir.

Sabit telefon hizmetleri (STH) sunan işletmecilerin⁷ 2019 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla taşıyıcı seçimi/önseçimi bilgilerine bakıldığında, taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısının 184.274 ve arama bazında taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısının ise 20.379 olarak gerçekleştiği görülmektedir (Çizelge 2-2).

Çizelge 2-2 STH
İşletmecilerinin Taşıyıcı
Seçimi/Önseçimi
Kullanıcı Sayıları

Yöntem	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
Taşıyıcı Ön Seçimi	195.905	204.732	186.344	185.017	184.274
Arama Bazında Taşıyıcı Seçimi	21.799	20.649	19.531	18.648	20.379

Çizelge 2-3'te abone sayısı açısından STH işletmecilerinin pazar payları yer almaktadır. Buna göre ilk üç sırada TTNet, Türksat ve Turknet yer almaktadır.

Çizelge 2-3 STH
İşletmecilerinin Abone
Sayısına Göre Pazar Payları

İşletmeci	Pazar Payı (%)
TTNet	71,4
Türksat	5,5
Turknet	5,4
Superonline	4,2
İş Net	2,2
NetGSM	1,8
Millenicom	1,5
Vodafone Net	1,4
Alfa İletişim	1,3
Diğer	5,4

7 STH yetkilendirmesine sahip olan işletmecilerden 57 adedine ait verilerden elde edilmiştir.

2019 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile net satışlarına göre işletmecilerin pazar payları Çizelge 2-4'te gösterilmektedir. Bu çerçevede, 2019 yılının üçüncü çeyreğinde STH net satışlarına göre en yüksek paya sahip ilk üç işletmeci sırasıyla Vodafone Net, Superonline ve TTNNet olmuştur.

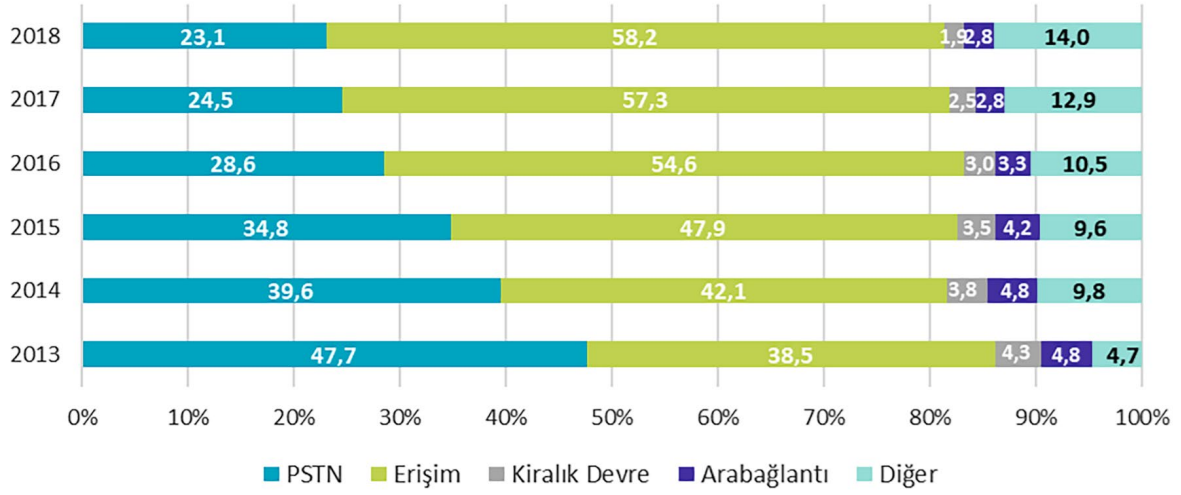
Çizelge 2-4 STH
İşletmecilerinin Net Satış
Gelirine Göre Pazar Payları

İşletmeci	Pazar Payı (%)
Vodafone Net	34,5
Superonline	26,5
TTNet	17,8
Eser Telekom	8,3
Millenicom	2,1
Turknet	1,8
İş Net	0,9
TTM Telekom	0,8
Netgsm	0,8
Diğer	6,5

2.1 Sabit Pazarda Gelirler

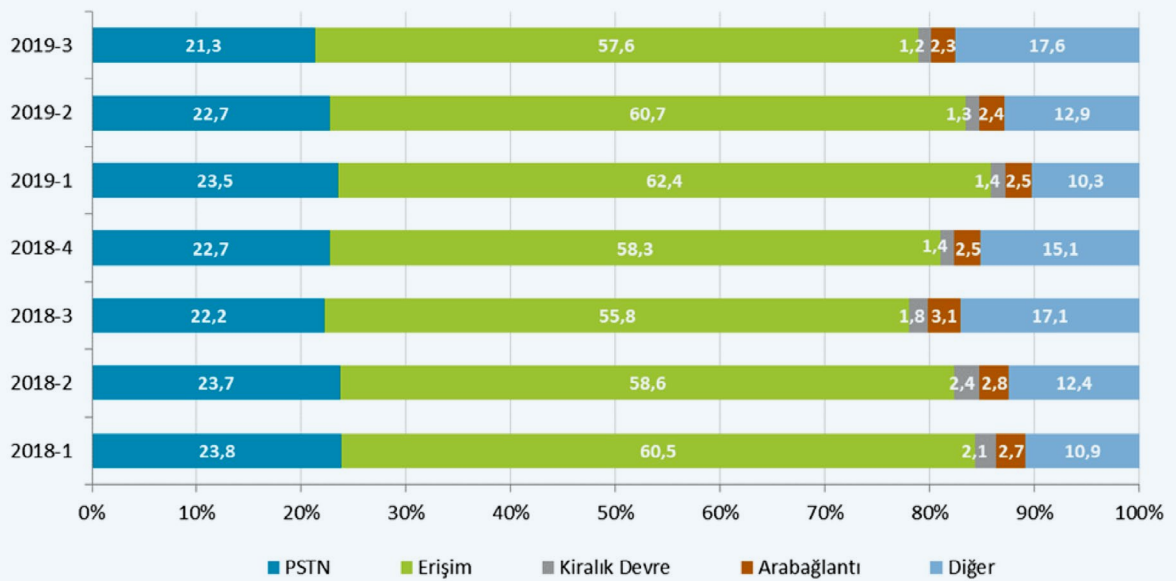
Şekil 2-2'de sabit pazarda Türk Telekom'un yıllık gelirlerinin dağılımına yer verilmektedir. 2018 yılında erişim hizmetlerinden elde edilen gelirlerin toplam gelirdeki payının bir önceki yıla göre arttığı, sabit telefon (PSTN) hizmetleri, arabağlantı ve kiralık devre hizmetlerinden elde edilen gelirlerin payının ise değişen oranlarda azaldığı görülmektedir. 2013 yılında toplam gelirlerin %47,7'sini oluşturan PSTN hizmetlerinden elde edilen gelirlerin 2018 yılında toplam gelirlerdeki payı %23,1'e düşmüştür. Buna karşın, 2012 yılında toplam gelir içinde %38,5'lik bir paya sahip olan erişim hizmetlerinin 2018 yılında toplam gelir içindeki payı %58,2'e çıkmıştır. 2018 yılına bakıldığında; toplam sabit gelirlerin %1,9'unu kiralık devre gelirleri oluştururken, %2,8'ini arabağlantı geliri ve %14'ünü ise diğer gelirlerin oluşturduğu görülmektedir.

Şekil 2-2 Türk Telekom'un Yıllık Gelirinin Dağılımı, %

Şekil 2-3'te 2018 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde Türk Telekom'un gelirlerinin dağılımı yer almaktadır. Şekilden görüldüğü üzere, 2019 yılının üçüncü çeyreğinde PSTN gelirleri toplam gelirin %21,3'ünü teşkil ederken erişim gelirleri toplam gelirin %57,6'sını oluşturmuştur. 2018 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında, PSTN gelirlerinin toplam gelir içindeki payının azalırken erişim gelirlerinin toplam gelir içindeki payının arttığı gözlenmektedir.

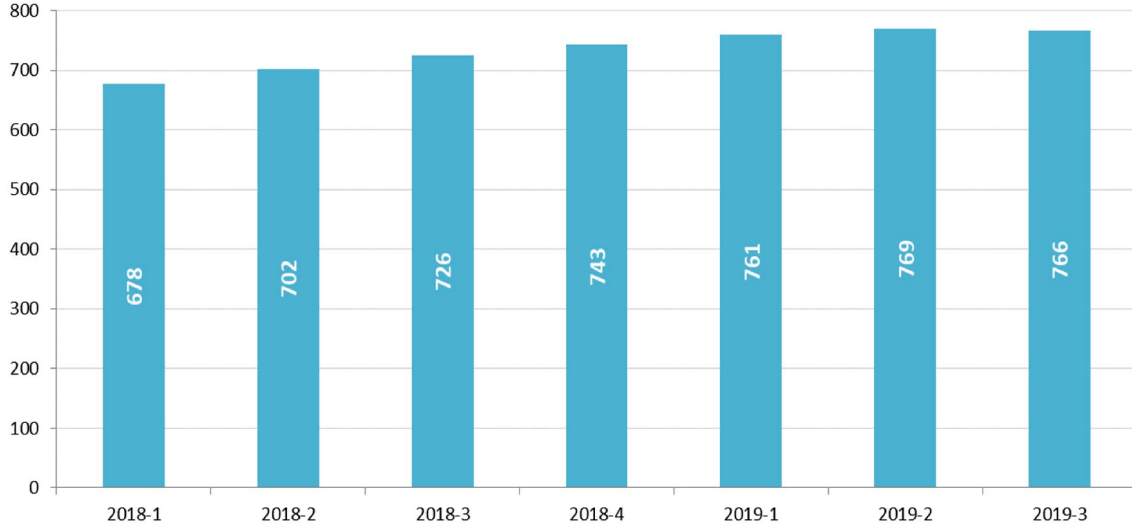
Şekil 2-3 Türk Telekom'un Üç Aylık Gelirinin Dağılımı, %

2.2 Sabitten Arama Gelirleri

2019 yılının üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla Türk Telekom'un sabit telefon gelirleri yaklaşık 766 milyon ₺ olarak gerçekleşmiş olup bir önceki senenin aynı dönemine göre %5,6 artmış ve bir önceki üç aylık döneme göre ise %0,4 oranında azalmıştır (Şekil 2-4).

Şekil 2-4 Türk Telekom
Arama Gelirleri, Milyon ₺ *

* Brüt satışlar üzerinden hesaplanmıştır.

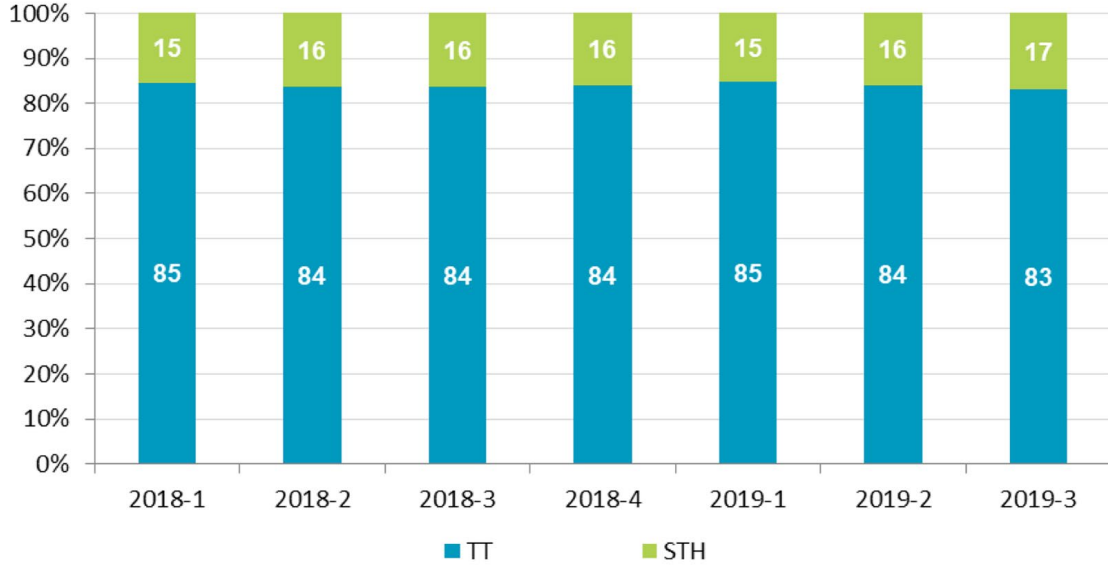
Çizelge 2-5'te 2018 yılı üçüncü çeyreğinden itibaren STH işletmecilerinin elde ettikleri net satış gelirleri toplamına yer verilmektedir. Yaklaşık 5,8 milyon abone, sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecilerden hizmet almış olup bu işletmecilerin 2019 yılı üçüncü üç aylık dönem için tüm STH hizmetlerinden elde ettikleri gelirler yaklaşık 570 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 2-5 STH
İşletmecilerinin Net Satış
Gelirleri

Dönem	Net Satış Geliri, ₺
2018-3	609.406.624
2018-4	414.878.152
2019-1	452.671.778
2019-2	512.826.286
2019-3	569.507.119

Şekil 2-5’de STH işletmecileri ile Türk Telekom’un telefon hizmetlerine ait gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir. Bu çerçevede, STH işletmecilerinin ve Türk Telekom’un pazar payları 2019 yılının üçüncü üç aylık döneminde sırasıyla %17 ve %83 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-5 STH-TT Telefon Hizmetleri Gelirlerine Göre Pazar Payları, %

* Türk Telekom’un şehir içi, şehirlerarası, yurtdışı ve mobil aramaları ile sabit ücret, bağlantı-nakil ücretlerini içeren gelirlerini kapsamaktadır.

2.3 Sabit Pazarda Trafik Hacmi

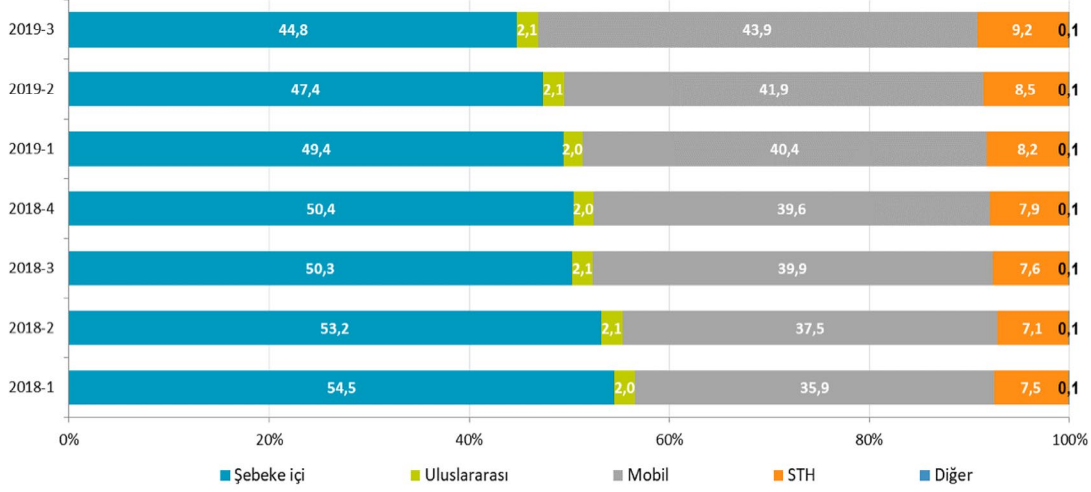
2018 yılının üçüncü çeyreğinde yaklaşık 975 milyon dakika olan Türk Telekom’un ses trafiği, 2019 yılının üçüncü çeyreğinde yaklaşık 787 milyon dakika olarak gerçekleşmiştir (Çizelge 2-6). Söz konusu trafik bir önceki yılın aynı dönemine göre %19,3 oranında azalırken, bir önceki çeyreğe göre ise %5,7 oranında azalmıştır.

Çizelge 2-6: Türk Telekom Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

Trafik Dağılımı	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
Şebeke içi	490	487	447	395	352
Mobil	389	383	365	350	346
STH	74	76	74	71	72
Uluslararası	20	20	18	18	16
Rehberlik	1	1	1	0,5	0,5
TOPLAM	975	966	905	835	787

Üçer aylık dönemler itibarıyla trafik dağılımının seyrinin gösterildiği aşağıdaki şekilde, bir önceki yılın aynı döneminde %50,3 olan şebeke içi trafiğin toplam trafik içindeki payının 2019 yılının üçüncü üç aylık döneminde %44,8 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki yılın aynı döneminde toplam trafiğin %39,9'unu oluşturan mobile doğru trafik 2019 yılının üçüncü çeyreğinde toplam trafiğin %43,9'unu teşkil etmiştir.

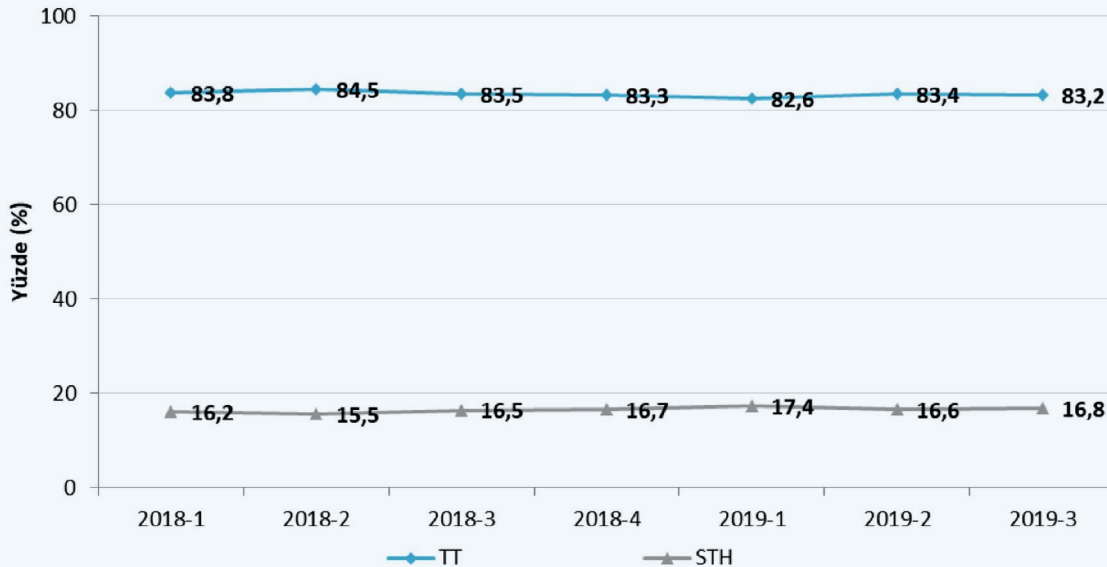
Şekil 2-6 Türk Telekom
Trafik Dağılımı, %

STH işletmecilerinin internet şebekesi üzerinden ses taşıma (VoIP) yöntemini etkin bir şekilde kullandıkları görülmekte olup STH işletmecilerince başlatılan çağrılarının toplam süresi içinde VoIP ile başlatılan çağrılarının payı %76'yı bulmaktadır.

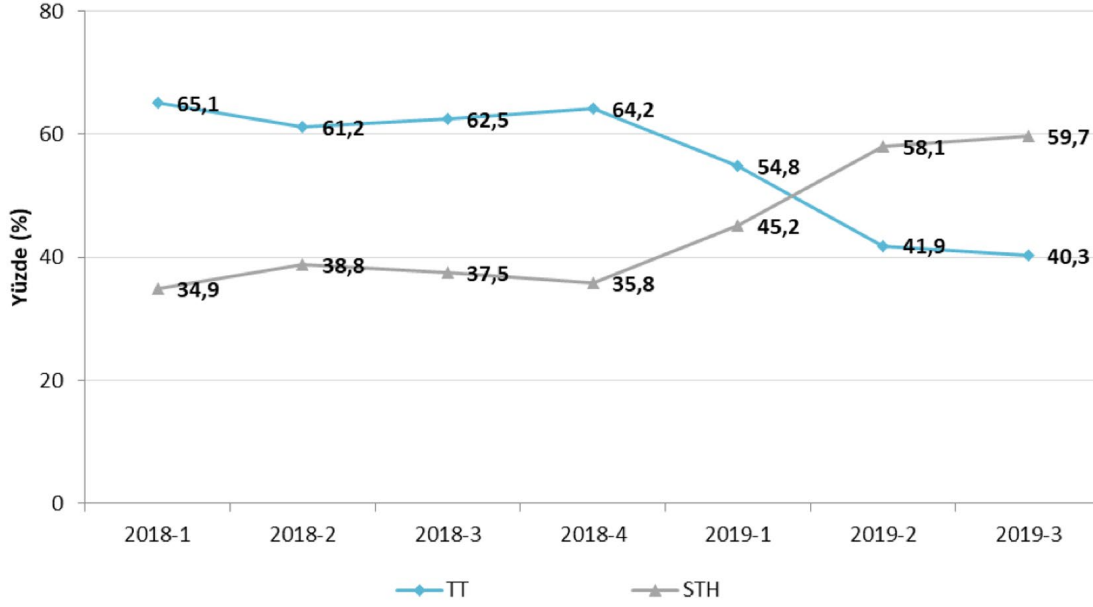
Şekil 2-7'de STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehir içi trafiğine ait payları karşılaştırılmaktadır. Bir önceki üç aylık dönemde söz konusu trafikten %16,6 oranında pay alan STH işletmecilerinin 2019 yılının üçüncü üç aylık dönemindeki payları %16,8 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-7 STH-TT Çağrı
Başlatma (Şehir içi) Trafik
Kıyaslaması, %

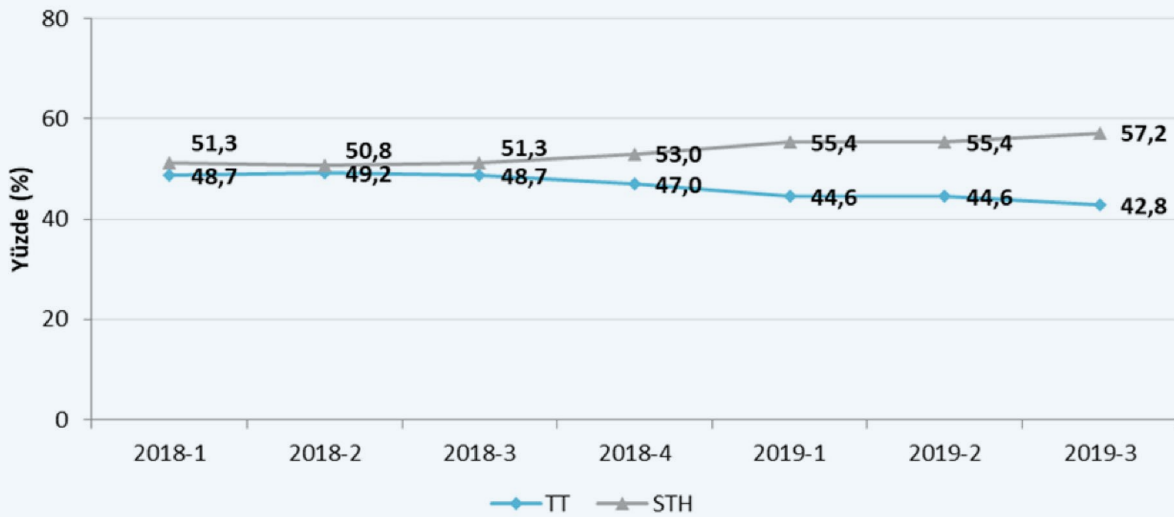
Şekil 2-8’de STH işletmecileri ve Türk Telekom’un şehirlerarası trafikteki payları 2018 yılı birinci çeyreğinden itibaren karşılaştırılmaktadır. Buna göre 2019 yılının üçüncü üç aylık döneminde şehirlerarası trafikte STH işletmecilerinin pazar payı %59,7 olarak gerçekleşirken Türk Telekom’un pazar payı ise %40,3 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-8 STH-TT Çağrı
Başlatma (Şehirlerarası)
Trafik Kiyaslaması, %

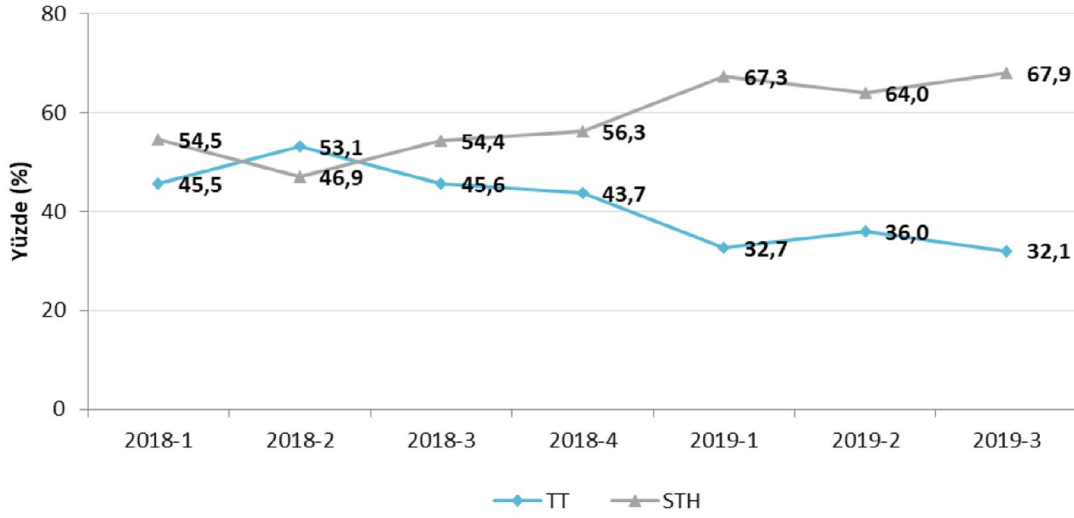
Şekil 2-9’da STH işletmecilerinin ve Türk Telekom’un mobile doğru çağrı trafiğine ilişkin pazar payları karşılaştırılmaktadır. STH işletmecilerinin 2018 yılının üçüncü üç aylık döneminde söz konusu pazardan aldığı pay %51,3 iken 2019 yılının üçüncü çeyreğinde aldıkları pay %57,2 olarak gerçekleşmiştir. Türk Telekom’un pazar payı ise aynı dönemde %48,7’den %42,8’e düşmüştür.

Şekil 2-9 STH-TT Çağrı
Başlatma (Mobile doğru)
Trafik Kiyaslaması, %

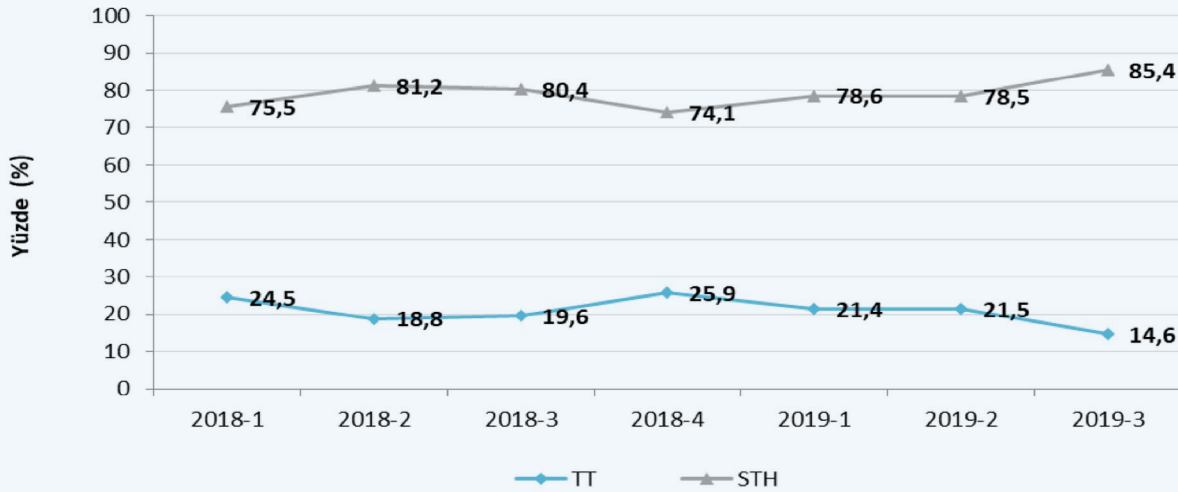
STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un yurtdışına doğru çağrı trafiklerine ait pazar payları karşılaştırıldığında, 2018 yılının üçüncü üç aylık döneminde söz konusu pazarda Türk Telekom'un %45,6 olan payı 2019 yılının üçüncü çeyreği sonunda %32,1'e düşmüş, aynı dönemde STH işletmecilerinin payı ise %54,4'ten %67,9'a yükselmiştir.

Şekil 2-10 STH-TT Çağrı Başlatma (Yurtdışına doğru) Trafiği Kıyaslaması, %

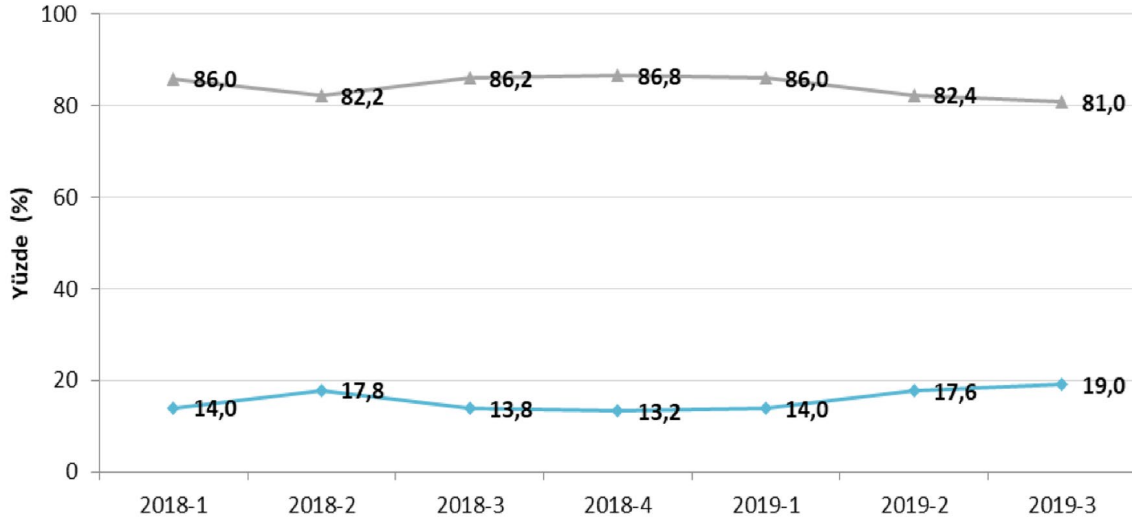
Şekil 2-11'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar paylarına yer verilmektedir. 2019 yılının üçüncü üç aylık dönemi 2018 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında; Türk Telekom'un söz konusu trafikten aldığı pay %19,6'dan %14,6'ya düşerken, STH işletmecilerinin payı ise aynı dönemde %80,4'ten %85,4'e yükselmiştir.

Şekil 2-11 STH-TT Sabitte Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafiği Kıyaslaması, %

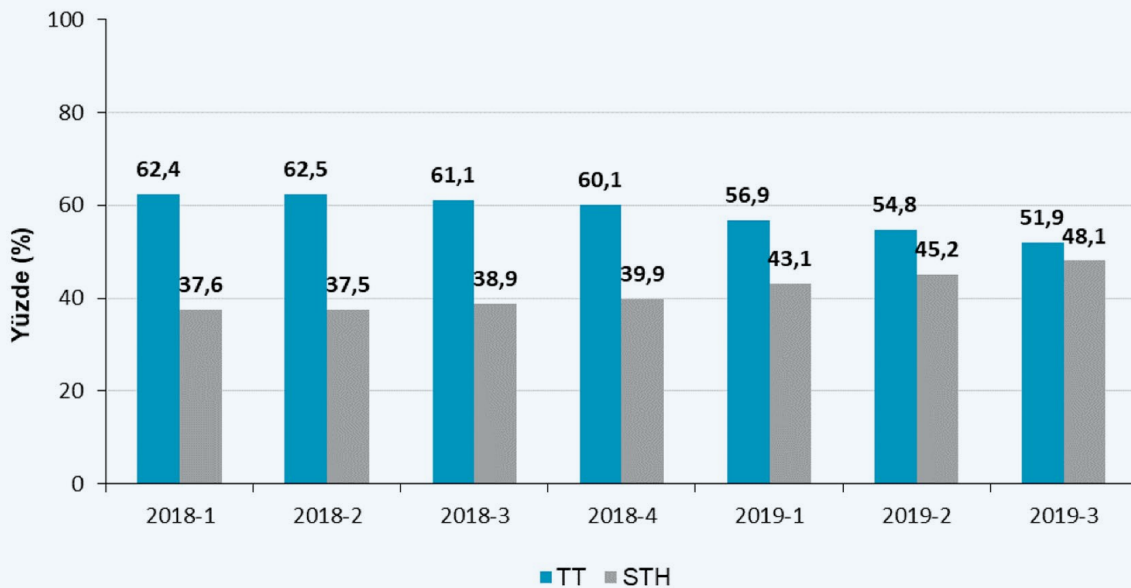
Şekil 2-12’de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom’un mobil şebekelerde sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2018 yılının üçüncü üç aylık döneminde ilgili pazardan %86,2 pay alan STH işletmecilerinin 2019 yılının üçüncü çeyreğinde pazar payı %81 olarak gerçekleşmiştir. Türk Telekom’un ilgili trafiğe ilişkin pazar payı ise aynı dönemde %13,8’den %19’a yükselmiştir.

Şekil 2-12 STH-TT Mobilde
Sonlandırılan Uluslararası
Çağrı Trafiği Kıyaslaması, %

Şekil 2-13’te STH işletmecilerinin ve Türk Telekom’un sabit şebekede başlatılan toplam trafik miktarındaki paylarına yer verilmektedir. 2018 yılının üçüncü çeyreğinde STH işletmecilerinin söz konusu trafikteki payı %38,9 iken 2019 yılı üçüncü çeyreğinde %48,1’e çıkmış, Türk Telekom’un payı ise aynı dönemde %61,1’den %51,9’a gerilemiştir.

Şekil 2-13 STH-TT Sabitten
Başlatılan Toplam
Trafikteki Payları, %

2.4 Kısa Numaralar

Çizelge 2-7’de 2019 yılı Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında Türk Telekom hatlarından (arama sayısına göre) en sık aranan beş kısa numaranın ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2019 yılının üçüncü üç aylık döneminde en sık aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) olmuştur. Aynı dönemde 112 (Sihhi İmdat), 186 (Elektrik Arıza), 155 (Polis İmdat) ve 153 (Alo Zabıta/Büyükşehir/Belediye) en sık aranan diğer kısa numaralar arasında yer almaktadır.

Çizelge 2-7 Sabit Telefonlardan
En Sık Aranan Kısa Numaralar

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
182	178
112	32
186	123
155	66
153	161

2.5 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

Çizelge 2-8’de 2019 yılının üçüncü üç aylık döneminde sabit şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve sabit şebekelere en fazla trafiğin geldiği ülkelere yer verilmektedir. Gerek alınan gerekse gönderilen trafik bakımından Almanya ilk sırayı alırken, sırasıyla en fazla trafik gönderilen diğer ülkeler İngiltere, ABD, Rusya ve Romanya; en fazla trafik alınan ülkeler ise ABD, Fransa, İngiltere ve Avusturya olmuştur.

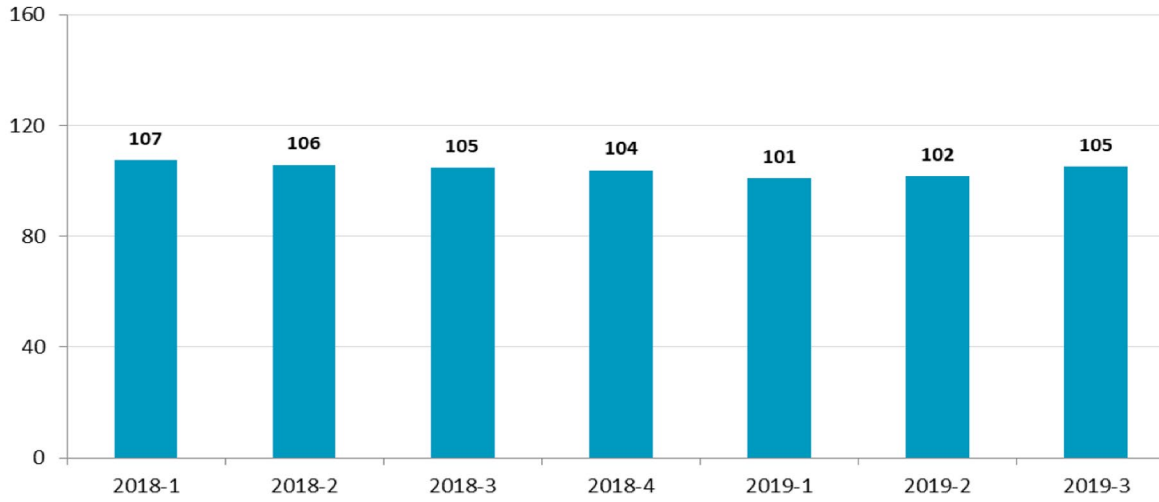
Çizelge 2-8 En Çok Trafik
Gönderilen ve Alınan Ülkeler

En Çok Trafik Gönderilen Ülke	En Çok Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
İngiltere	ABD
ABD	Fransa
Rusya	İngiltere
Romanya	Avusturya

2.6 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

Şekil 2-14'te 2018 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler itibarıyla sabit telefon abonelerine ait MoU (Minutes of Usage-Abone başına aylık ortalama kullanım miktarı) değerleri gösterilmektedir. 2019 yılının üçüncü üç aylık döneminde 105 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU⁸, bir önceki yılın aynı dönemine göre %0,4, bir önceki döneme göre ise %3,5 oranında artmıştır.

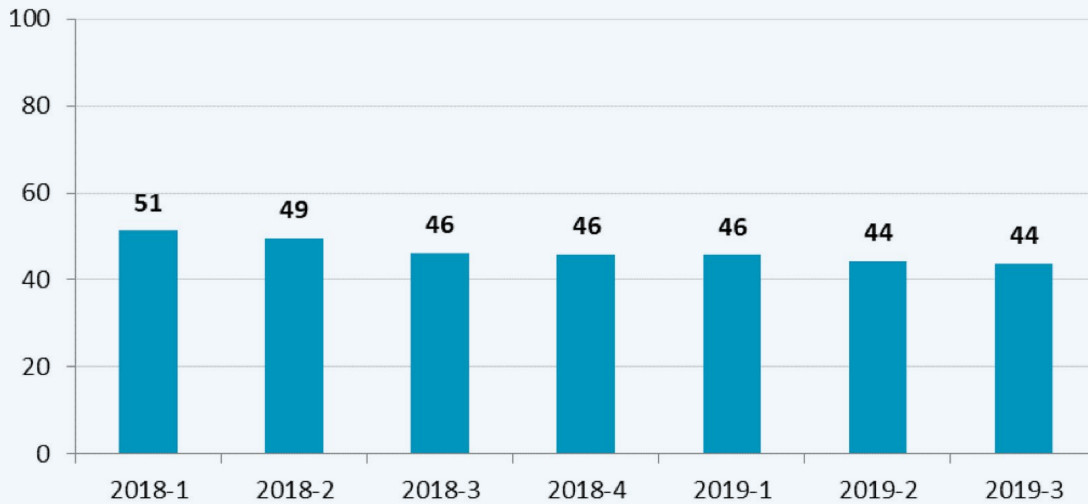
Şekil 2-14 Sabit MoU, Dakika

2.7 Abone Başına Ortalama Çağrı Başlatma

Sabit telefon abonelerinin ortalama arama sürelerine dönemler itibarıyla Şekil 2-15'te yer verilmektedir. Sabit abonelerin gerçekleştirdikleri ortalama trafik miktarı 2018 yılının üçüncü çeyreğinde 46 dakika iken, 2019 yılının üçüncü çeyreğinde 44 dakikaya düşmüştür.

Şekil 2-15 Çağrı Başlatan Abonelerin Ortalama Arama Süresi, Dakika

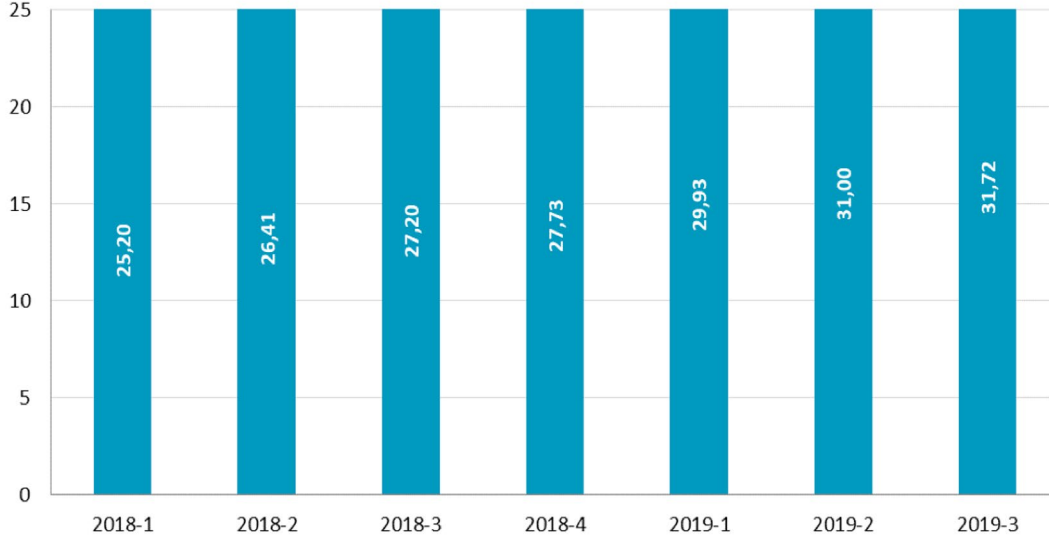

8 Türk Telekom ve STH işletmecilerine ait trafikler dikkate alınmıştır. MoU sabit abonenin telefonu kullanma miktarı olup hem giden hem de gelen trafik miktarları dikkate alınmaktadır. Başka bir ifadeyle, sabit abonenin sabit telefonu ortalama ne kadar kullandığını (aradığı + arandığı süreyi) göstermektedir.

2.8 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

Şekil 2-16'da Türk Telekom'un ses hizmetlerine ilişkin 2018 yılından itibaren üçer aylık dönemler itibarıyla aylık bazda ortalama ARPU (Average Revenue per User: Abone Başına Ortalama Gelir) rakamlarına yer verilmektedir. 2019 yılının üçüncü çeyrek verilerine göre Türk Telekom'un abone başına aylık geliri 31,72 ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-16 Sabit ARPU, ₺

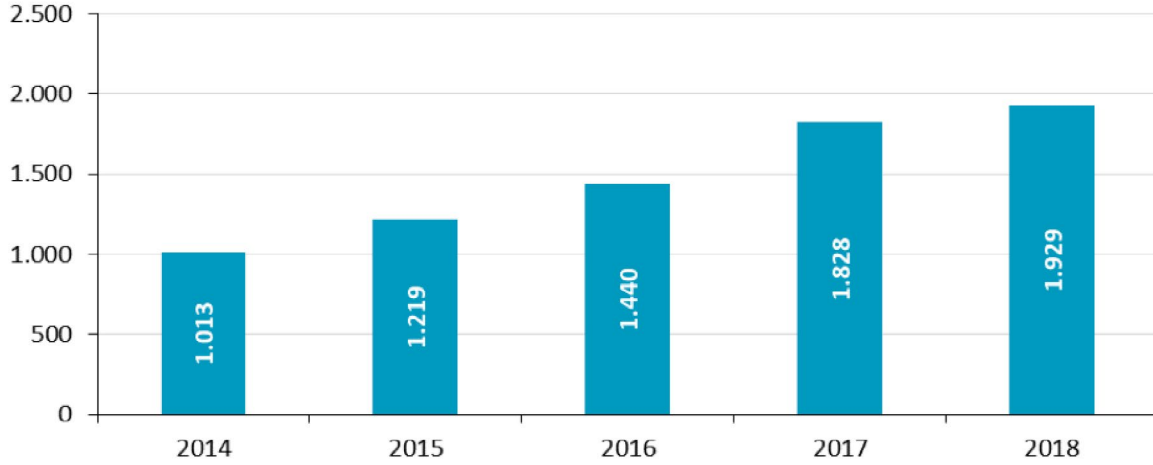
2.9 Sabit Numara Taşınabilirliği

2019 yılının üçüncü çeyreğinde Türk Telekom net olarak 28.168 abone kaybederken Turknet 8.625 abone kazanmıştır. Sabit hatlarda numara taşınabilirliği uygulamasının başladığı 10 Eylül 2009 tarihinden 30 Eylül 2019 tarihine kadar toplam 1.924.352 adet numara taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.

2.10 Sabit Pazarda Yatırım

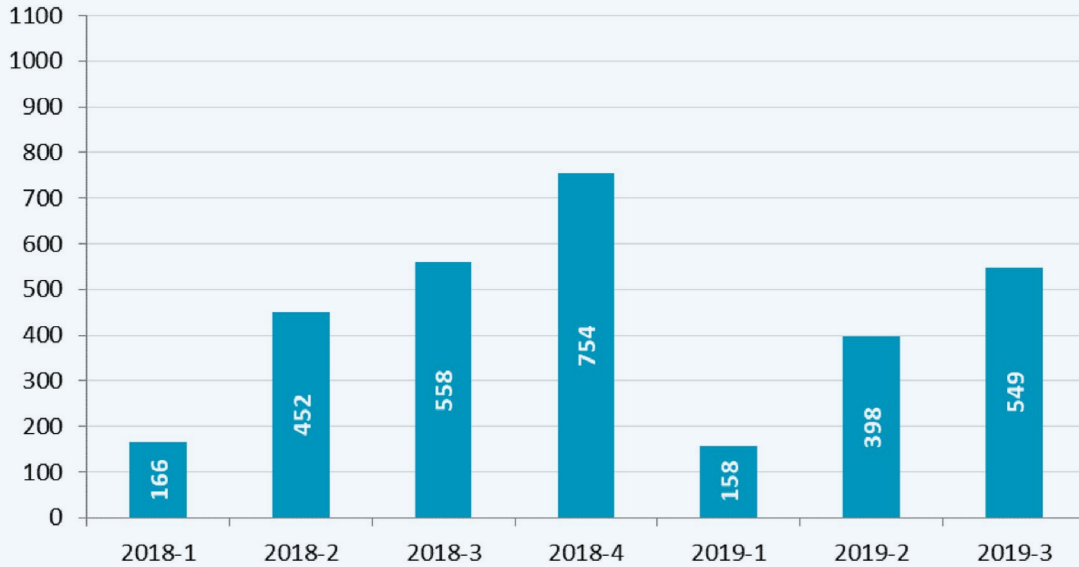
Şekil 2-17’de 2014-2018 yılları arasında Türk Telekom’un toplam yatırımları incelenmektedir. 2018 yılında bir önceki yıla göre %5,6 oranında artan yatırım miktarı 1,93 milyar ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 2-17 Türk Telekom’un
Yıllık Yatırım Miktarı, Milyon ₺

Şekil 2-18’de Türk Telekom’un yatırımları üçer aylık dönemler halinde incelenmektedir. Türk Telekom’un, 2019 yılının üçüncü üç aylık dönemindeki yatırım miktarı, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %1,6 oranında azalırken, bir önceki üç aylık döneme göre ise %38,1 oranında artarak yaklaşık 549 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-18 Türk Telekom’un
Üç Aylık Yatırım Miktarı,
Milyon ₺

3. BÖLÜM

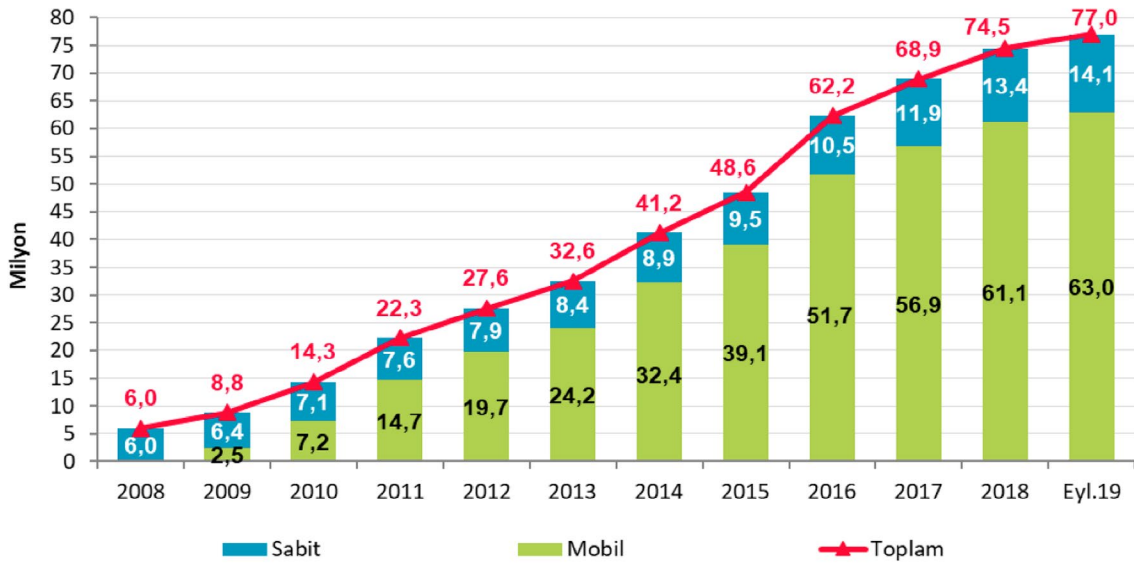
GENİŞBANT PAZAR VERİLERİ

3. GENİŞBANT PAZAR VERİLERİ

3.1 Abone Sayıları

2008 yılında 6 milyon olan genişbant internet abone sayısının 2019 yılı üçüncü çeyreğinde 77 milyonu aştığı ve genişbant abone sayısının bir önceki çeyreğe göre %2,4 oranında arttığı görülmektedir. Artış oranı “Eve Kadar Fiber” abone sayısında %7 ve “Kablo İnternet” abone sayısında ise %4,8 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Şekil 3-1’de 2008 yılından itibaren Türkiye’deki toplam genişbant internet abone sayılarına, sabit ve mobil ayrımında yer verilmektedir.

Şekil 3-1 Genişbant İnternet Abone Sayısı

Çizelge 3-1’de Türkiye’de bağlantı çeşidine göre internet abone sayısı ile çeyrek ve yıllık bazda artış oranlarına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam internet aboneliğinde bir önceki üç aylık döneme göre %2,4 artış gerçekleşmiş olup, özellikle fiber, kablo ve mobil internet abonelerinin artmasıyla birlikte internet abone sayısındaki genel artış eğilimi devam etmiştir. Toplam internet abone sayısında yıllık artış oranı ise %4,4 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-1 Toplam İnternet Abone Sayıları

	2018-3	2019-2	2019-3	Çeyrek Dönem Büyüme Oranı (2019-2...2019-3)	Yıllık Büyüme Oranı (2018-3...2019-3)
xDSL	9.291.599	9.578.335	9.700.110	1,3%	4,4%
Mobil Bilgisayardan İnternet	733.376	691.140	740.364	7,1%	1,0%
Mobil Cepten İnternet	60.101.551	60.802.355	62.238.237	2,4%	3,6%
Kablo İnternet	882.922	982.493	1.029.167	4,8%	16,6%
Eve Kadar Fiber (FTTH)	1.344.361	1.733.903	1.855.622	7,0%	38,0%
Binaya Kadar Fiber (FTTB)	1.291.641	1.228.624	1.235.330	0,5%	-4,4%
Fiber (Toplam)	2.636.002	2.962.527	3.090.952	4,3%	17,3%
Diğer	144.284	235.302	249.196	5,9%	72,7%
TOPLAM	73.789.734	75.252.152	77.048.026	2,4%	4,4%

3.2 Pazar Payları ve Gelirler

Çizelge 3-2’de internet servis sağlayıcıların abone sayısı ve gelir bakımından pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre pazarda en büyük paya sahip ilk üç işletmeci TTNet, Superonline, Vodafone Net olup, bunları diğer işletmeciler izlemektedir.

Çizelge 3-2 İSS Pazar Payları⁹

İşletmeci	Abone (%)	İşletmeci	Gelir (%)
TTNet	66,22	TTNet	65,16
Superonline	16,29	Superonline	19,15
Vodafone Net	7,19	Vodafone Net	7,35
D-Smart	3,79	D-Smart	2,87
Turknet	2,31	Turknet	2,16
Millenicom	1,68	Millenicom	1,62
Diğer	2,52	Diğer	1,69
TOPLAM	100,00	TOPLAM	100,00

9 Kablo ve ISDN hariç diğer sabit internet (xDSL, Fiber, Metro, FR, PLC, ATM v.b.) bağlantılarını kapsamaktadır.

İnternet servis sağlayıcılığı yetkilendirmesine sahip işletmecilerden temin edilen bilgilerden 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla yaklaşık 120 dolayında işletmecinin aktif olarak hizmet verdiği görülmektedir. Çizelge 3-3’de internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin son 5 yıllık gelir bilgilerine yer verilmektedir. İSS’lerin 2018 yılı gelirleri bir önceki yıla göre %14,1’lik artışla 8 milyar ₺ seviyesine ulaşmıştır.

Çizelge 3-3 İSS Yıllık Hizmet Gelirleri, ₺

Gelir	2014	2015	2016	2017	2018
	4.727.462.320	5.016.091.773	6.051.876.856	6.973.587.152	7.956.004.839

Çizelge 3-4’te internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin üç aylık gelir bilgilerine yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyrekte internet servis sağlayıcılığına ilişkin toplam gelir yaklaşık 2,42 milyar ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir. Buna göre 2019 yılı üçüncü çeyreğinde İSS’lerin gelirlerinde 2018 yılının aynı çeyreğine göre yaklaşık %21,4’lük artış gerçekleşmiştir.

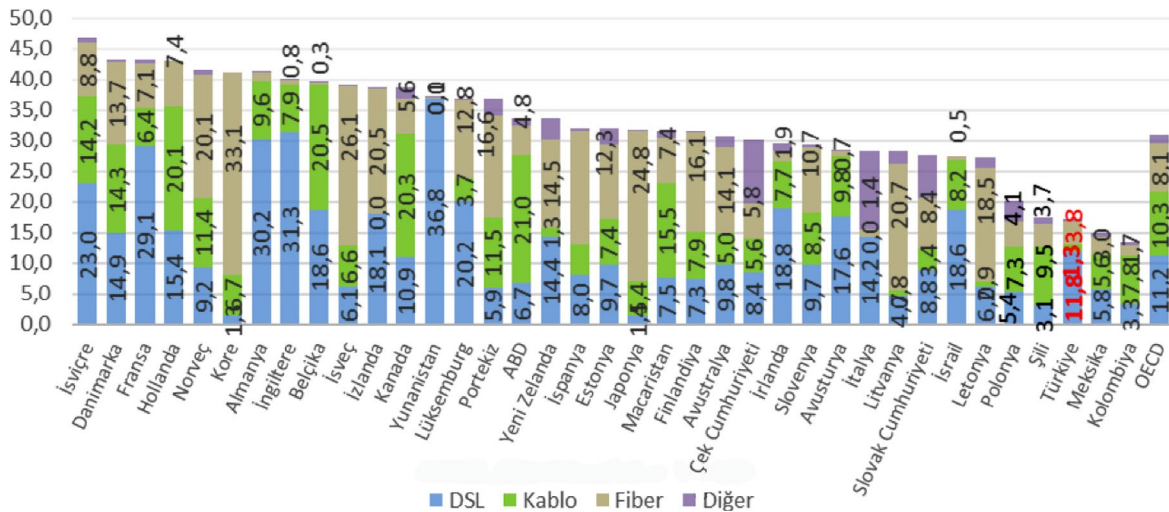
Çizelge 3-4 İSS Çeyrek Bazında Hizmet Gelirleri, ₺

Gelir	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
	1.990.779.141	2.126.939.569	2.178.532.512	2.305.387.407	2.417.375.350

3.3 OECD Ülkeleri Penetrasyon Oranları

Şekil 3-2’de Türkiye ve OECD ülkelerinde sabit genişbant internet penetrasyon oranları temel bağlantı teknolojilerine göre verilmektedir. OECD genelinde ağırlıklı ortalama penetrasyon oranı Aralık 2018 itibarıyla DSL için %11,2, kablo için %10,3 ve fiber için %8,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Türkiye’de ise Eylül 2019 itibarıyla sabit genişbant internet penetrasyonunun DSL için %11,8 kablo için %1,3 ve fiber için %3,8 seviyesinde olduğu görülmektedir.

Şekil 3-2 OECD Ülkelerinde Sabit Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları¹⁰, %

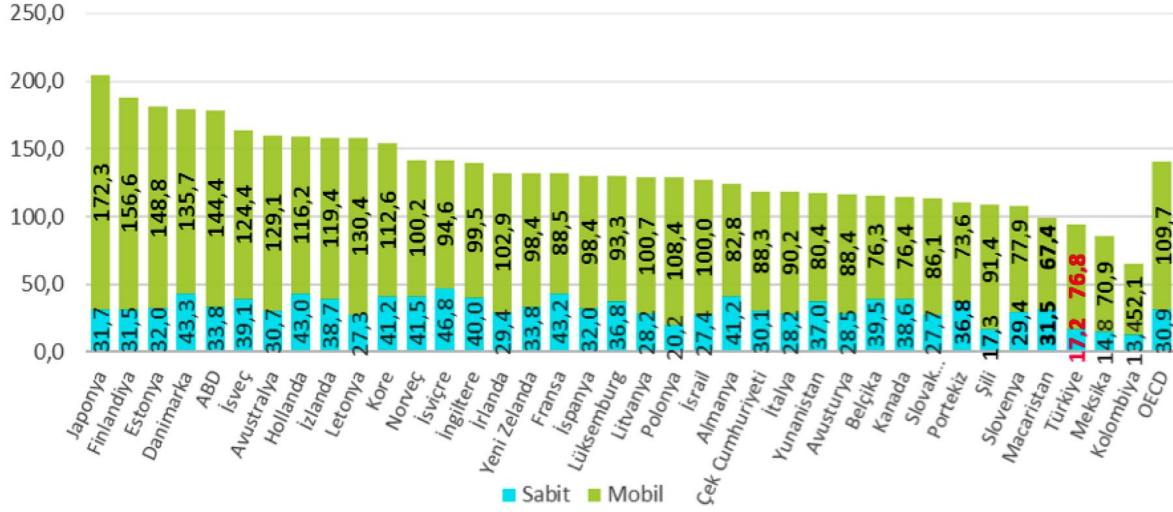

Kaynak: OECD Genişbant Portalı, BTK.

10 OECD ülkelerinin verileri Aralık 2018, Türkiye verileri ise Eylül 2019 tarihli.

Şekil 3-3'de OECD ülkeleri ve Türkiye'de nüfusa göre sabit ve mobil genişbant penetrasyon oranlarına yer verilmektedir. Türkiye'de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %17,2 iken OECD ortalaması %30,9'dur. Mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye'de %76,8 iken OECD ortalaması %109,7'dir.

Şekil 3-3 OECD Ülkelerinde
Sabit-Mobil Genişbant
İnternet Yaygınlığı¹¹, %

Kaynak: OECD Genişbant Portalı, BTK.

3.4 Kullanım Miktarları

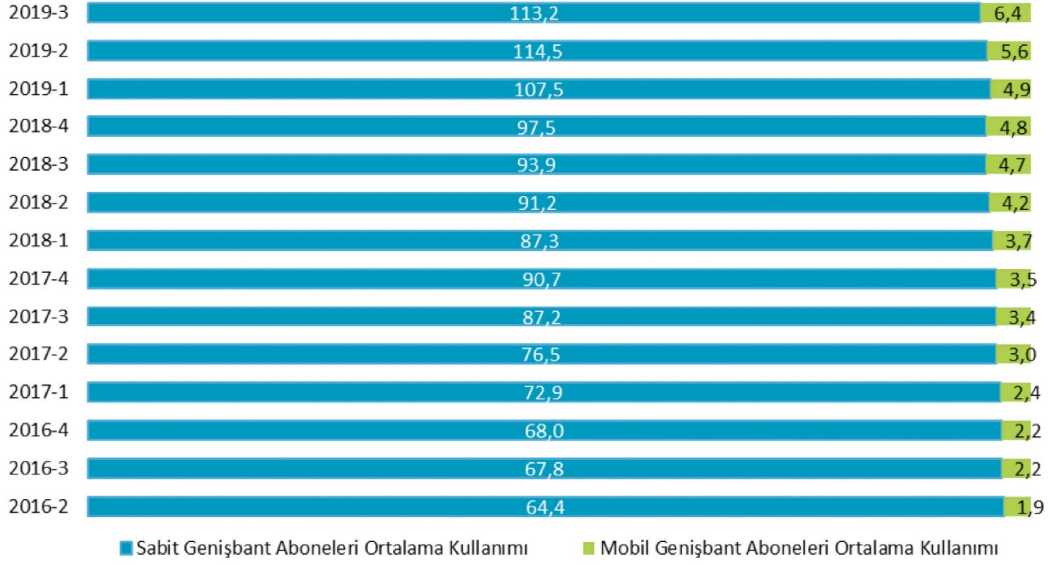
2009 yılı Temmuz ayında kullanılmaya başlanan mobil genişbant hizmetinde, mobil bilgisayardan ve cepten internet abone sayısı bir önceki çeyreğe göre %2,4 artarak 63 milyon olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde toplam mobil internet kullanım miktarı, bir önceki çeyreğe göre %17 oranında artarak 1.183.411 TByte olmuştur.

2019 yılı üçüncü çeyreğinde kablo internet dahil toplam sabit genişbant internet kullanım (indirme ve yükleme) miktarı ise yaklaşık 4.664.223 TByte olarak gerçekleşmiştir. Bu kullanımın yaklaşık %93'ü veri indirme, %7'si veri yükleme şeklinde gerçekleşmiştir.

Şekil 3-4'de kablo internet dahil sabit genişbant ile bilgisayardan ve cepten mobil genişbant ayrımında aylık abone başına ortalama kullanım miktarlarına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyreğinde sabit genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı 113,2 GByte seviyesinde, mobil genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı ise 6,4 GByte seviyesinde gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre 2019 yılı üçüncü çeyreğinde, sabit genişbant internet abonelerinin ortalama kullanımında %1,2 düşüş yaşanmış olup, mobil genişbant internet abonelerinin ortalama kullanımında ise %14,8 artış gerçekleşmiştir.

11 OECD ülkelerinin verileri Aralık 2018, Türkiye verileri ise Eylül 2019 tarihli.

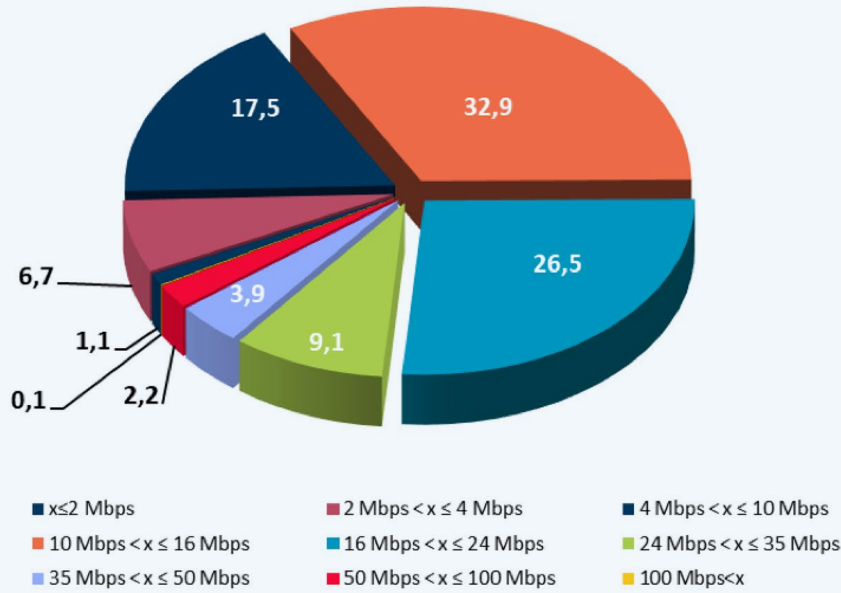
Şekil 3-4 Abone Başı
Aylık Ortalama Kullanım
Miktarı, GByte

3.5 Abonelerin Hızlara ve Kullanımlara Göre Dağılımı

Şekil 3-5’de sabit genişbant internet abonelerinin hızlara göre dağılımına yer verilmektedir. Buna göre 2019 yılı üçüncü çeyrekte Türkiye’deki sabit genişbant abonelerinin yaklaşık %32,9’unu 10-16 Mbps, %26,5’ini ise 16-24 Mbps arası hızda bağlantı sunan paketleri tercih ettikleri görülmektedir. 2 Mbps hızdan düşük hız tercih eden abonelerin oranı %1,1 olup 4-10 Mbps arası hızlardaki bağlantıları tercih eden abonelerin oranı ise %17,5 olarak gerçekleşmiştir.

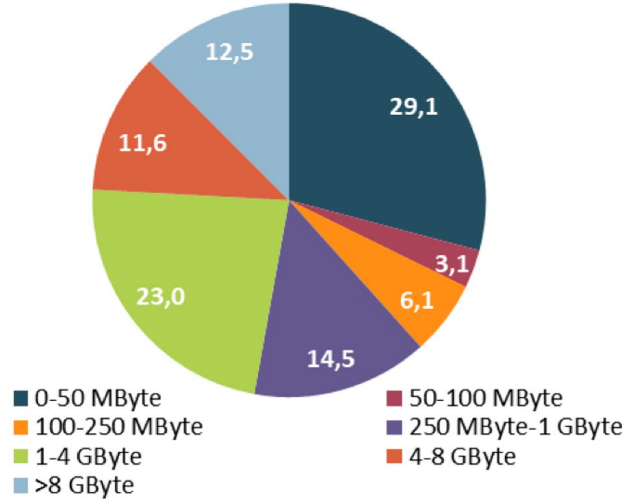
Şekil 3-5 Hızlara Göre
Sabit Genişbant İnternet
Abonelerinin Dağılımı

2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla kablo haricindeki sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %94'ü bireysel aboneliğe sahiptir. Geriye kalan %6 ise kurumsal abonelerdir.

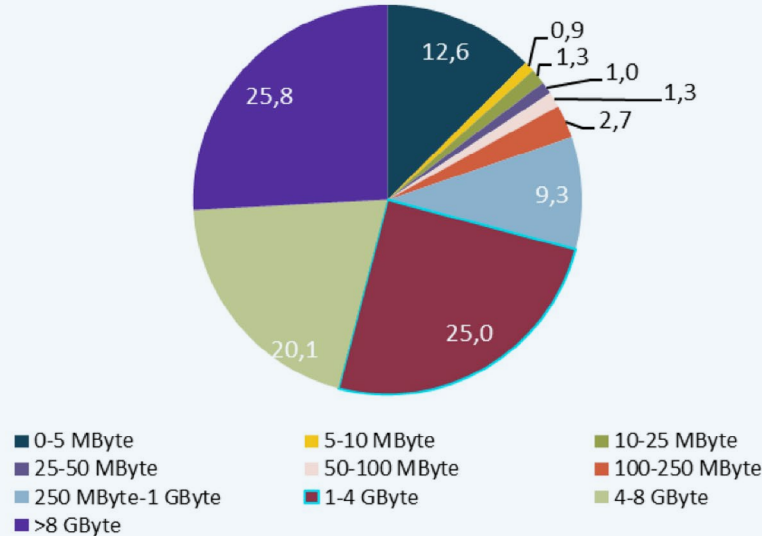
Şekil 3-6'da mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Şekil incelendiğinde 100 MByte üzeri kullanımı olan abonelerin oranının %67,7 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 MByte aralığında ise abonelerin %29,1'i bulunmaktadır.

Şekil 3-6 Mobil Bilgisayardan İnternet Abonelerinin Kullanımına Göre Dağılımı, %

Şekil 3-7'de mobil cepten internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Mobil cepten internet abonelerinden 100 MByte üzeri kullanımı olan abonelerin oranı %82,9'dur. Buradaki abone dağılımında %25,8'lik oran ile 8 GByte üzerinde yoğunlaşma olduğu görülmektedir.

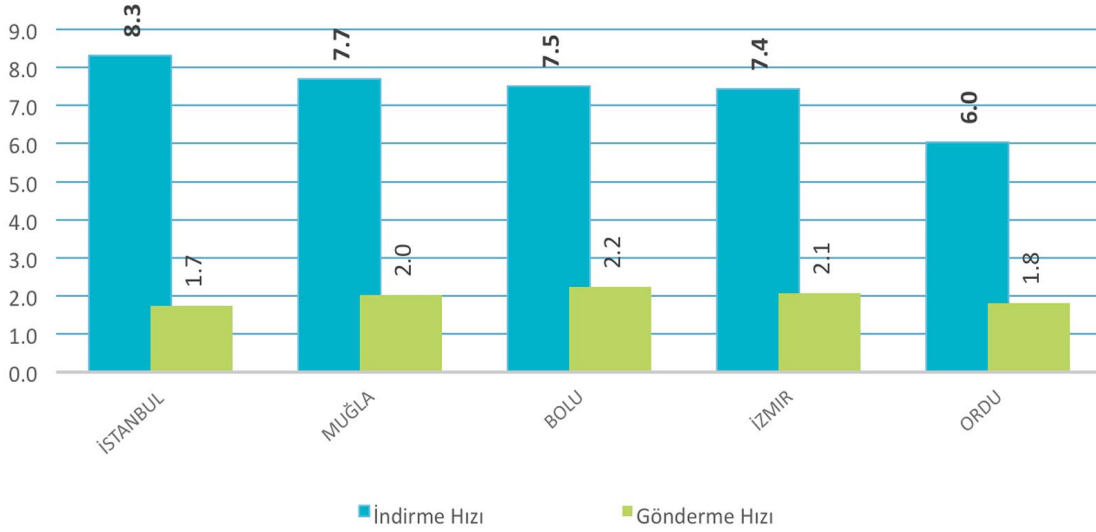
Şekil 3-7 Mobil Cepten İnternet Abonelerinin Kullanımına Göre Dağılımı, %

3.6 Mobil İnternet Hız Ölçümleri

Şekil 3-8’de, 2019 yılı üçüncü çeyrekte hizmet kalitesi bildirimleri kapsamında 5 ilimizde yapılan ölçümlere göre mobil internet erişim hızlarına yer verilmektedir. Bu beş ildeki yapılan ölçümler sonucunda mobil veri indirme hızında ilk üç ilimiz olan İstanbul, Muğla ve Bolu’da mobil veri indirme hızı sırasıyla 8,3 Mbps, 7,7 Mbps ve 7,5 Mbps; mobil veri gönderme hızında ise 1,7 ilâ 2,2 Mbps arası değerler ölçülmüştür. İzmir ve Ordu’da yapılan ölçümlerde ise mobil veri indirme hızı olarak 7,4 Mbps ilâ 6 Mbps; mobil veri gönderme hızı olarak ise 2,1 Mbps ilâ 1,8 Mbps arası değerler ölçülmüştür.¹²

Şekil 3-8 Mobil Veri İndirme ve Gönderme Hızları (Mbps)

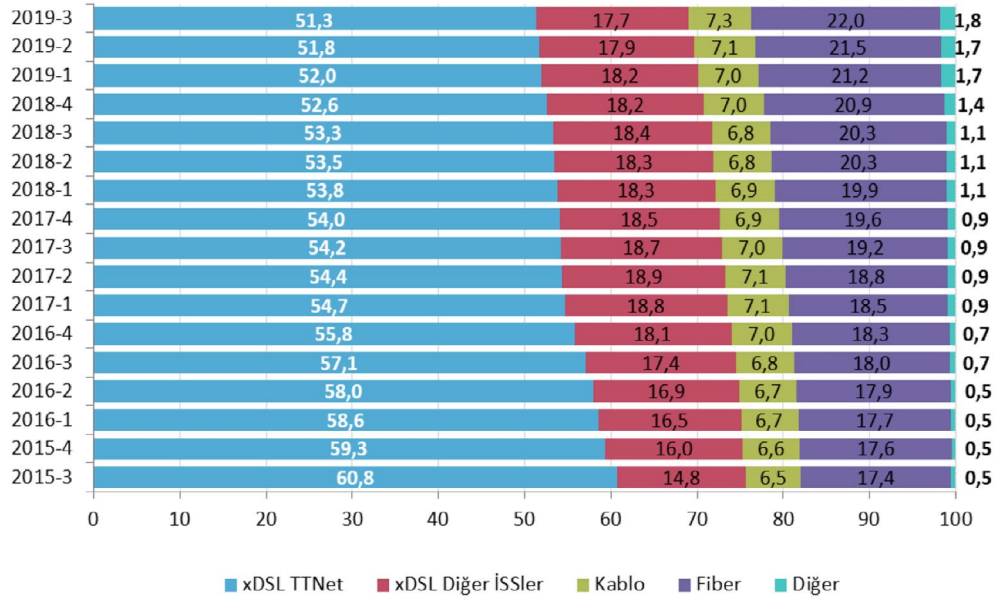

3.7 Abonelerin Teknoloji Bazlı Dağılımı

Şekil 3-9’da Türkiye’deki sabit genişbant abonelerinin teknoloji bazında dağılımına yer verilmektedir. xDSL teknolojisi ile hizmet sunan alternatif işletmecilerin toplam sabit genişbant pazarı içindeki payı 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla %17,7 olarak gerçekleşirken bu dönemde TTNNet’in sabit genişbant pazarındaki xDSL pazar payı gerilemeye devam ederek %51,3 seviyesine inmiştir. Kablo internet hizmeti sunan işletmecinin pazar payı %7,3 olurken fiber internet sunan işletmecilerin toplam sabit genişbant pazarı içindeki payı %22 olarak gerçekleşmiştir. Diğer taraftan 9,7 milyona ulaşan xDSL hizmetlerinde alternatif işletmecilerin payı %25,6 seviyesinde gerçekleşmiştir.

¹² Mobil internet erişim hızı, üç mobil işletmecisinin “3G Hizmet Kalitesi Tebliği” kapsamında saha ölçümleri sonucu hesaplanan ağırlıklı ortalama erişim hızını ifade etmektedir. Ölçümler, yerleşim yerinin yoğun saatini de içerecek şekilde yapılmış olup, bu değerler ölçüm yapılan esnadaki şebeke kullanım (trafik) yoğunluğu, ölçüm güzergâhı, ölçüm zamanı ve yöntemi, hizmet alan kullanıcıların el terminallerinin desteklediği teknoloji gibi parametrelere bağlı olarak değişebilmektedir

Şekil 3-9 Sabit Genişbant
Abonelerinin Teknoloji ve
İşletmeci Bazında Dağılımı, %

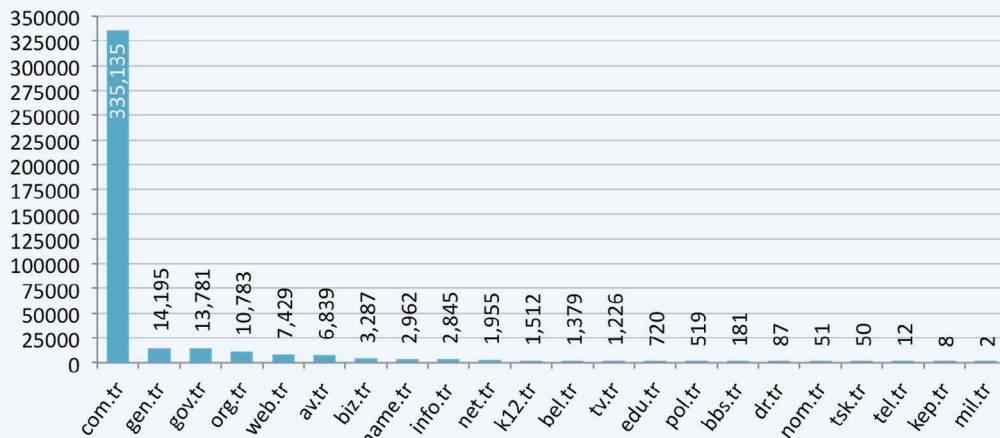

xDSL teknolojisi ile hizmet sunan alternatif işletmeciler Türk Telekom'dan toptan seviyede xDSL Al-Sat (yeniden satış), IP Seviyesinde Veri Akışı Erişimi (VAE) ve Yerel Ağa Ayrıştırılmış Erişim (Yerel Ağın Paylaşımına Açılması-YAPA) hizmetleri almaktadır. Eylül 2019 itibarıyla YAPA abone sayısı 50.129 olarak gerçekleşirken bunların 50.127'si tam erişim, 2'sinin ise paylaşımlı erişim aboneleri oluşturmaktadır. Aynı dönem itibarıyla xDSL Al-Sat (yeniden satış) yöntemiyle hizmet sunulan abone sayısı 44.933 olarak gerçekleşmiştir. Diğer xDSL abonelerine hizmet sunumunda VAE yöntemi tercih edilmektedir.

3.8 Alan Adları

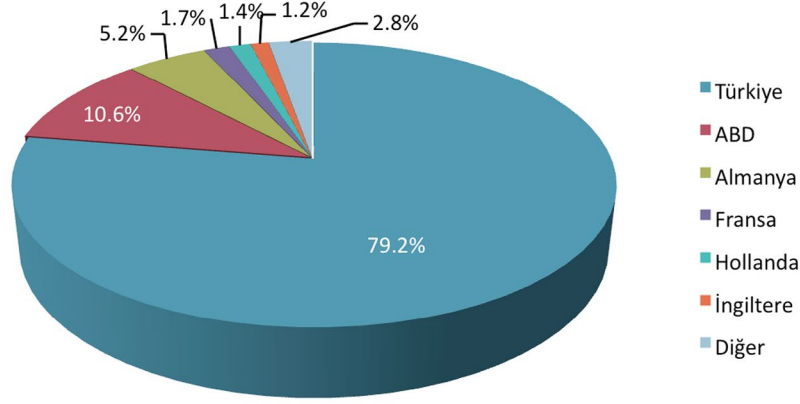
Şekil 3-10'da ".tr" alan adlarının dağılımına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla "Nic.tr" kayıtlarında 404.958 adet ".tr" uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının %82,8'i "com.tr", %3,5'i "gen.tr", %3,4'ü "gov.tr", %2,7'si ise "org.tr" uzantısına sahiptir.

Şekil 3-10 ".tr" Uzantılı Alan
Adlarının Dağılımı (adet)

Şekil 3-11'den görüleceği üzere bu alan adlarını kullanan internet sitelerinin %79,2'si Türkiye'de, %10,6'sı ABD'de, %5,2'si Almanya'da, %1,7'si Fransa'da, %1,4'ü Hollanda'da %1,2'si İngiltere'de ve %2,8'i diğer ülkelerde barındırılmaktadır.

Şekil 3-11 IP Adresi
Ülke Bilgisi

3.9 Elektronik ve Mobil İmza

2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla toplam 6 (altı) adet yetkilendirilmiş elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı bulunmakta olup, Çizelge 3-5'te görüleceği üzere bu elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının Eylül 2019 sonu itibarıyla oluşturdukları sertifika sayısı, 3,7 milyonu elektronik imza ve 598 bini mobil imza olmak üzere toplam 4,3 milyondur.

2019 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre elektronik imza sayısında %3,6, mobil imza sayısında ise %3 oranında artış gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-5 Elektronik ve
Mobil İmza Sertifika Sayıları

	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3	Çeyrek Dönemlik Artış %
Elektronik İmza	3.092.381	3.262.833	3.452.307	3.592.786	3.723.753	3,6
Mobil İmza	535.740	554.486	569.760	580.992	598.338	3
TOPLAM	3.628.121	3.817.319	4.022.067	4.173.778	4.322.091	3,6

4. BÖLÜM

MOBİL PAZAR

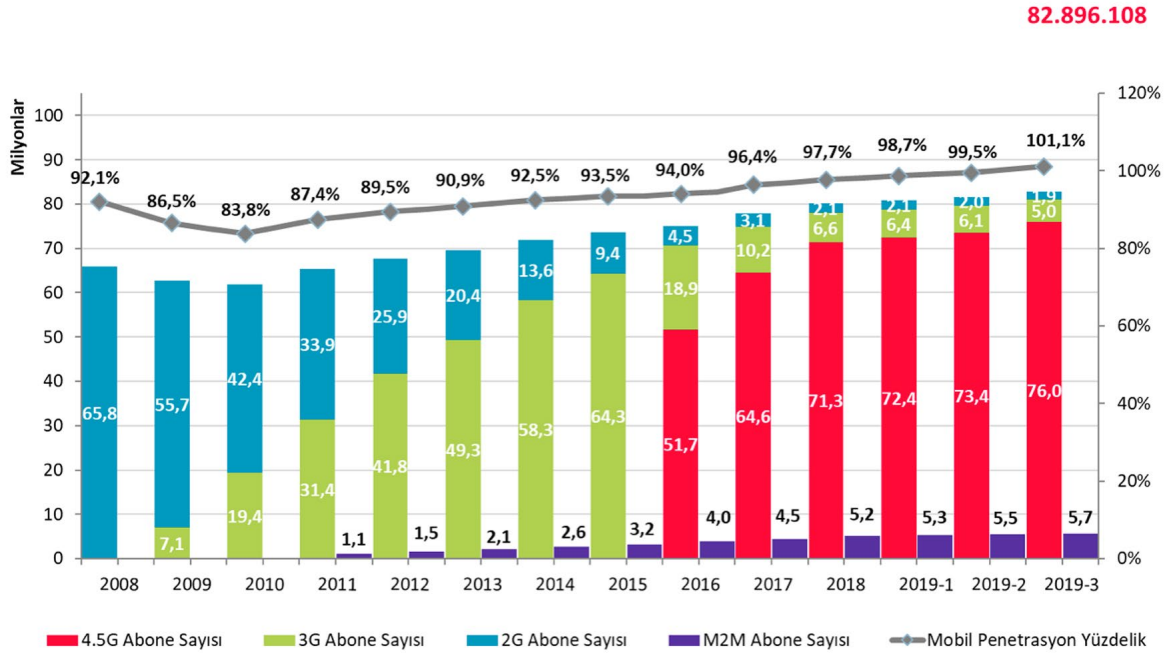
VERİLERİ

4. MOBİL PAZAR VERİLERİ

4.1 Abone Sayısı ve Penetrasyon

Eylül 2019 sonu itibari ile Türkiye’de yaklaşık %101,1 penetrasyon oranına karşılık gelen, makineler arası iletişim (M2M) aboneleri dâhil, toplam 82.896.108¹³ mobil abone bulunmaktadır. Temmuz 2009’da sunulmaya başlanan 3G hizmeti Mart 2016 sonu itibarıyla 65.949.652 aboneye ulaşmış, ancak 1 Nisan 2016 tarihinde 4.5G’nin hayata geçmesiyle 3G aboneliğinden 4.5G aboneliğine hızlı bir geçiş süreci yaşanmıştır. Eylül 2019 sonunda 3G abone sayısı 4.959.802’ye düşerken 4.5G abone sayısı 76.028.440’a çıkmıştır. Şekil 4-1’de 2G, 3G ve 4.5G mobil abone sayısı ile penetrasyon oranları yıllar itibarıyla karşılaştırılmaktadır. Diğer taraftan, Eylül 2019 sonu itibarı ile makineler arası iletişim (M2M) abone sayısı 5,7 milyona ulaşmıştır.

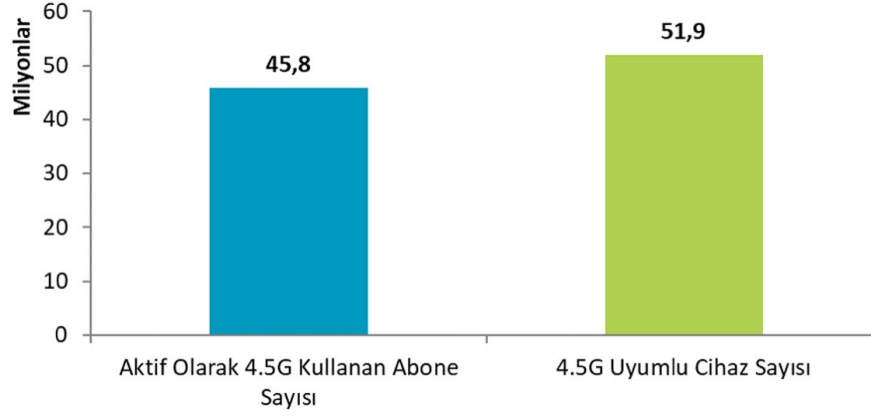
Şekil 4-1 Toplam Mobil Abone Sayısı ve Nüfusa Göre Penetrasyon

1 Nisan 2016 tarihinde başlayan 4.5G hizmeti için 2019 yılı Eylül ayı sonunda “aktif 4.5G abone sayısı” (cihazı ve SIM kartı 4.5G hizmetine uygun olan abone sayısı) 45.820.918 iken 4.5G uyumlu cihaz sayısı 51.936.262 olarak gerçekleşmiştir. (Şekil 4-2).

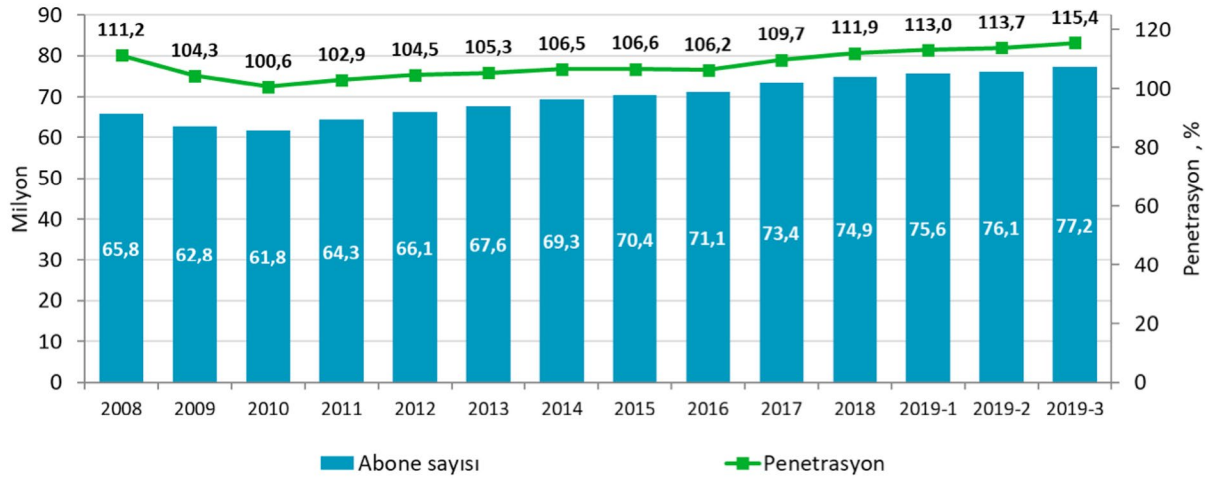
13 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Türkiye’nin nüfusu 82.003.882 kişidir (TÜİK)

Şekil 4-2 Aktif 4.5G Mobil Abone ve Uyumlu Cihaz Sayısı

Mobil cihazların genellikle 9 yaş üstü kişiler tarafından kullanıldığı varsayımından hareketle Şekil 4-3'te 0-9 yaş nüfus ve M2M kullanıcıları hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranları hesaplanmıştır. Buna göre mobil penetrasyon oranının %115,4 olarak gerçekleştiği görülmektedir.¹⁴

Şekil 4-3 Mobil Abone Sayısı ve 0-9 Yaş Hariç Nüfusa Göre Penetrasyon¹⁵

¹⁴ TÜİK henüz 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere Türkiye nüfusunu açıklamamıştır. Bu rakam önceki yılların nüfus ve 0-9 yaş hariç olmak üzere nüfus değerleri oranlanarak 66.922.180 kişi olarak hesaplanmıştır.

¹⁵ Grafik gerçek kişilerin kullanım durumunu yansıtmak amacıyla M2M abone sayıları çıkarılarak hazırlanmıştır.

Çizelge 4-1'de 3G ve 4.5G hizmetlerine ilişkin veriler yer almaktadır. 2019 yılı üçüncü çeyrekte 3G abone sayısı 4.5G hizmetinin hayata geçmesinin ardından düşüşünü sürdürerek 4.959.802 olurken, 4.5G abone sayısı 76.028.440'a ulaşmıştır. 3G ve 4.5G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan mobil genişbant¹⁶ abone sayısı 62.978.601, sadece 4.5G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan mobil genişbant abone sayısı da 40.337.789 olmuştur. 2019 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil internet kullanım miktarı ise 1.183.411 TByte, 4.5G kullanıcılarının toplam mobil internet kullanım miktarı ise 1.109.249 TByte olarak gerçekleşmiştir.

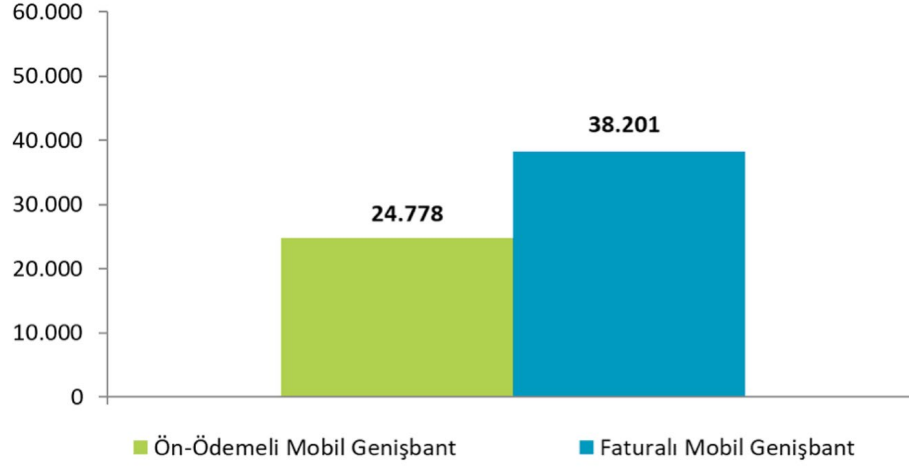
Çizelge 4-1 3G ve 4.5G
Hizmeti Kullanıcı Verileri

	2018-1	2018-2	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
3G Abone Sayısı	9.198.537	8.625.877	8.662.636	6.641.597	6.380.681	6.148.419	4.959.802
4.5G Abone Sayısı	66.831.965	68.115.199	69.341.236	71.348.727	72.418.138	73.433.917	76.028.440
Mobil Bilgisayardan İnternet (Toplam)	763.505	743.173	733.376	655.999	695.185	691.140	740.364
Mobil Bilgisayardan İnternet (4.5G)	447.654	453.495	440.857	401.337	324.484	336.960	379.901
Mobil Cepten İnternet (Toplam)	56.924.248	58.358.956	60.101.551	60.436.864	60.365.170	60.802.355	62.238.237
Mobil Cepten İnternet (4.5G)	39.645.193	40.525.926	41.634.570	41.562.755	36.994.802	37.946.705	39.957.888
Mobil İnternet Kullanım Miktarı, TByte (Toplam)	628.374	730.744	842.208	864.370	877.095	1.006.785	1.183.411
Mobil İnternet Kullanım Miktarı, TByte (4.5G)	612.916	715.904	822.773	849.952	812.428	932.413	1.109.249

16 Mobil genişbant: 3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi. Mobil genişbant hizmetine tahsisli veri cihazları (modem, kart veya USB cihazları) veya 3G ve daha üzeri mobil standartlara imkân veren cep telefonları ile erişilebilmektedir. Mobil bilgisayardan internet abone sayısı içinde; tahsisli veri cihazları ile bilgisayardan internete erişen, mobil cepten internet abone sayısında ise cep telefonları üzerinden internete erişen toplam abone sayısı dikkate alınmaktadır. Mobil genişbant abone sayısı hesaplamasında bir aydan kısa süreli paket kullanan aboneler, hiç paket kullanmaksızın internete erişen aboneler ve bir aydan uzun süreli paket kullanan aboneler dikkate alınmaktadır.

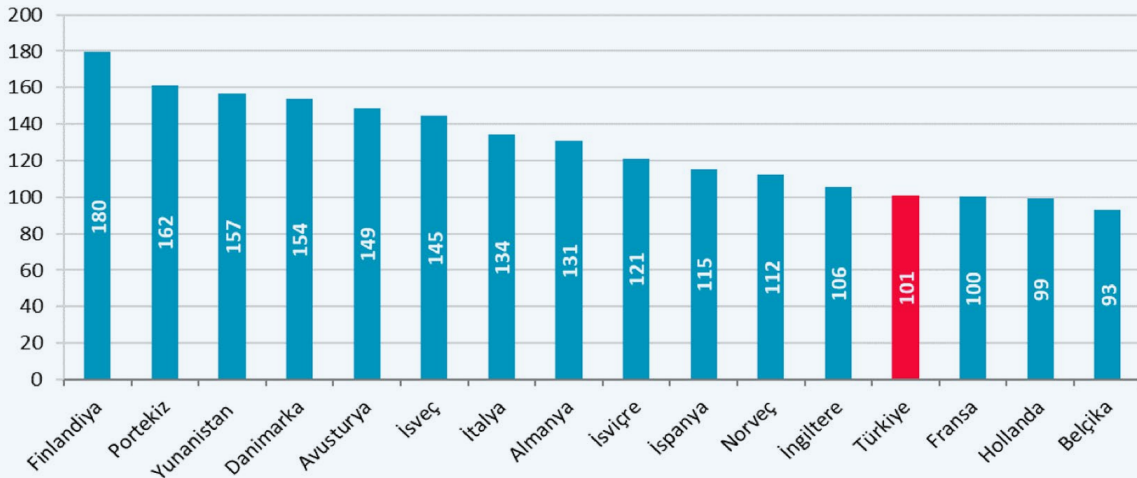
Şekil 4-4'te faturalı-ön ödemeli ayrımında mobil genişbant internet abone sayılarına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla ön ödemeli mobil genişbant abone sayısı 24.777.567, faturalı mobil genişbant abone sayısı ise 38.201.034 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-4 Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Genişbant Abone Sayıları, Bin

Şekil 4-5'te Türkiye ve bazı Avrupa ülkelerine ait mobil penetrasyon oranları karşılaştırılmaktadır. 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla Avrupa ülkeleri içinde en yüksek mobil penetrasyon oranına sahip ülkeler Finlandiya, Portekiz, Yunanistan, Danimarka ve Avusturya olarak görülmektedir. İncelenen ülkelerin ortalama mobil penetrasyon oranı yaklaşık olarak %131,5'tir. Türkiye'de ise Eylül 2019 itibarıyla mobil penetrasyon oranı %101,1 seviyesindedir.

Şekil 4-5 Türkiye ve Bazı Avrupa Ülkelerinin Mobil Penetrasyon Oranları, %

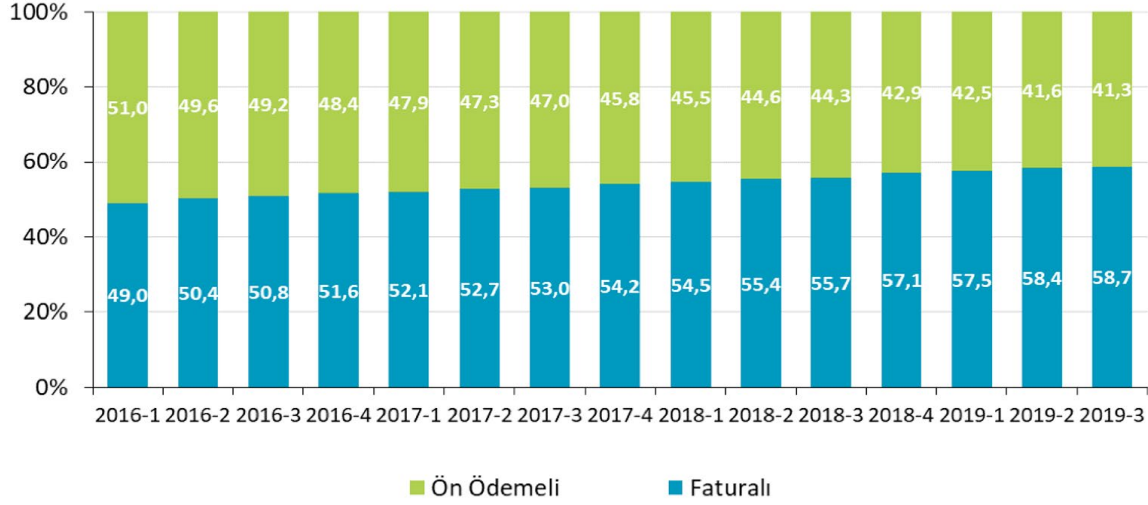

Kaynak: GSMA Intelligence 2019-3. Çeyrek, BTK.

4.2 Mobil Abone Profili

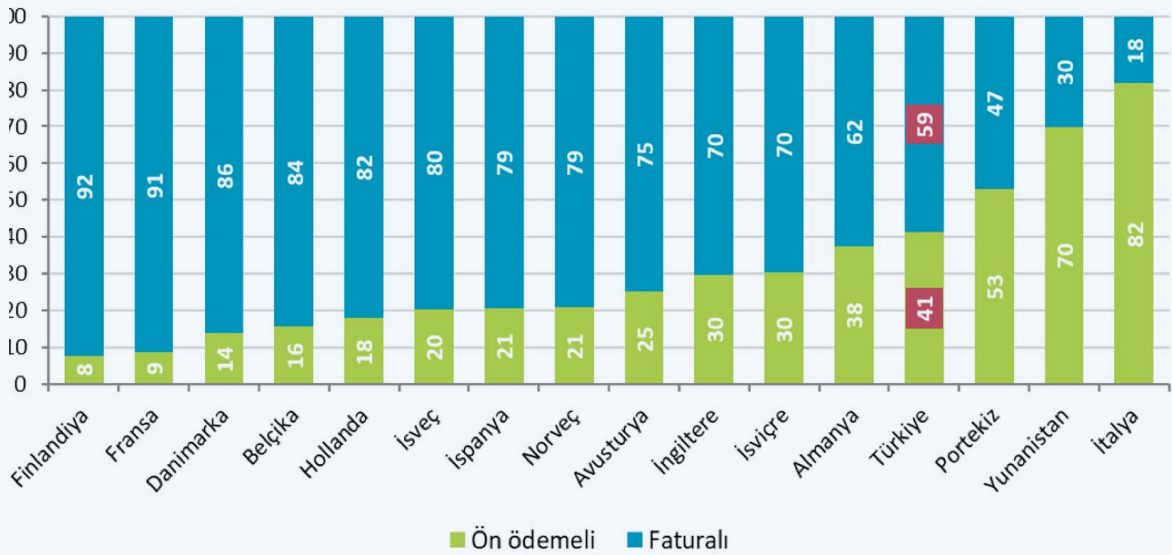
Şekil 4-6'da Türkiye'deki mobil abonelerin abonelik türlerine göre dağılımına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü üç aylık döneme bakıldığında mobil abonelerin %41,3'ünü ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranının %55,7'den %58,7'ye çıktığı görülmektedir.

Şekil 4-6 Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

Şekil 4-7'de bazı Avrupa ülkeleri ve Türkiye'de ön ödemeli ve faturalı mobil abone oranları karşılaştırılmaktadır. Raporda yer verilen Avrupa ülkelerinde ön ödemeli abone oranı ortalama olarak %30 seviyelerinde iken Türkiye'de %41'dir.

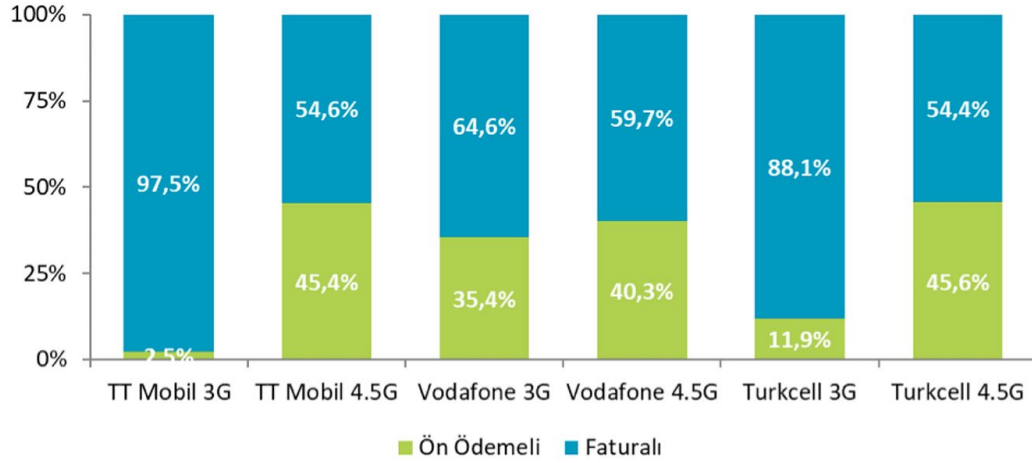
Şekil 4-7 Bazı Avrupa Ülkeleri ve Türkiye'de Ön Ödemeli/Faturalı Abone Oranları, %

Kaynak: GSMA Intelligence 2019-3. Çeyrek, BTK.

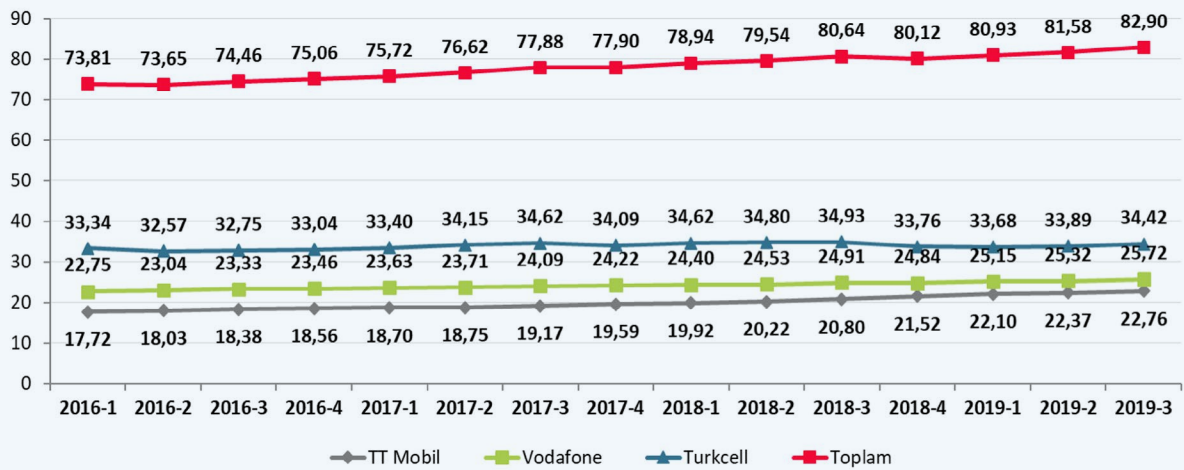
Şekil 4-8’de işletmeci bazında ön ödemeli ve faturalı 3G ve 4.5G abonelerinin dağılımına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla faturalı 3G abone oranlarının TT Mobil’de %97,5, Vodafone’da %64,6 ve Turkcell’de %88,1 olduğu görülmektedir. Faturalı 4.5G abonelerinin oranı ise TT Mobil’de %54,6, Vodafone’da %59,7 ve Turkcell’de %54,4’tür.

Şekil 4-8 3G ve 4.5G Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

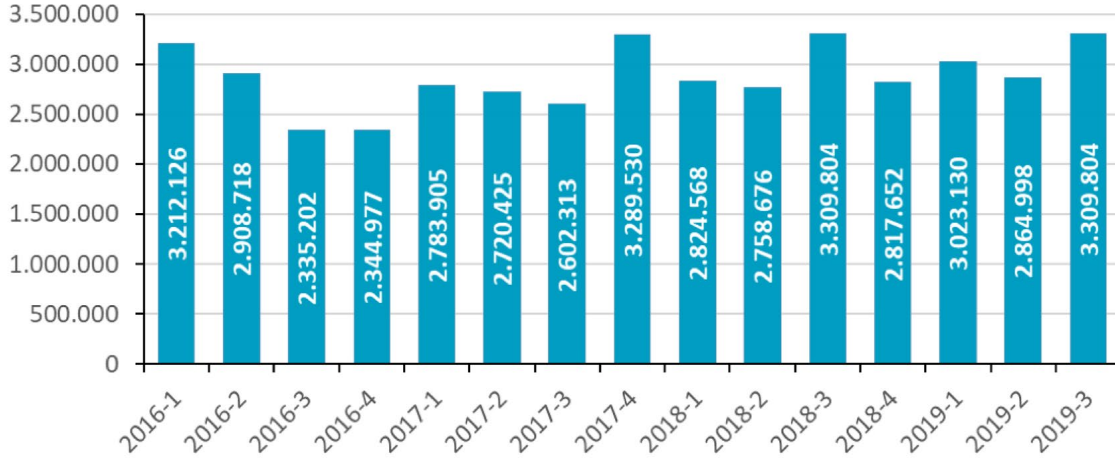
Şekil 4-9’da mobil şebeke işletmecilerinin üçer aylık dönemler itibarıyla toplam abone sayıları verilmiştir. 2019 yılının üçüncü üç aylık döneminde, önceki üç aylık döneme göre abone sayıları bakımından TT Mobil’de %1,75, Vodafone’da %1,58, Turkcell’de ise %1,55 oranında artış yaşanmıştır.

Şekil 4-9 Mobil İşletmeci Bazında Toplam Abone Sayıları, Milyon

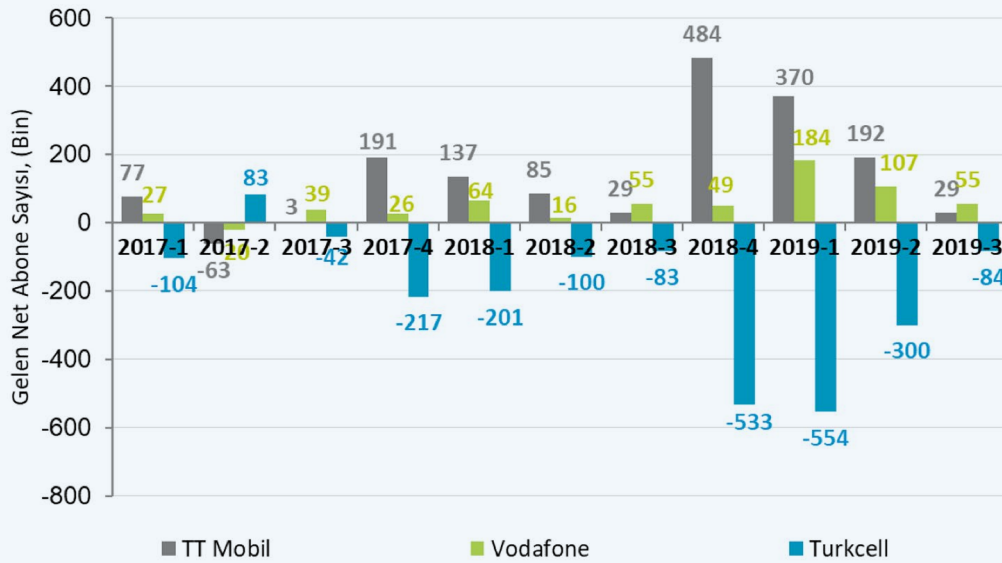
Şekil 4-10'da üç aylık dönemler içinde başarılı bir şekilde gerçekleştirilen mobil numara taşıma sayılarına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemde mobil numara taşıma sayısı bir önceki üç aylık döneme göre %15,53 oranında artmış ve 3.309.804 olarak gerçekleşmiştir. 11 Kasım 2019 tarihi itibarıyla toplam 132.321.916 mobil numara taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 4-10 Toplam Mobil Numara Taşıma Sayıları

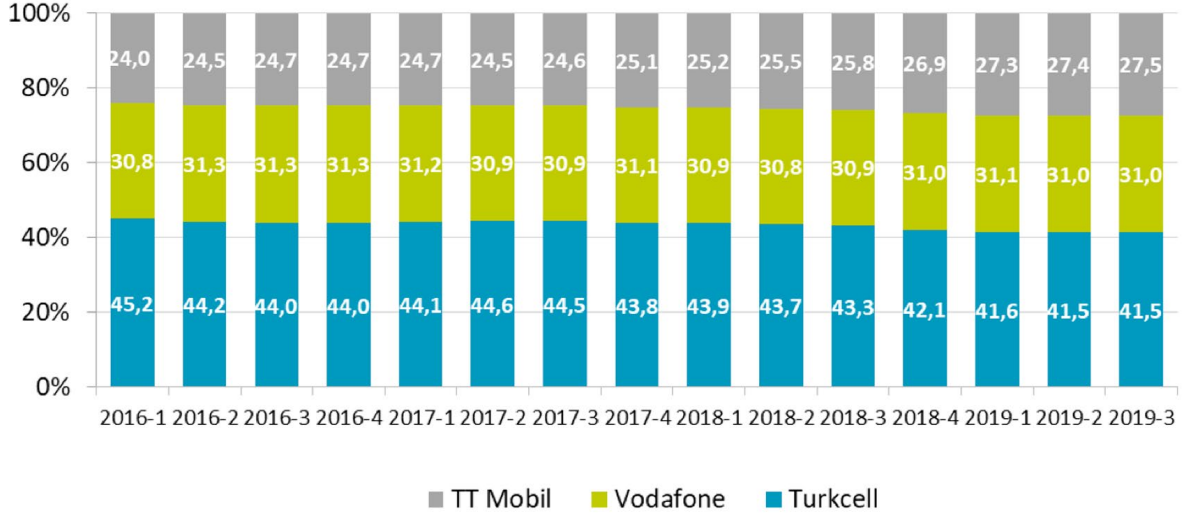
Şekil 4-11'de numara taşınabilirliği ile mobil işletmecilere gelen net abone sayılarına üçer aylık dönemler halinde yer verilmektedir. Mobil numara taşınabilirliği (MNT) hizmeti ile 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemde TT Mobil yaklaşık 29 bin abone, Vodafone yaklaşık 55 bin abone kazanırken, Turkcell ise yaklaşık 84 bin abone kaybetmiştir.

Şekil 4-11 MNT Kapsamında Mobil İşletmecilerin Net Gelen Abone Sayıları, Bin

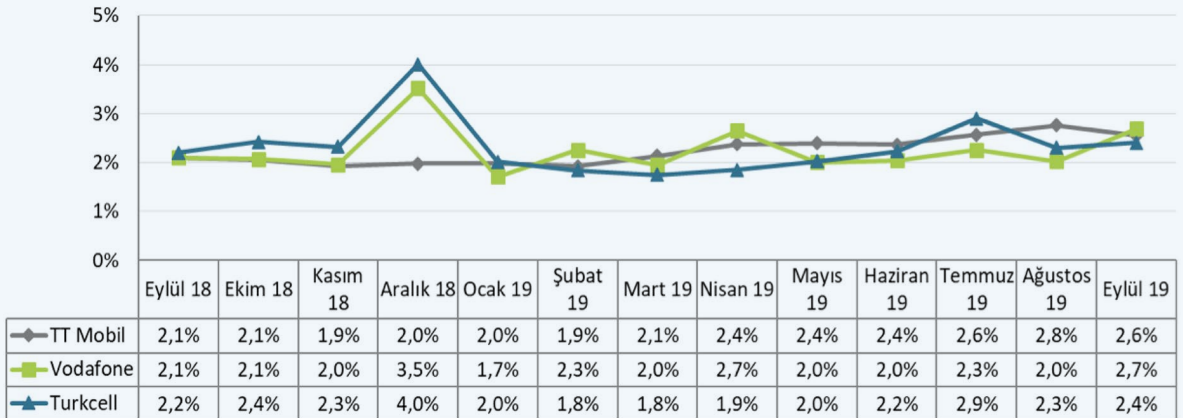
Şekil 4-12'de mobil işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü üç aylık dönem itibarıyla abone sayısına göre Turkcell'in %41,5, Vodafone'un %31, TT Mobil'in ise %27,5'lik paya sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4-12 Mobil İşletmecilerin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %

Şekil 4-13'te 2019 yılının üçüncü çeyreğini de kapsayacak şekilde son 12 ay için aylık bazda mobil işletmecilerin abone kayıp oranlarına¹⁷ yer verilmektedir. 2019 yılı Eylül ayı itibarıyla TT Mobil, Vodafone ve Turkcell'in abone kayıp oranları sırasıyla %2,6, %2,7 ve %2,4 olarak gerçekleşmiştir.

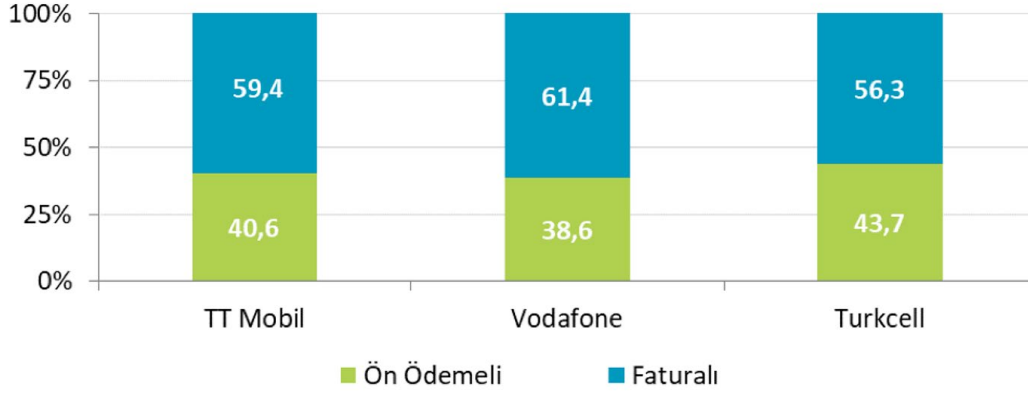
Şekil 4-13 Mobil İşletmecilerin Abone Kayıp Oranları (Churn Rate), %

¹⁷ Abone kayıp oranı, işletmeciler tarafından kaybedilen müşterilerin miktarını ölçmek için kullanılan bir orandır. Abone kayıp oranı belli bir dönemde işletmeciden aldığı hizmeti sona erdiren abonelerin sayısının o dönemdeki mevcut ortalama abone sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.

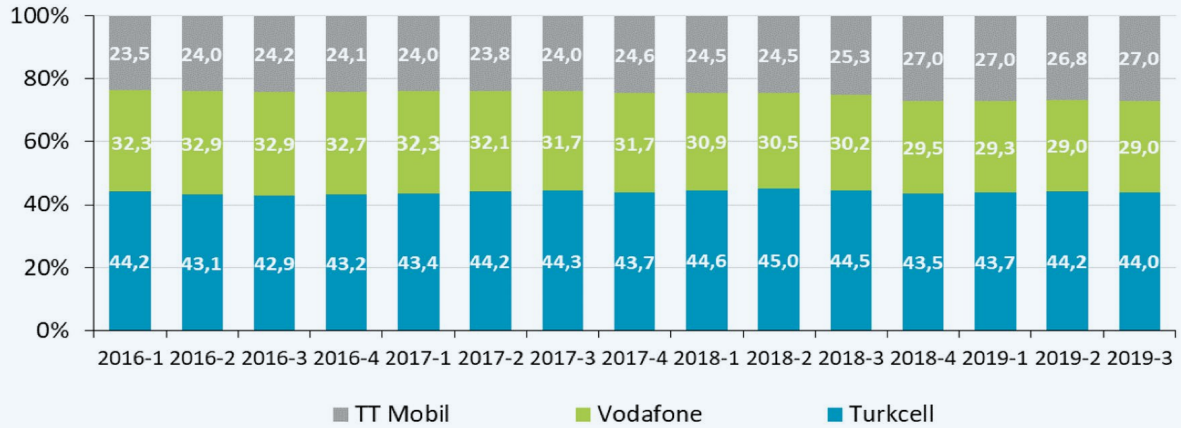
Şekil 4-14'te mobil işletmecilerin 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla abone profiline (2G, 3G ve 4.5G toplam) yer verilmektedir. Şekil incelendiğinde oransal olarak en fazla faturalı aboneye Vodafone'un sahip olduğu ve Vodafone'un abonelerinin %61,4'ünün faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir. Vodafone'u %59,4 ile TT Mobil ve %56,3 ile Turkcell takip etmektedir.

Şekil 4-14 Mobil İşletmeci Bazında Ön Ödemeli / Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

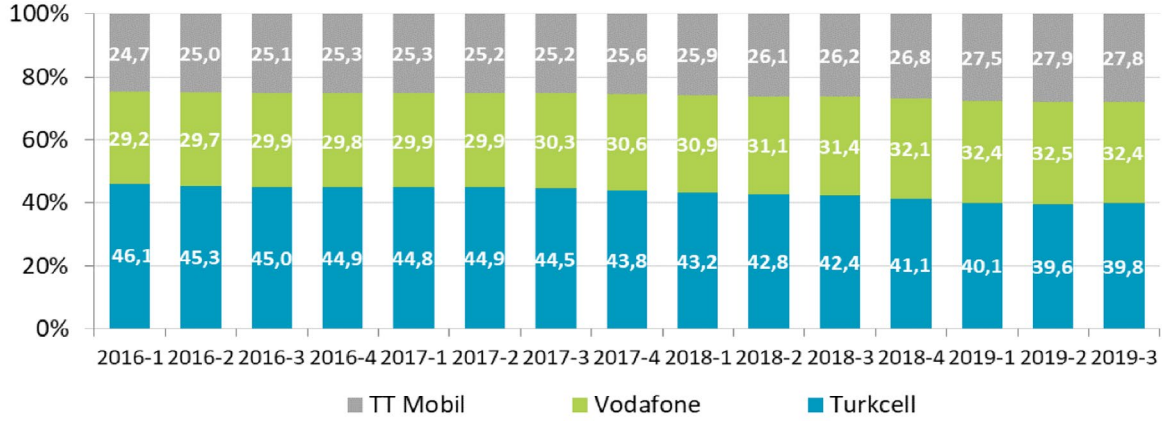
Aşağıdaki iki şekilde (Şekil 4-15 ve Şekil 4-16) ise ön ödemeli ve faturalı abonelerin mobil işletmeci bazında dağılımına yer verilmektedir. Şekil 4-15'te 2016 yılı ilk çeyrekte itibaren ön ödemeli abonelerin işletmeci bazında dağılımı incelenmektedir. 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla ön ödemeli abonelerde Turkcell'in %44, Vodafone'un %29, TT Mobil'in ise %27 pay aldığı görülmektedir.

Şekil 4-15 Ön Ödemeli Abonelerin Dağılımı, %

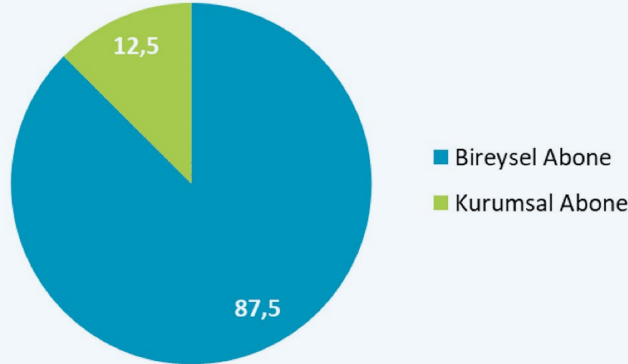
Faturalı abonelerin işletmecilere dağılımında ise 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla Turkcell'in %39,8, Vodafone'un %32,4, TT Mobil'in ise %27,8'lik pay aldığı görülmektedir (Şekil 4-16).

Şekil 4-16 Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

Şekil 4-17'de mobil işletmecilerin abone portföyü bireysel (özel kişilik)/ kurumsal (tüzel kişilik) ayrımında incelenmektedir. 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemi itibarıyla mobil abonelerin yaklaşık %87,5'i bireysel, %12,5'i ise kurumsaldır.

Şekil 4-17 Mobil Abonelerin Bireysel-Kurumsal Bazda Ayrımı, %

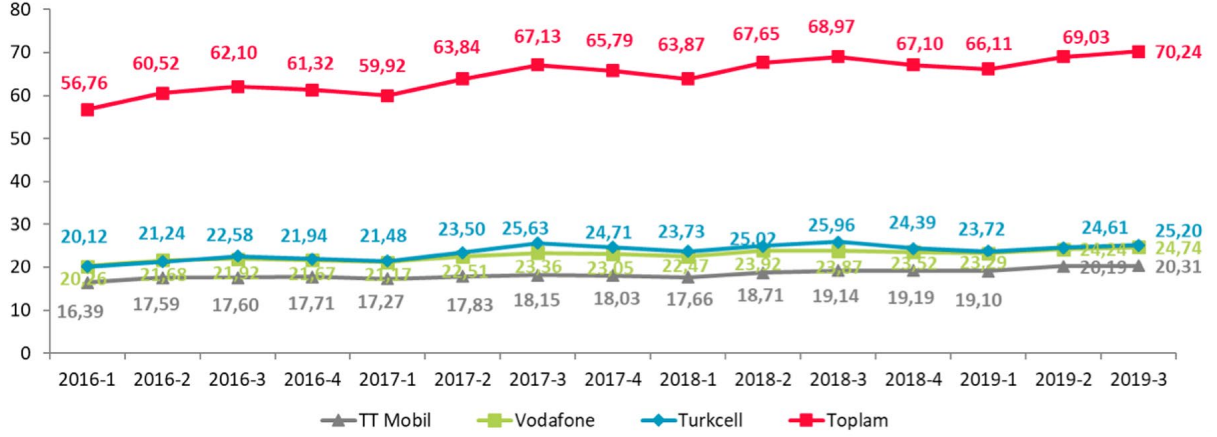

4.3 Mobil Trafik Hacmi

2019 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil trafik hacmi 70,2 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam mobil trafiğin %1,7 oranında arttığı geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %1,8 oranında arttığı görülmektedir.

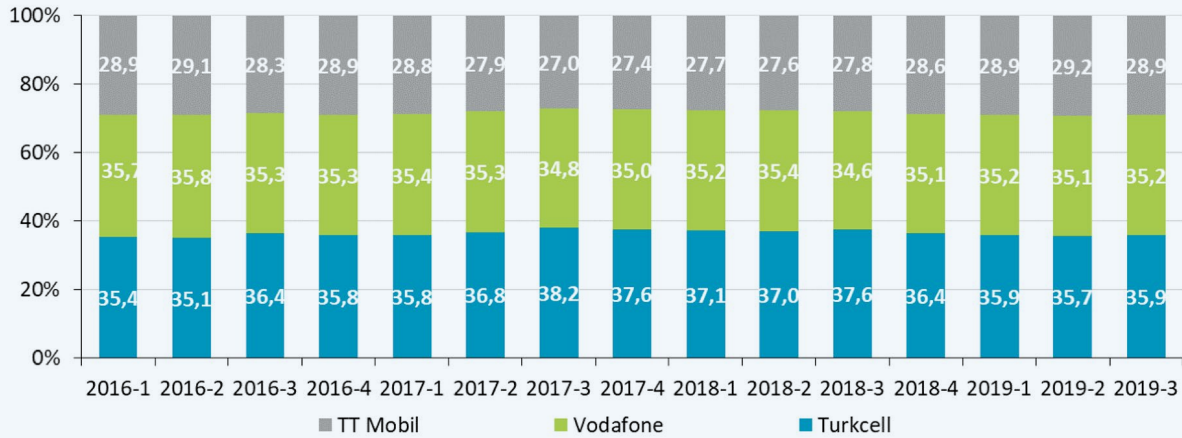
İşletmeci bazında incelendiğinde ise bir önceki döneme göre Turkcell'in trafiğinin %2,4, Vodafone'un trafiğinin %2,1 ve TT Mobil'in trafiğinin ise %0,6 oranında arttığı görülmektedir. Geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında Turkcell'in trafik hacmi %2,9 azalmış, Vodafone'un trafik hacmi %3,6 ve TT Mobil'in trafik hacmi %6,1 oranında artmıştır. Mobil trafik hacmindeki¹⁸ bu değişim dönemler itibarıyla Şekil 4-18'de verilmektedir.

Şekil 4-18 Mobil İşletmecilerin Dönemlere göre Toplam Trafikleri, Milyar Dakika

Mobil işletmecilerin dönemler itibarıyla toplam mobil trafiğinden aldıkları pazar payları Şekil 4-19'da gösterilmektedir. Bir önceki dönemle kıyaslandığında trafiğe göre TT Mobil'in pazar payı %29,2'den %28,9'a düşmüş, Vodafone'un pazar payı %35,1'den %35,2'ye, Turkcell'in pazar payı ise %35,7'den %35,9'a çıkmıştır. Geçtiğimiz yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında ise, Turkcell'in pazar payının %37,6'dan %35,9'a düştüğü, Vodafone'un pazar payının %34,6'dan %35,2'ye, TT Mobil'in pazar payının ise %27,8'den %28,9'a çıkmış olduğu görülmektedir.

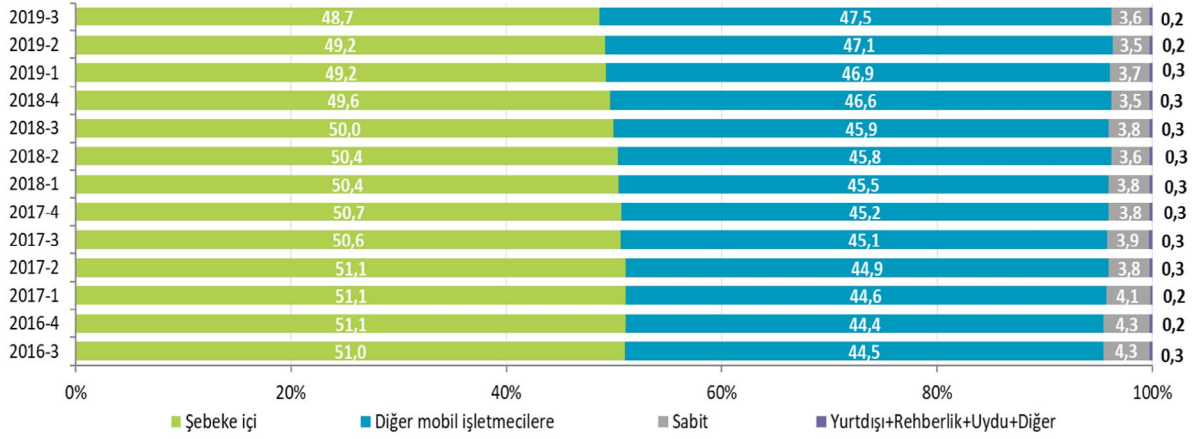
Şekil 4-19 Mobil İşletmecilerin Trafiğe Göre Pazar Payları, %

18 Mobil işletmecilerin toplam trafik miktarları toplam giden trafik ve şebeke içi trafiğin toplanması ile elde edilmektedir.

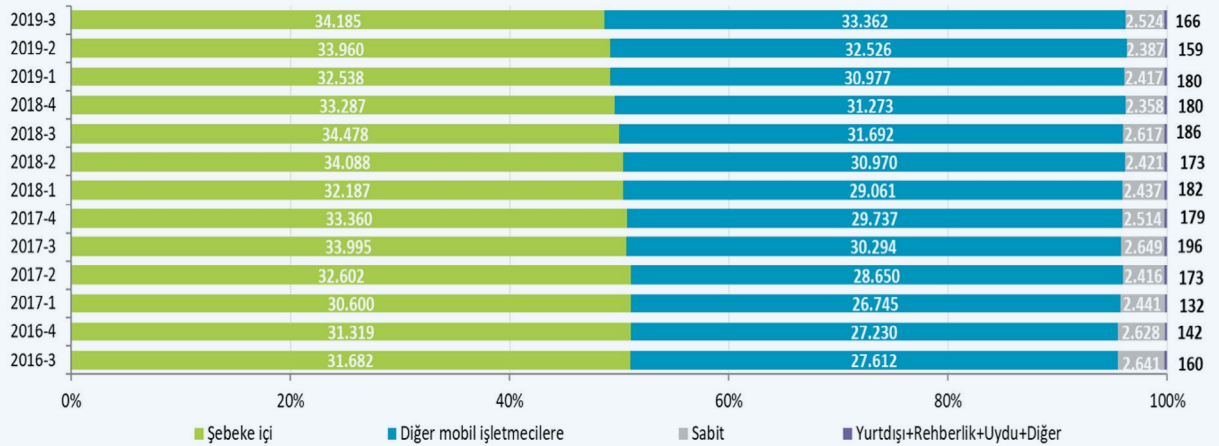
Şekil 4-20’de mobil işletmeciler tarafından üretilen toplam trafiğin dağılımına yer verilmektedir. Şekilden görüleceği üzere, söz konusu trafiğin büyük bir kısmını (%48,7) mobil işletmecilerin kendi aboneleri arasındaki trafiği ifade eden şebeke içi trafik oluşturmaktadır. Mobil işletmecilerden diğer mobil işletmecilere doğru giden trafik ise toplam trafiğin %47,5’ini oluşturmaktadır.

Şekil 4-20 Mobil Trafik Dağılımı, %

Şekil 4-21’de yer alan yönlere göre mobil trafik dağılımına göre toplam mobil şebeke içi trafik miktarı 2019 yılı üçüncü çeyrekte bir önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %0,7 oranında artarak yaklaşık 34,2 milyar dakika, diğer mobil işletmecilere doğru trafik miktarı ise %2,6 oranında artarak yaklaşık 33,4 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-21 Mobil Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

4.4 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

Çizelge 4-2’de 2019 yılı üçüncü çeyreğinde mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ilk beş ülkeye yer verilmektedir. Gerek alınan gerekse gönderilen trafik bakımından Almanya ilk sırayı alırken, İngiltere, Rusya, Avusturya ve Hollanda en fazla trafik gönderilen diğer ülkeler olmuştur. Bununla birlikte en fazla trafik alınan ülkeler Almanya’dan sonra Avusturya, Rusya, İngiltere ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’dir.

Çizelge 4-2 En Fazla Trafik
Gönderilen ve Alınan
Ülkeler

En Çok Trafik Gönderilen Ülke	En Çok Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
İngiltere	Avusturya
Rusya	Rusya
Avusturya	İngiltere
Hollanda	KKTC

4.5 Kısa Numaralar

Çizelge 4.3’te 2019 yılı üçüncü çeyreğinde TT Mobil hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2019 yılı üçüncü çeyrekte en sık aranan kısa numaralar arasında 182 (Hastane Randevu), 112 (Sihhi İmdat), 186 (Elektrik Arıza), 155 (Polis İmdat), 153 (Alo Zabıta/Büyükşehir/Belediye) numaralarının yer aldığı görülmektedir. En sık aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) için ortalama çağrı süresi 179 saniye seviyelerindedir.

Çizelge 4-3 TT MOBİL, En Sık
Aranan Kısa Numaralar

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
182	179
112	31
186	126
155	67
153	156

Çizelge 4.4’te 2019 yılı üçüncü çeyreğinde Vodafone hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2019 yılı üçüncü çeyrekte en sık aranan kısa numaralar arasında 182 (Hastane Randevu), 186 (Elektrik Arıza), 112 (Sihhi İmdat), 155 (Polis İmdat) ve 153 (Alo Zabıta/Büyükşehir/Belediye) numaralarının yer aldığı görülmektedir. En sık aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) için ortalama çağrı süresi 178 saniye seviyelerindedir.

Çizelge 4-4 VODAFONE, En Sık Aranan Kısa Numaralar

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
182	178
186	120
112	37
155	71
153	157

Çizelge 4.5'te 2019 yılı üçüncü çeyreğinde Turkcell hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2019 yılı üçüncü çeyrekte en sık aranan kısa numaralar arasında 182 (Hastane Randevu), 112 (Sihhi İmdat), 186 (Elektrik Arıza), 155 (Polis İmdat) ve 153 (Alo Zabıta/Büyükşehir/Belediye) numaralarının yer aldığı görülmektedir. En sık aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) için ortalama çağrı süresi 178 saniye seviyelerindedir.

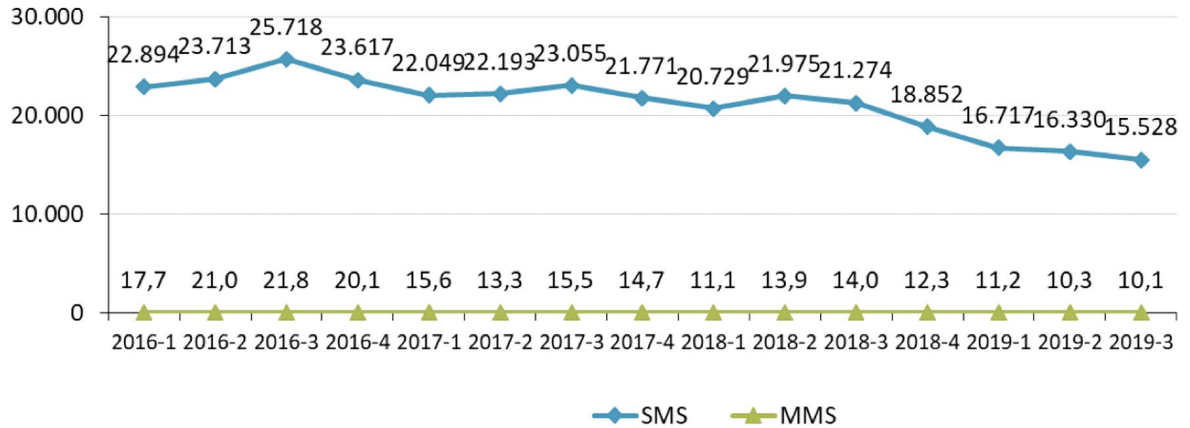
Çizelge 4-5 TURKCELL, En Sık Aranan Kısa Numaralar

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
182	178
112	28
186	126
155	64
153	163

4.6 SMS ve MMS

SMS ve MMS sayıları çeyrekler itibarıyla incelendiğinde; 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemde toplam SMS sayısının yaklaşık 15.528 milyon, MMS sayısının ise yaklaşık 10,1 milyon civarında gerçekleştiği görülmektedir (Şekil 4-22).

Şekil 4-22 Dönemlere Göre SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet

İşletmeci bazında gönderilen SMS ve MMS sayıları incelendiğinde 2019 yılı üçüncü üç aylık döneminde bir önceki çeyreğe göre TT Mobil'in SMS sayısı %1,5 oranında, MMS sayısı %2,1 oranında azalmış, Vodafone'un SMS sayısı %6,7 oranında azalmış, MMS sayısı %4,5 oranında artmış, Turkcell'in SMS sayısı %7,8 oranında, MMS sayısı ise %0,7 oranında azalmıştır. Mobil aboneler tarafından gönderilen toplam SMS ve MMS sayısının işletmeciler bazında dağılımı Çizelge 4-6'da gösterilmektedir.

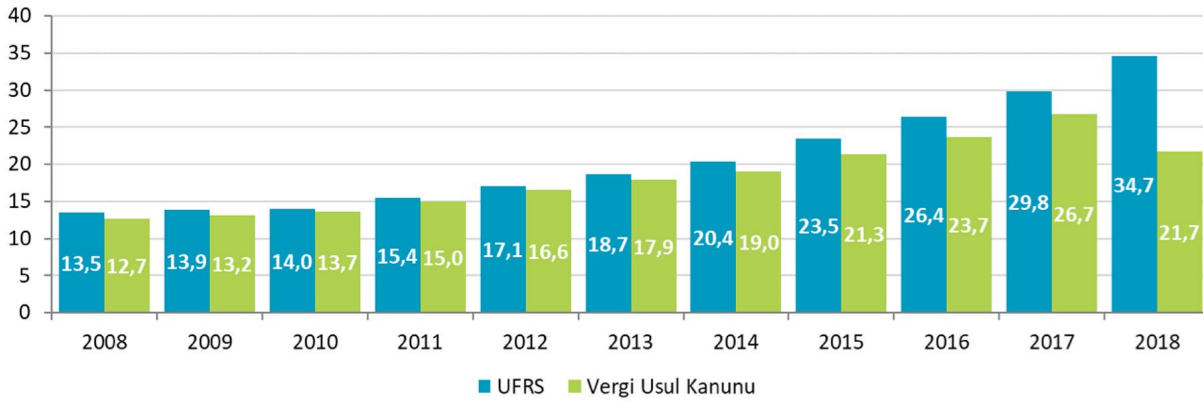
Çizelge 4-6 İşletmeci
bazında SMS ve MMS
Miktarı, Milyon Adet

	Hizmet Türü	TT Mobil	Vodafone	Turkcell
2016-1	SMS	7.825	9.615	5.453
	MMS	9,6	2,1	5,9
2016-2	SMS	8.219	9.867	5.626
	MMS	11,6	2,9	6,5
2016-3	SMS	8.441	10.642	6.634
	MMS	9,9	5	6,9
2016-4	SMS	7.962	9.676	5.978
	MMS	8,9	4,2	7
2017-1	SMS	7.439	8.983	5.626
	MMS	7,8	1,4	6,3
2017-2	SMS	7.586	8.908	5.699
	MMS	9,1	1,3	2,9
2017-3	SMS	7.638	9.127	6.290
	MMS	7,9	1,1	6,4
2017-4	SMS	7.446	8.469	5.855
	MMS	7,9	1	5,75
2018-1	SMS	7.132	7.875	5.722
	MMS	7,0	0,9	3,2
2018-2	SMS	7.447	7.872	6.656
	MMS	7,5	0,9	5,5
2018-3	SMS	7.067	7.608	6.599
	MMS	7,3	0,9	5,8
2018-4	SMS	6.886	6.433	5.533
	MMS	7,4	0,8	4,1
2019-1	SMS	6.511	5.674	4.632
	MMS	7,2	0,6	3,4
2019-2	SMS	6.616	5.282	4.432
	MMS	6,1	0,6	3,5
2019-3	SMS	6.514	4.929	4.085
	MMS	6,0	0,7	3,5

4.7 Mobil Gelir

Şekil 4-23'te 2008 yılından bu yana mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen yıllık gelir bilgilerine Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (UFRS) ve Vergi Usul Kanunu (VUK) bazında yer verilmektedir. UFRS bazında 2017 yılında 29,8 milyar ₺ olan toplam gelirin 2018 yılında bir önceki yıla göre %16,32 oranında artış göstererek 34,7 milyar ₺'ye yükseldiği, VUK bazında 2017 yılında 26,7 milyar ₺ olarak gerçekleşen toplam gelirin ise 2018 yılında bir önceki yıla göre %18,75 oranında azalış göstererek 21,7 milyar ₺'ye düştüğü görülmektedir.

Şekil 4-23 Yıllar İtibariyle
Mobil Hizmetlerden Elde
Edilen Gelir, Milyar ₺

Şekil 4-24'te işletmecilerin mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde ettiği gelirler 2016 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde gösterilmektedir. 2019 yılı üçüncü üç aylık dönemde mobil hizmet gelirleri yaklaşık 10,3 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.

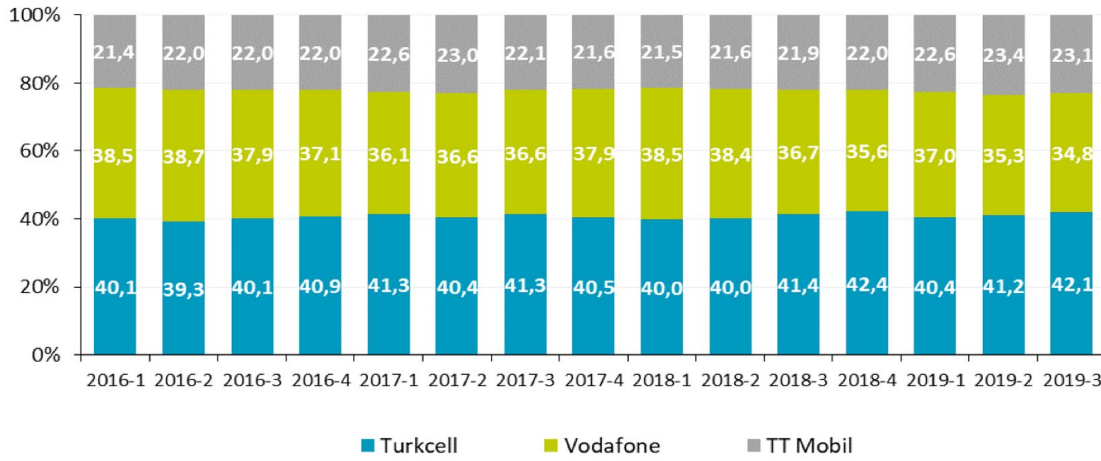
Şekil 4-24 Mobil
Hizmetlerden Elde Edilen
Üç Aylık Gelirler, Milyar ₺*

* İşletmecilerin UFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standardı) sistemi aracılığıyla hesaplayarak Kurumumuza göndermiş oldukları üç aylık gelir rakamları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

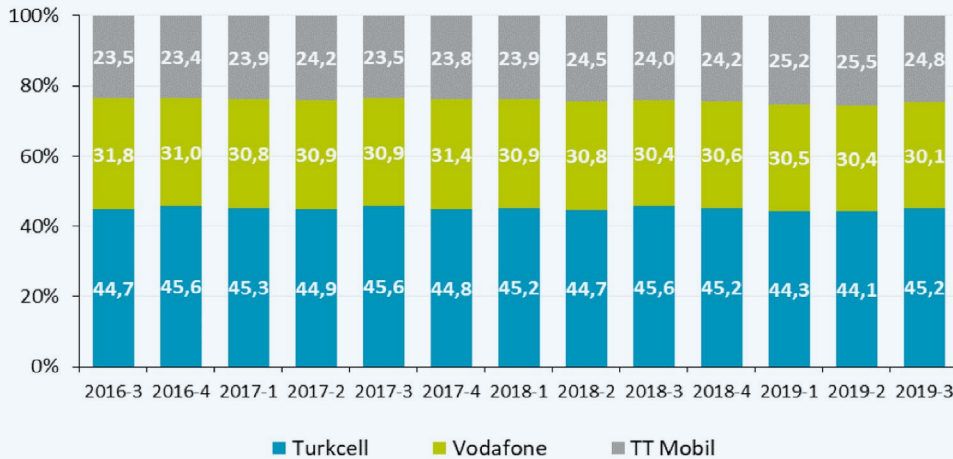
Şekil 4-25'te mobil işletmecilerin üçer aylık net satış gelir verilerine göre hesaplanan pazar paylarına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyrek dönem itibarıyla gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %42,1, Vodafone'un pazar payının %34,8 ve TT Mobil'in pazar payının ise %23,1 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyrekte gelire göre pazar payları bir önceki dönem ile kıyaslandığında Vodafone'un pazar payının 0,5 puan, TT Mobil'in pazar payının 0,3 puan azaldığı, Turkcell'in pazar payının ise 0,9 puan arttığı görülmektedir. 2018 yılının aynı dönemi ile kıyaslama yapıldığında ise, Turkcell'in pazar payının 0,7 puan, TT Mobil'in pazar payının 1,2 puan arttığı, Vodafone'un pazar payının ise 1,9 puan azaldığı görülmektedir.

Şekil 4-25 Mobil İşletmecilerin Toplam Gelire Göre Pazar Payları, %

Şekil 4-26'da mobil işletmecilerin abonelerinden elde ettikleri gelire göre pazar paylarına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyrek dönem itibarıyla abonelerden elde edilen gelire göre Turkcell'in pazar payının %45,2, Vodafone ve TT Mobil'in pazar paylarının ise sırasıyla %30,1 ve %24,8 seviyelerinde olduğu görülmektedir.

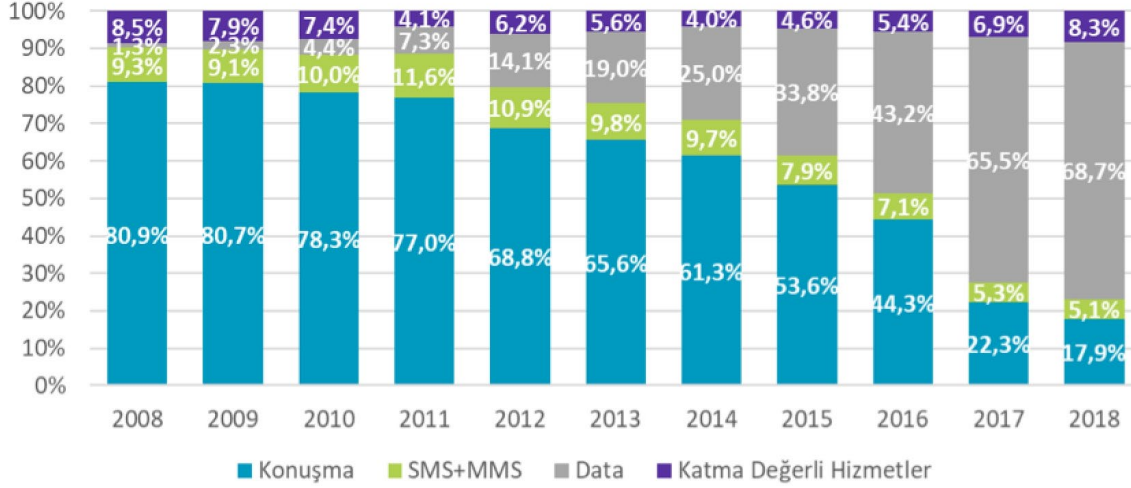
Şekil 4-26 Mobil İşletmecilerin Abonelerden Elde Ettikleri Gelire Göre Pazar Payları, %*

* Mobil işletmecilerin abonelerden elde ettikleri gelir bilgileri, İşletmecilerin Kurumumuza sunmuş oldukları üçer aylık ortalama ARPU rakamlarının abone sayıları ile çarpılması (x3) sonucu hesaplanmıştır.

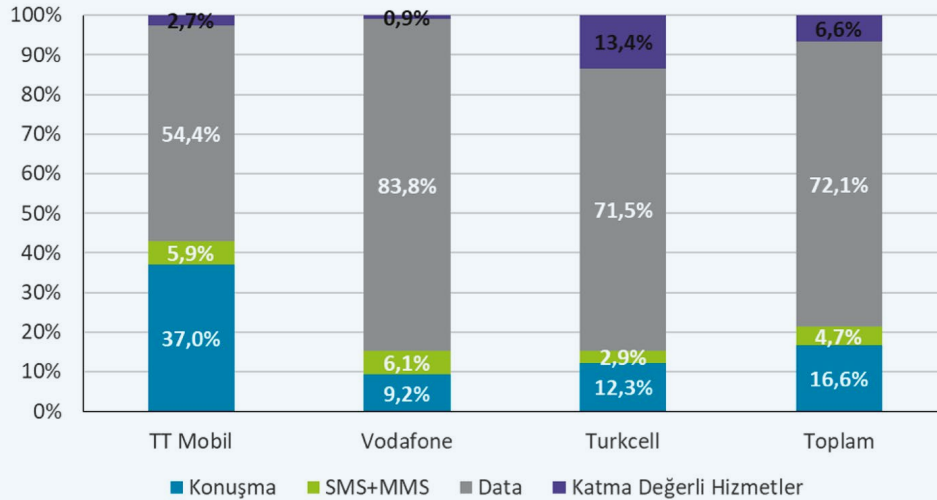
Şekil 4-27’de mobil işletmecilerin 2008 yılından itibaren toplam gelirlerine ait hizmet bazında dağılımına yer verilmektedir. Şekilden görüleceği üzere, 2008 yılında mobil işletmecilerin gelirlerinin %80,9’unu konuşma gelirleri oluştururken bu oran 2018 yılında %17,9’a gerilemiştir. Data gelirlerinin payı 2008 yılında %1,3 iken 2018 yılında %68,7’ye yükselmiştir. SMS ve MMS gelirleri ise 2018 yılında toplam gelirin %5,1’ini oluşturmaktadır.

Şekil 4-27 Mobil İşletmecilerin Gelir Dağılımı, %

Şekil 4-28’de her bir mobil işletmecinin 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam gelirlerine ait dağılıma karşılaştırmalı olarak yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla konuşma gelirleri TT Mobil’in gelirlerinin %37’sini, Vodafone’un gelirlerinin %9,2’sini ve Turkcell’in gelirlerinin %12,3’ünü oluşturmaktadır. SMS ve MMS gelirleri, TT Mobil’in gelirlerinin %5,9’unu, Vodafone’un gelirlerinin %6,1’ini ve Turkcell’in gelirlerinin %2,9’unu oluşturmaktadır. Data gelirleri ise TT Mobil’de %54,4, Vodafone’da %83,8 ve Turkcell’de %71,5’luk paya sahiptir.¹⁹

Şekil 4-28 Mobil İşletmecilerin İşletmeci Bazında Gelir Dağılımı, %

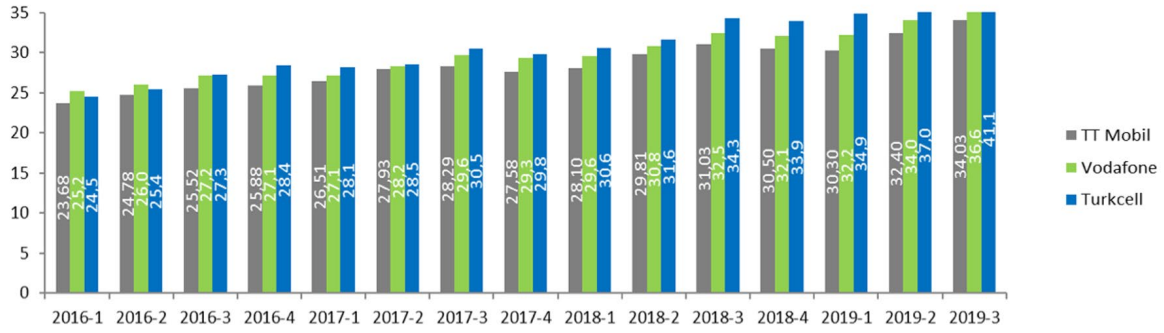

¹⁹ 2014-3. Çeyrek itibarıyla M2M gelirleri veri gelirlerine dâhil edilmiştir.

4.8 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

Abone başına elde edilen aylık gelir anlamına gelen “ARPU” bilgisi, bir işletmecinin ortalama olarak bir ayda; bir aboneden ne kadar gelir elde ettiğinin, diğer bir ifade ile de abonelerin ortalama olarak mobil hizmetlere bir ayda ne kadar harcama yaptığının en belirgin göstergelerinden biridir. Şekil 4-29’da Türkiye’de hizmet veren mobil işletmecilerinin 2016 yılından itibaren üç aylık ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla Turkcell için abone başına aylık gelir 41,1 ₺, Vodafone için 36,6 ₺, TT Mobil için ise 34,03 ₺’dir.

Şekil 4-29 Mobil ARPU, ₺

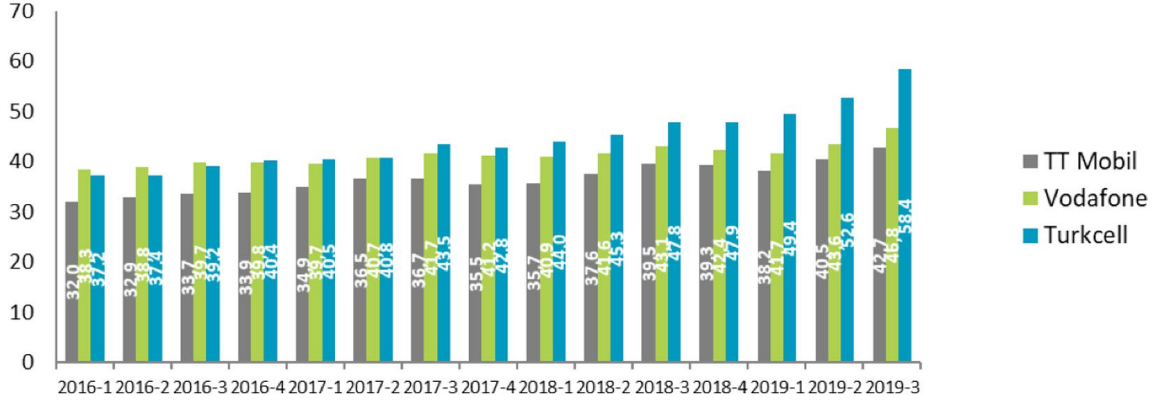
Şekil 4-30’da 2019 yılı üçüncü üç aylık dönem için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu ön ödemeli ARPU rakamlarına yer verilmektedir. Ön ödemeli ARPU rakamları incelendiğinde 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla Turkcell’in ön ödemeli ARPU’sunun 19,1 ₺, Vodafone’un 20,5 ₺ ve TT Mobil’in 21,3 ₺ olduğu görülmektedir.

Şekil 4-30 Ön Ödemeli Mobil ARPU, ₺

Şekil 4-31’de ise 2019 yılı üçüncü çeyreği için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu faturalı ARPU değerleri incelenmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla Turkcell’in faturalı ARPU’su 58,4 ₺ olurken, Vodafone’un 46,8 ₺, TT Mobil’in 42,7 ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-31 Faturalı
Mobil ARPU, ₺

Şekil 4-32’de bazı Avrupa ülkeleri ile Türkiye’nin mobil ARPU rakamları kıyaslanmaktadır. Şekilde incelenen Avrupa ülkelerinde ortalama ARPU 18,09 Avro iken Türkiye’de 2019 yılı üçüncü çeyrek için 5,89 Avro’dur.

Şekil 4-32 Türkiye ve AB’de
Mobil ARPU, €*

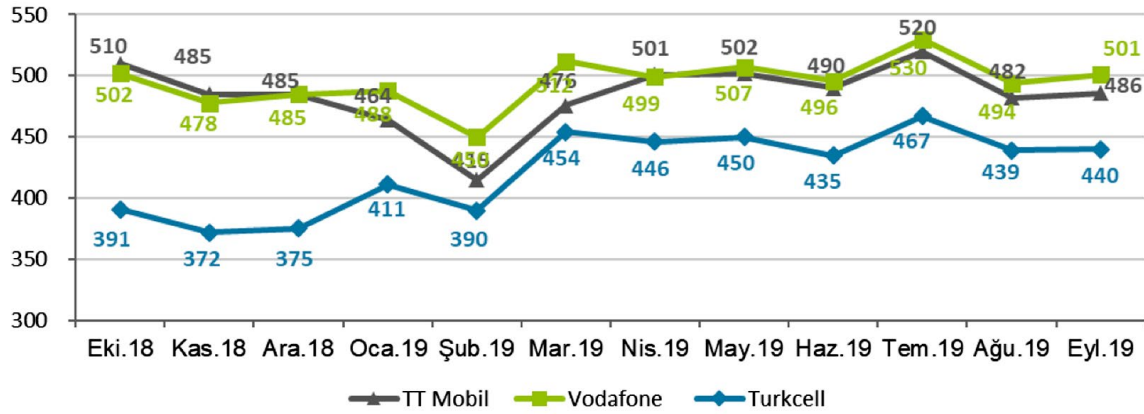
Kaynak: GSMA Intelligence 2019-3. Çeyrek, BTK.

* Türkiye için mobil ARPU değeri, üç işletmecinin ARPU değerlerinin ağırlıklı ortalaması esas alınarak hesaplanmıştır. Avro Kuru her çeyrek için ilgili aylardaki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası günlük döviz satış kurlarının ortalaması kullanılarak hesaplanmıştır. 2019-Q3 için 1 Avro = 6,321113 ₺’dir.

4.9 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

MoU, mobil telefon kullanım seviyesinin ölçümünde yaygın olarak kullanılan bir gösterge olup bir abonenin aylık ortalama konuşma süresi olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4-33'te mobil işletmecilerin 2018 yılı Ekim ayından itibaren gerçekleşen MoU değerleri aylık bazda verilmektedir. Eylül 2019 itibarıyla Turkcell'in MoU değeri 440 dakika, Vodafone'un 501 dakika ve TT Mobil'in ise 486 dakika olarak gerçekleşmiştir.

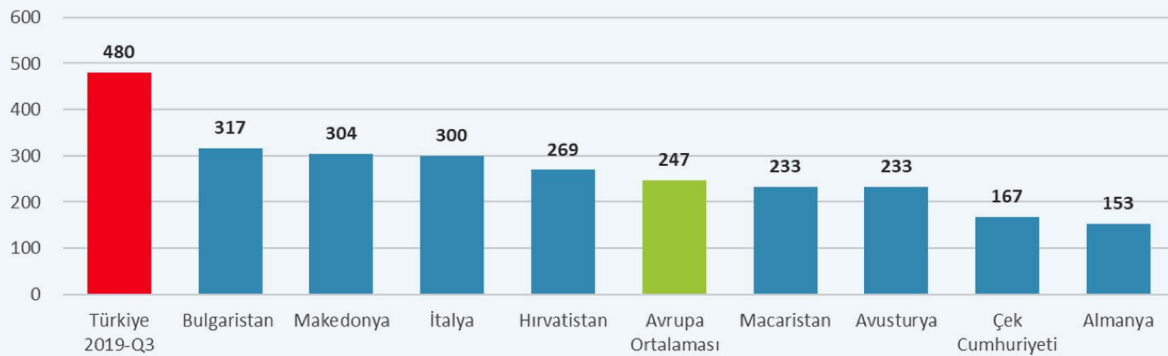
Şekil 4-33 Mobil İşletmeci Bazında MoU Değerleri, dk/ay*

* MoU değerleri aktif kullanıcıların görüşme süresi ortalamasını dakika olarak veren bir değer olduğu için değerler toplam hat sayısından ses hizmetine açık olmayan mobil hatlar (M2M hatları ve mobil bilgisayardan internet hatları gibi yalnızca veri iletmek amaçlı kullanılan hatlar) düşülerek hesaplanmaktadır.

Şekil 4-34'te bazı Avrupa ülkelerinin ortalama mobil telefon kullanım süreleri ile Türkiye'deki ortalama mobil telefon kullanım sürelerine yer verilmektedir. 2019 yılı üçüncü çeyreğinde 480 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Türkiye, yer verilen Avrupa ülkelerine kıyasla mobil telefonla en fazla görüşme yapan ülke olmuştur.

Şekil 4-34 AB ve Türkiye'de Mobil Abone Başına Ortalama Görüşme, dk/ay*

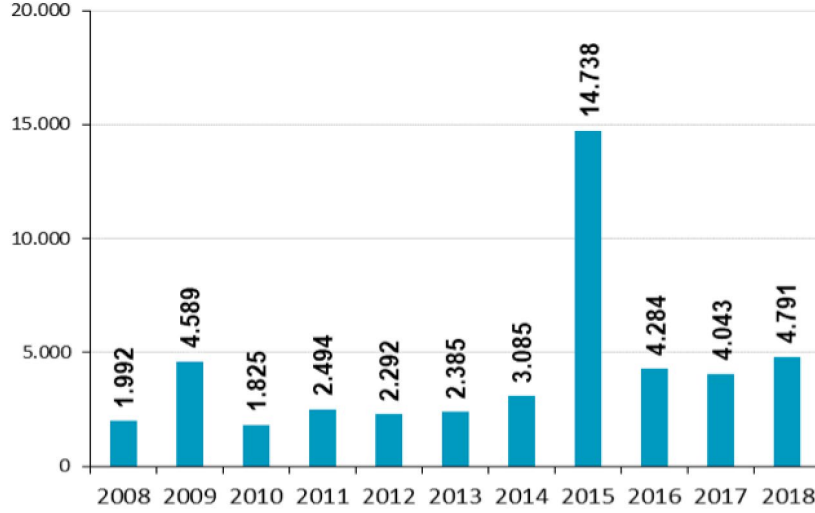

Kaynak: GSMA Intelligence 2019-3. Çeyrek, BTK.

4.10 Mobil Yatırım

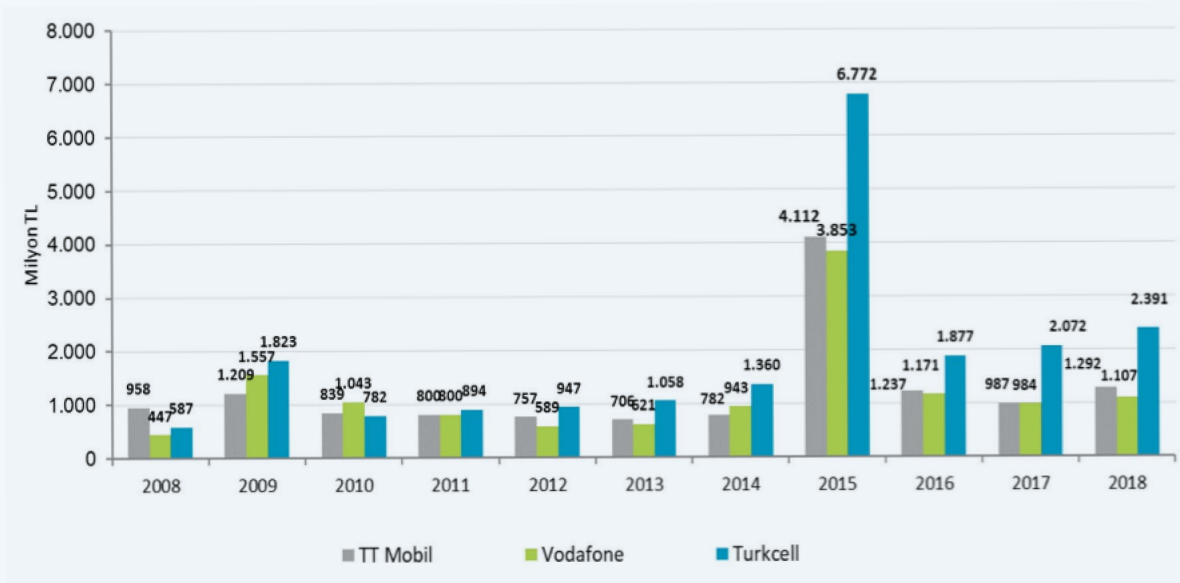
Şekil 4-35'te üç mobil işletmecinin 2008-2018 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım bilgilerine yer verilmektedir. 2015 yılı, 4,5G yetkilendirmelerinin de etkisiyle mobil yatırımlar bakımından yaklaşık 14,7 milyar ₺ ile en fazla yatırım yapılan yıl olmuştur. 2018 yılı toplam yatırımı ise 4,8 milyar ₺ civarındadır.

Şekil 4-35 Yıllık Mobil Yatırım, Milyon ₺

Şekil 4-36'da mobil işletmecilerin gerçekleştirdikleri yıllık yatırım değerlerine yer verilmektedir. 2018 yılında Vodafone 1.107 milyon ₺, TT Mobil 1.292 milyon ₺, Turkcell 2.391 milyon ₺ yatırım yapmıştır.²⁰

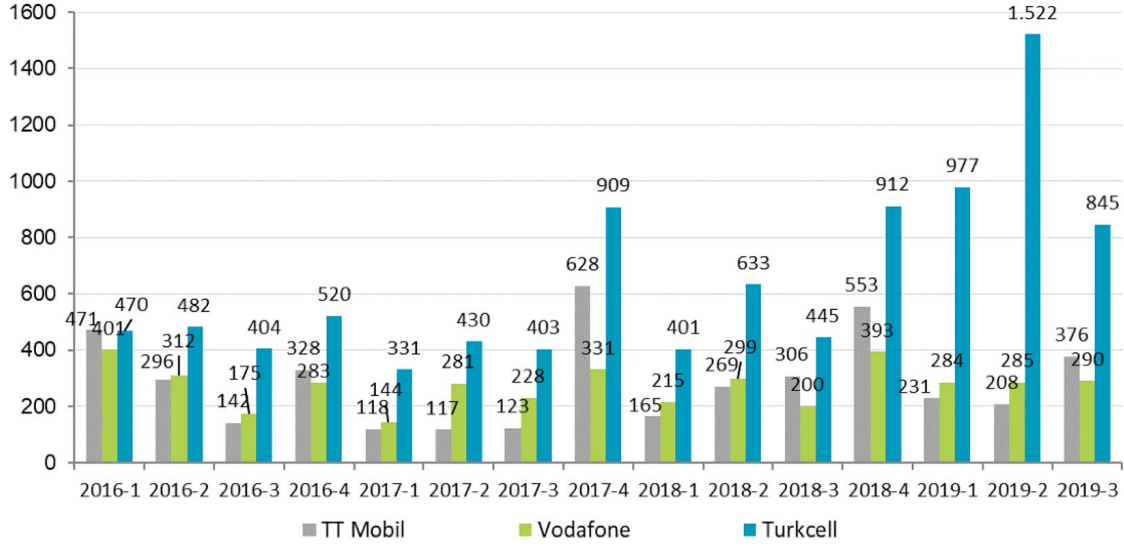
Şekil 4-36 İşletmeci Bazında Yıllık Mobil Yatırım, Milyon ₺

²⁰ IMT Hizmet ve Altyapılarına İlişkin Yetkilendirme İhalesindeki Avea'nın 954.678.101 Avro, Turkcell'in 1.623.460.082 Avro ve Vodafone'un 777.974.460 Avro tutarındaki ihale bedelleri, 26 Ekim 2015 tarihli döviz kuru üzerinden ₺'ye dönüştürülerek 2015-4'üncü dönem yatırım tutarlarına dahil edilmiştir.

Şekil 4-37’de, üçer aylık çeyrek dönemler itibarıyla mobil işletmecilerin yatırım miktarları gösterilmektedir. Buna göre, 2019 yılı üçüncü çeyreğinde Turkcell 845 milyon ₺, Vodafone 290 milyon ₺ ve TT Mobil 376 milyon ₺ düzeyinde yatırım gerçekleştirmiştir.

Şekil 4-37 Üç Aylık Mobil Yatırım, Milyon ₺

5. BÖLÜM DİĞER HİZMETLER

5 DİĞER HİZMETLER

5.1 Altyapı İşletmeciliği Hizmeti

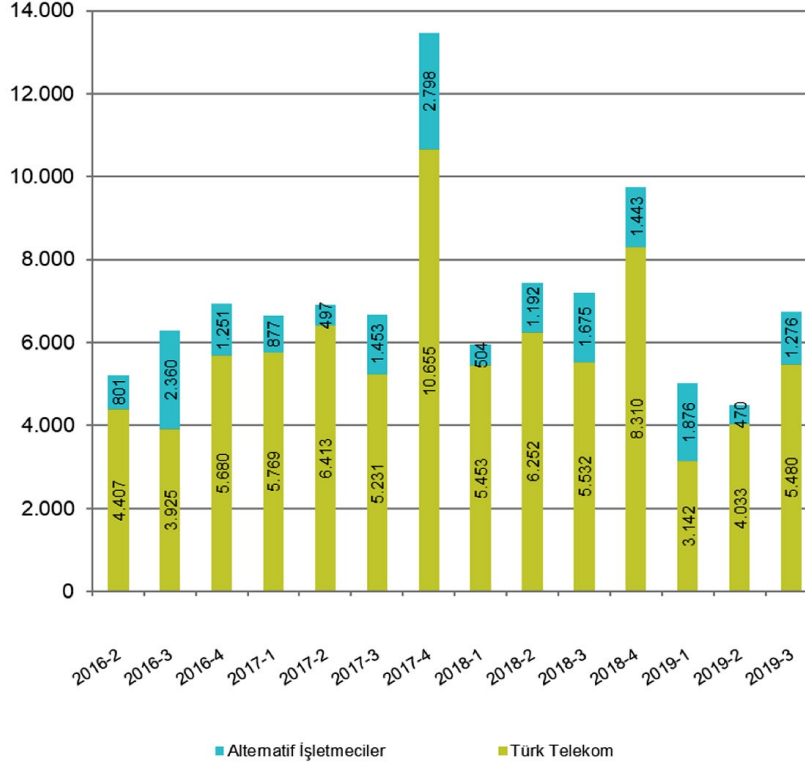
Türkiye’de Eylül sonu itibarıyla bildirim kapsamında yetkilendirilmiş 146 adet ve kullanım hakkı kapsamında yetkilendirilmiş 12 adet altyapı işletmecisi bulunmaktadır. Dönemler itibarıyla alternatif işletmecilerin sahip olduğu fiber optik kablo uzunluğuna Çizelge 5-1’de yer verilmektedir. Çizelgede yer alan uzunluklar işletmecilerin kendi altyapılarının yanı sıra kiraladıkları omurga ve erişim şebekelerini de kapsamaktadır. 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla alternatif işletmecilerin toplam fiber uzunluğu 76.627 km’dir. Türk Telekom’un ise 294.677 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 124.743 km’si omurga, kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.

Çizelge 5-1 Alternatif İşletmecilerin Fiber Uzunlukları

Dönemi	Kendisine Ait Toplam Uzunluk	Kıralık Toplam Uzunluk	Omurga Toplam Uzunluk	Erişim Toplam Uzunluk	Genel Toplam Uzunluk (km)
2017-3	50.355	15.040	51.314	14.081	65.394
2017-4	51.499	16.694	53.655	14.537	68.193
2018-1	52.387	16.309	53.626	15.070	68.696
2018-2	53.333	16.555	54.320	15.569	69.888
2018-3	54.833	16.730	55.311	16.252	71.563
2018-4	56.706	16.300	56.195	16.811	73.006
2019-1	58.317	16.565	57.153	17.729	74.882
2019-2	58.754	16.597	57.191	18.160	75.352
2019-3	59.999	16.629	58.954	17.673	76.627

Şekil 5-1’de, Türk Telekom ve altyapı işletmecilerinin çeyrek dönemler itibarı ile bir önceki döneme göre tesis ettikleri fiber uzunluklarına yer verilmektedir.

Şekil 5-1 İşletmecilerin Fiber Uzunluklarının Bir Önceki Döneme Göre Artışı, (km)

Çizelge 5-2’de 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla altyapı işletmecilerinin altyapı hizmetinden elde ettikleri net satış gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir. Bu verilere göre ilk beş işletmecinin pazar payı %93 seviyesindedir.

Çizelge 5-2 Alternatif Altyapı İşletmecilerinin Pazar Payları

İşletmeciler	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti Net Satışlarına Göre Pazar Payları (%)
Superonline	48,7
Vodafone Net	24,5
Kule Hizmetleri	12,8
TT İnt (MTCTR Memorex)	5,3
İş Net	1,8
T-Systems	1,5
BT Bilişim	1,3
TurkNet	1,2
Equant İstanbul	1,0
AT&T Global	0,8
Diğer	1,2
TOPLAM	100,00

Çizelge 5-3'te altyapı işletmeci grubuna ilişkin gelir bilgilerine yer verilmektedir. İşletmecilerin son üç aylık dönemde altyapı hizmetinden elde ettikleri toplam gelir 697 milyon ₺ seviyesindedir.

Çizelge 5-3 Alternatif Altyapı İşletmeciliği Hizmetlerine İlişkin Gelirler

Dönemi	Gelir, ₺
2017-3	499.435.500
2017-4	568.397.069
2018-1	598.959.294
2018-2	620.107.043
2018-3	634.988.133
2018-4	647.033.705
2019-1	663.942.587
2019-2	683.298.475
2019-3	696.782.985

5.2 Kablolu Yayın Hizmeti

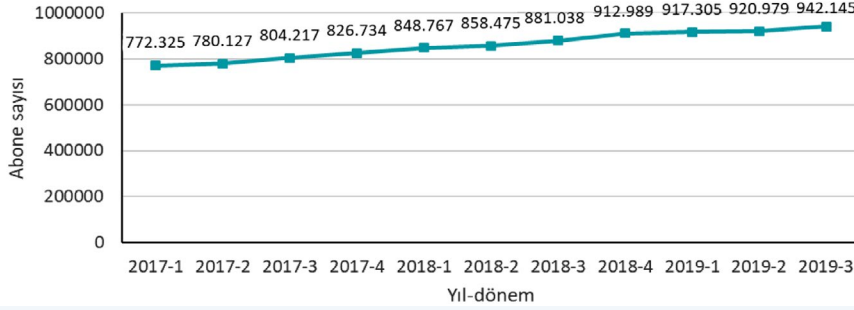
2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla Kurumumuz tarafından Kablolu Yayın Hizmeti (KYH) sunmak üzere yetkilendirilen 17 işletmeci bulunmaktadır. Görev Sözleşmesi kapsamında kablolu yayın hizmeti sunan Türksat'ın 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam kablo TV abone sayısı 1.257.535 olup Teledünya markasıyla sunulan sayısal kablo TV abone sayısı 1.111.419 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, kablo telefon hizmetinden yararlanan 320.904 Türksat abonesi bulunmaktadır. KYH sunmak üzere yetkilendirilen diğer işletmecilerden TTNNet 760.179, Superonline ise 683.272 aboneye sadece IPTV hizmeti sunmaktadır (Çizelge 5-4).

Çizelge 5-4 Kablolu Yayın Hizmetleri

Dönem	Kablo TV Abone Sayısı	Kablo İnternet Abone Sayısı	Kablo Telefon Abone Sayısı	IPTV Abone Sayısı
2017-1	1.204.267	772.325	207.856	922.514
2017-2	1.195.358	780.127	265.807	980.945
2017-3	1.206.083	804.217	369.958	1.034.303
2017-4	1.214.524	826.734	498.369	1.105.906
2018-1	1.221.538	848.767	494.897	1.174.838
2018-2	1.216.953	858.475	483.241	1.226.860
2018-3	1.227.372	881.038	462.537	1.282.966
2018-4	1.248.240	912.989	427.517	1.334.683
2019-1	1.245.132	917.305	387.041	1.362.751
2019-2	1.236.484	920.979	358.160	1.395.128
2019-3	1.257.535	942.145	320.904	1.443.451

Kablo internet abone sayısının seyri Şekil 5-2’de gösterilmekte olup önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %2,29 artış gösteren kablo internet abone sayısı 942.145’e yükselmiştir.

Şekil 5-2 Kablo İnternet Abone Sayısı

5.3 Uydu Haberleşme Hizmeti

Bildirim kapsamında uydu haberleşme hizmetleri sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmeciler 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla 11.412 aboneye uydu yer istasyonları üzerinden hizmet sunmaktadır.

Uydu haberleşme hizmeti sunan işletmecilerin abone ve gelir bilgilerine Çizelge 5-5’te, söz konusu işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına ise Çizelge 5-6’da yer verilmektedir. Bu hizmete ilişkin toplam gelir 2019 yılı üçüncü çeyreği için yaklaşık 145 milyon ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-5 Uydu Haberleşme Hizmetlerine İlişkin Abone Sayısı ve Gelir

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2018-3	11.050	207.100.819
2018-4	10.904	192.676.844
2019-1	10.689	161.162.237
2019-2	11.491	153.560.268
2019-3	11.412	144.855.065

Bu alanda hizmet sunan işletmecilerin abone sayısına göre pazar payları incelendiğinde Türksat’ın payının %35,7 olduğu, onu sırasıyla Eser Telekom, Superonline, İş Net ve BT Telekom’un izlediği görülmektedir.

Çizelge 5-6 Uydu Haberleşme Hizmeti İşletmecilerinin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %

İşletmeci	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
Türksat	30,0	30,5	30,8	35,3	35,7
Eser Telekom	16,4	16,5	16,5	15,6	16,1
Superonline	15,7	16,2	16,3	15,3	15,5
İş Net	15,8	15,6	15,6	14,3	14,3
BT Telekom	5,9	6,0	6,1	5,7	5,7
Diğer	16,2	15,2	14,7	13,8	12,7

5.4 Uydu Platform Hizmeti

Uydu platform hizmeti sunmak üzere yetkilendirilen işletmecilerden Digital Platform Teknoloji Hizmetleri AŞ (Digitürk), Demirören TV Digital Platform İşletmeciliği AŞ (DSmart) ve TTNET AŞ (Tivibu) isimli işletmeciler aktif olarak faaliyet göstermektedir. Söz konusu işletmecilerin abone ve kullanıcı sayıları; “imzalanan abonelik sözleşmesi sayısı”, “imzalanan abonelik sözleşmesi ile hizmet alan kullanıcı sayısı” ve “ödemeli TV abone sayısı” olmak üzere üç alt kırılım halinde yurtiçi ve yurtdışı ayrımında Çizelge 5-7’de gösterilmektedir. Ayrıca, uydu platform hizmetleri kapsamında elde edilen aylık dönemsel gelirler ile bağlantı/kurulum, hat tesisi, iptal, nakil vb. işlemlerden elde edilen gelirlerin toplamına da yurtiçi/yurtdışı ayrımında Çizelge 5-8’de yer verilmektedir

Çizelge 5-7 Abone ve
Kullanıcı Sayıları*

			2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
DIGITÜRK	Yurtiçi	Abonelik Sözleşmesi Sayısı	2.187.903	2.146.246	2.121.719	2.100.349	2.161.899
		Kullanıcı Sayısı	2.528.768	2.487.225	2.464.294	2.446.328	2.369.998
		Ödemeli TV Abone Sayısı	2.515.677	2.473.176	2.449.552	2.431.753	2.355.433
	Yurtdışı	Abonelik Sözleşmesi Sayısı	63.419	60.983	59.172	57.290	57.738
		Kullanıcı Sayısı	120.099	119.846	117.725	114.250	113.154
		Ödemeli TV Abone Sayısı	991.057	992.504	996.660	1.008.402	1.008.307
D-SMART	Yurtiçi	Abonelik Sözleşmesi Sayısı	991.057	992.504	996.660	1.008.402	1.008.307
		Kullanıcı Sayısı	1.032.798	1.049.766	1.059.548	1.078.810	1.084.384
		Ödemeli TV Abone Sayısı	954.994	955.595	958.810	969.638	968.539
	Yurtdışı	Abonelik Sözleşmesi Sayısı	4.177	3.939	3.809	3.945	4.047
		Kullanıcı Sayısı	4.177	3.939	3.809	3.945	4.047
		Ödemeli TV Abone Sayısı	898.311	936.248	952.778	925.457	871.753
TİVİBU	Yurtiçi	Abonelik Sözleşmesi/ Kullanıcı/ Ödemeli TV Abone Sayısı	898.311	936.248	952.778	925.457	871.753

* Tabloda geçen “Abonelik Sözleşmesi Sayısı”, abonelerle imzalanan sözleşme sayısını, “Kullanıcı sayısı”, imzalanan abonelik sözleşmesi sayısı ile abonelik sözleşmeleri kapsamında kullanıcı sayısının belirtildiği ve belirtilen bu kullanıcıların ayrı ayrı faturalandırıldığı kullanıcı sayısının toplamını, “Ödemeli TV Abone Sayısı” da işletmeciler ile ekonomik anlamda ilişki halinde bulunan ücretli tüketici (abone) sayılarını ifade etmektedir.

Çizelge 5-8 Uydu Platform Hizmeti Gelirleri, ₺

	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
Yurtiçi Toplam Gelir	84.670.219	80.685.747	69.147.855	72.649.232	72.285.954
Yurtdışı Toplam Gelir	644.840	602.896	621.948	619.714	665.712

5.5 GMPCS Hizmeti

2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla yetkilendirilmiş 12 işletmeciden 7 tanesi aktif olarak GMPCS mobil telefon hizmeti sunmaktadır. Söz konusu hizmete ilişkin üç aylık gelir ve abone bilgilerine Çizelge 5-9'da yer verilmektedir. Bu hizmet grubunda toplam abone sayısı 2019 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla 6.432'dir. GMPCS hizmetlerine ilişkin gelir bu dönemde yaklaşık 3,9 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-9 GMPCS Hizmetine ilişkin Abone Sayısı ve Gelirler

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2018-3	6.234	4.065.084
2018-4	6.125	3.611.287
2019-1	6.368	5.762.966
2019-2	6.420	4.571.364
2019-3	6.432	3.932.972

Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar paylarına bakıldığında Teknomobil'in pazar payının %76,4, Globalstar'ın pazar payının %15,8, İcom'un pazar payının %3,6 ve Mobilkom'un pazar payının %2,5 olduğu görülmektedir (Çizelge 5-10).

Çizelge 5-10 GMPCS İşletmecilerinin Pazar Payları, %

İşletmeci	2018-3	2018-4	2019-1	2019-2	2019-3
Teknomobil	77,3	77,3	77,1	77,4	76,4
Globalstar	16,7	16,8	16,1	15,8	15,8
İcom	-	2,7	2,7	2,8	3,6
Mobilkom	2,9	2,7	2,7	2,4	2,5
Diğer	3,1	0,5	1,4	1,6	1,7

5.6 Rehberlik Hizmeti

Rehberlik hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmecilerden 10 adedi aktif olarak faaliyet göstermektedir. Bu işletmecilerin 2019 yılı üçüncü çeyreğinde toplam çağrı sayısı 1.655.046 olup toplam çağrı süresi 2.558.700 dakikadır. 2019 yılı üçüncü çeyreğinde 2.873.222 adet isim ile sorgulama, 5.210.731 adet de numara ile sorgulama yapılmıştır. Yapılan sorgulamaların 2.570.241 adedinde bireysel numara ve 1.019.353 adedinde kurumsal numara sorgulanmıştır.²¹ Rehberlik hizmeti sunan işletmecilerin üç aylık gelirleri ise yaklaşık 8,4 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir (Çizelge 5-11).

Çizelge 5-11 Rehberlik Hizmetleri²²

Dönem	Çağrı Sayısı	Çağrı Süresi (Dakika)	İsim İle Sorgulama Sayısı	Numara İle Sorgulama Sayısı	Bireysel Numara Sorgulama Sayısı	Kurumsal Numara Sorgulama Sayısı	Gelir (₺)
2018-2	2.732.820	3.905.903	3.979.326	993.064	3.861.316	1.516.284	9.511.389
2018-3	2.396.175	3.576.350	3.026.955	894.676	14.342.745	1.432.131	9.618.422
2018-4	2.036.669	2.916.738	2.697.482	13.347.928	2.215.843	1.242.935	9.349.756
2019-1	1.757.804	2.450.760	2.590.801	2.872.026	2.182.105	1.208.469	8.220.504
2019-2	1.634.039	2.420.815	2.954.428	3.158.106	2.588.579	1.118.299	8.038.103
2019-3	1.655.046	2.558.700	2.873.222	5.210.731	2.570.241	1.019.353	8.419.143

Çizelge 5-12’de rehberlik hizmeti işletmecilerinin çağrı sayısına göre pazar paylarına ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Rehberlik hizmetlerinde BN Telekom’un çağrı sayısına göre pazar payı %87 olup onu sırasıyla 11818 Rehberlik, Pluss Telekom, Jan İletişim, Callturk ve Mega Telekom izlemektedir.

Çizelge 5-12 Rehberlik Hizmeti İşletmecilerinin Pazar Payları

İşletmeci	%	Ortalama Çağrı Süresi (dk)
BN Telekom (11880 – 11810 - 11888)	87	1,52
11818 Rehberlik (11818-11820)	6,3	1,82
Pluss Telekom (11870 – 11890 – 11899)	4,9	1,19
Jan İletişim (11833 - 11860)	0,7	1,45
Callturk (11858)	0,6	5,03
Mega Telekom (11881-11883)	0,4	2,06

21 Numara ile sorgulamada bireysel/kurumsal numara ayrımı yapamayan işletmecilerin verileri bireysel numara sorgulama olarak kabul edilmiştir.

22 2015 yılı ilk çeyrekte itibaren, numara ve isim ile sorgulama bilgilerinde, kullanıcıların telefonla, SMS’le veya internetle sorgulama sayıları dikkate alınmıştır.

5.7 Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti (OKTH)

2019 yılı üçüncü çeyreği itibarı ile kullanım hakkı kapsamında ortak kullanımlı telsiz hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmeci sayısı 60'tır. OKTH işletmecilerinin abone sayısı, kullanıcı sayısı ve gelir bilgilerine Çizelge 5-13'te yer verilmekte olup, toplam abone sayısı 2.947, kullanıcı sayısı 120.604 ve bu hizmetlerden elde edilen gelir yaklaşık 20,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-13 OKTH Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Kullanıcı Sayısı	Gelir, (₺)
2018-3	3.131	118.312	6.987.176
2018-4	3.005	119.427	7.298.311
2019-1	2.951	120.820	16.012.670
2019-2	2.901	118.218	14.407.251
2019-3	2.947	120.604	20.446.251